

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: toezicht bij het dolfinarium
Datum: dinsdag 3 oktober 2017 11:50:20

Klopt.

Zijn aparte "keurmerken" die vaak strenger zijn dan het dierentuinenbesluit. NVWA controleert di uiteraard niet, want dat doen de organisaties zelf.

Met vriendelijke groeten,

10.2.e,

Drs. 10.2.e

Dire 10.2.e en Dierenwelzijn
Mini 10.2.e ken

Telefoon: 070-

Werk:maandag, en donderdag.

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 3 oktober 2017 11:09
Aan: 10.2.e
Onderwerp: toezicht bij het dolfinarium

Hi 10.2.e,

Nog even over het houden van toezicht bij het dolfinarium. Je gaf gisteren aan dat naast de NVWA ook de EAZA, de EAAM en de NVD de regels die zijn gesteld in het Besluit houders van dieren handhaven. Maar volgens mij kunnen lidmaatschappen van de EAZA, EAAM en NVD worden gezien als kwaliteitskeurmerken van dierentuinen. Voordat het dolfinarium lid werd van deze organisaties moest het voldoen aan bepaalde standaarden. Dit zijn standaarden die zij zelf hebben opgesteld en staat los van het Besluit houders van dieren. Het is volgens mij niet zo dat deze organisaties zich verder bezig houden met handhaving en/of toezicht. Alleen de NVWA houdt zich bezig met het handhaven van het Besluit houders voor dieren. Ben je het hier mee eens of begrijp ik het verkeerd?

Groetjes

10.2.e

Beleidsmedewerker - Rijkstraineer

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Economische Zaken

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M +31 10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 7 december 2017 14:25
Aan: 10.2.e)
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: schriftelijke punten gesprek Dolfinarium

Beste 10.2.e,

Als de commissie adviseert over een show in een dierentuin (even ongeacht de soort), zijn er een aantal kernpunten die wij benadrukken:

- Het belang van educatie en conservatie als primaire doelstelling voor dierentuinen. Educatie en conservatie moeten het uitgangspunt zijn van de activiteiten van dierentuinen. (Evt. met verwijzing naar de wetgeving.);
- 'Shows' met dieren moeten een functie hebben die in lijn is met deze doelstelling. Een show die alleen entertainment als doel heeft, vinden wij niet in lijn met de doelstelling van educatie en conservatie.
- De dieren moeten op geen enkele wijze aangezet worden om onnatuurlijk gedrag te vertonen. Waar de show elementen bevat die minder natuurlijk kunnen overkomen, maar wel overeenkomen met natuurlijk gedrag van de dieren, moet duidelijk toegelicht worden hoe dit zich dan verhoudt tot het natuurlijk gedrag van de dieren.
- Er mag geen wervend effect uitgaan van een dierenshow. Mensen moeten niet naar huis gaan met het idee dat een 'wild' dier ook thuis gehouden kan worden. (Deze is voor dolfijnen uiteraard minder relevant.)

Deze algemene punten spitsen we dan toe naar de specifieke activiteit a.d.v. het advies van onze deskundige(n). Ik wacht momenteel nog op het advies van onze deskundige voor dit gesprek. Ik verwacht die dit weekend van hem te ontvangen. Ik zal deze dan z.s.m. aan jullie doorsturen.

De exacte wijze hoe wij deze punten overbrengen laat ik overigens altijd afhangen van hoe het gesprek tot dan toe verloopt. Ik zal altijd eerst proberen te achterhalen hoe de dierentuin zelf tegen een dergelijke discussie aankijkt en daar mijn inbreng op aanpassen. De ene keer zal ik het punt over educatie meer moeten benadrukken en de andere keer het punt over het natuurlijk gedrag. Dat is misschien wel even iets om rekening mee te houden bij de agenda.

Groet,

10.2.e

10.2.e

Voorzitter Visitatiecommissie dierentuinen

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL | Den Haag

Postbus 19530 | 2500 CM | Den Haag

T 088 - 10.2.e

M 06 - 10.2.e

@rvo.nl

<http://www.rvo.nl>

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 6 december 2017 9:44
Aan: 10.2.e)

cc: 10.2.e

Onderwerp: schriftelijke punten gesprek Dolfinarium

Beste 10.2.e ,

Ter voorbereiding van ons gesprek volgende week donderdag bij het Dolfinarium Harderwijk, ontvang ik graag wat schriftelijke punten die je tijdens het gesprek wilt inbrengen.

Je gaf eerder aan dat je vanuit de visitatiecommissie een algemene toelichting kunt geven op wat jullie verwachten van dierentuinen op het gebied van natuurlijk gedrag en educatie. Verder gaf je aan dat je van een collega nog wat diepgaandere informatie over zeezoogdieren zal ontvangen wat je vervolgens ook in zult brengen tijdens ons overleg. Om niet voor verrassingen komen te staan bij ons gesprek ontvang ik graag deze informatie vooraf.

Bedankt alvast en tot de 14^e.

Vriendelijke groet,

10.2.e

Beleidsmedewerker - Rijkstraine

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
www.rijksoverheid.nl/lnv

.....
M +31 6 10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 17 december 2019 16:06
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e)
Onderwerp: Re: Overleg Dolfinarium

Hoi 10.2.e,

Dank voor je mail en welkom op het dossier:).

Ik kan adviseren over de mogelijkheden voor optreden (afspraken maken, handhaven etc.), maar voor de haalbaarheid en termijnen van bepaalde herstelmaatregelen zal ook de NVWA betrokken moeten worden, omdat zij over handhaving gaan.

Groet, 10.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

> Op 17 dec.2019 om 14:20 heeft 10.2.e @minInv.nl> het volgende geschreven:
 >
 > Beste 10.2.e,
 >
 > Ik ben een nieuwe collega bij Dierenwelzijn bij DAD. Ik zal een deel van de werkzaamheden van 10.2.e m.b.t. het Dolfinarium overnemen. Tijdens haar vakantie van 18 dec t/m 6 januari kan je in ieder geval bij mij terecht voor vragen hierover.
 >
 > In januari wordt een nieuw gesprek met het Dolfinarium ingepland. Voor die tijd zouden we graag de juridische kaders nog wat beter duidelijk hebben, zodat we een juridisch standpunt in kunnen nemen tijdens dit gesprek. Het moet dan duidelijk zijn welke maatregelen we eventueel zouden kunnen nemen.
 >
 > Graag zou ik hier met jou en 10.2.e over overleggen.
 >
 > Met vriendelijke groet,
 > 10.2.e
 >
 > .
 > Beleidsmedewerker Dierenwelzijn
 >
 > Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn Ministerie van
 > Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC |
 > Den Haag | B-noord 4 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag
 >
 > M 06-10.2.e
 > 10.2.e@minInv.nl 10.2.e @minInv.nl>
 > www.rijksoverheid.nl/lnv<http://www.rijksoverheid.nl/lnv>
 >
 >
 > <meeting.ics>

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: Re: Mogelijkheid voor 11.1 bezoek Dolfinarium
Datum: dinsdag 11 juni 2019 08:38:55

Hoi 10.2.e,

10.2.e is ook akkoord en gaf daarbij nog aan: inderdaad goed om dolfinarium in te lichten voorafgaand aan het bezoek (ook ivm over doel, etc).

Daarnaast is mijn advies 11.1

[Redacted]

Groet, 10.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 7 jun. 2019 om 15:41 heeft 10.2.e) 10.2.e @minlnv.nl> het volgende geschreven:

Doen!

Op 7 jun. 2019 om 15:40 heeft 10.2.e @minlnv.nl> het volgende geschreven:

Hoi 10.2.e

Hieronder staat een mail van de vz van de visitatiecommissie dierentuinen. We kunnen woensdag al naar het dolfinarium om een visitatie voor te bereiden. Inmiddels is afgesproken met 10.2.e (vz) dat dit wel bekendgemaakt wordt aan het Dolfinarium.

De vraag is of jij hier toestemming voor wil geven want de minister heeft dan nog niet getekend. We zullen dan aankondigen dat er een visitatie wordt voorbereid.

Dit komt op omdat 10.2.e (vc lid) in Nederland is voor een visitatie die niet doorgaat . Daarom is er nu plaats. 10.2.e woont on Spanje .

Maar kan dit bezoek wel op dit moment ? Of is het net te vroeg?

10.2.e legt de vraag ook bij 10.2.e neer.

Ik hoor graag van je

Groeten

10.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "10.2.e

[rvo.nl](mailto:10.2.e@rvo.nl)>

Datum: 7 juni 2019 om 12:15:17 CEST

Aan: "10.2.e

[@minlnv.nl](mailto:10.2.e@minlnv.nl)>

Kopie: 10.2.e

[rvo.nl](mailto:10.2.e@rvo.nl)>, 10.2.e

[@rvo.nl](mailto:10.2.e@rvo.nl)>, 10.2.e

[yahoo.com](mailto:10.2.e@yahoo.com)>

Onderwerp: Mogelijkheid voor 11.1 bezoek
Dolfinarium

Beste 10.2.e,

10.2.e heeft mij de afgelopen week op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen bij LNV rondom het Dolfinarium. Ik heb begrepen dat jij ons mogelijk gaat bezoeken om een visitatie bij het Dolfinarium uit te voeren om een herbeoordeling van de dolfijnenshow uit te voeren, zonder dat het Dolfinarium een wijziging aan RVO heeft doorgegeven. Ik denk dat het heel goed is om vooraf goed af te stemmen welke vragen jij door ons beantwoord wil hebben. Ter voorbereiding daarvan is het wellicht een idee dat jij en ik een keer samen informeel gaan kijken naar de dolfijnenshow in de koepel en de presentatie in de lagune.

Komende woensdag zou de commissie eigenlijk op visitatie gaan bij Buiten reikwijdte. Echter, deze visitatie is verplaatst naar eind juli. 10.2.e zou bij deze visitatie aanwezig zijn en had er al voor gezorgd dat hij in Nederland is. Doordat de plannen zijn veranderd, zouden jij en ik komende woensdag in gezelschap van 10.2.e naar het Dolfinarium kunnen gaan. Ook zouden 10.2.e en 10.2.e eventueel mee kunnen gaan als zij dat willen. Veel groter moeten we de groep ook niet maken denk ik.

De dolfijnenshow vindt plaats om 12:00 uur. De presentatie bij de lagune vindt plaats om 14:00 uur. Ik stel voor dat we om 11:00 bij het park proberen te zijn, zodat we rustig de entreetickets kunnen kopen en kunnen ervaren wat de bezoeker ervaart. Na de show in het park lunchen om vervolgens nog naar de lagune te gaan en eventueel de walrussenshow (14:40) of zeeleeuwenshow (15:10) bekijken.

Ik hoor graag hoe jij hier tegenover staat.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Voorzitter Visitatiecommissie dierentuinen

.....
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL | Den Haag

Postbus 19530 | 2500 CM | Den Haag

.....
T 088 - 10.2.e
M 06 - 10.2.e
10.2.e @rvo.nl
<http://www.rvo.nl>
.....

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: FW: Vraag mbt visitatiecommissie (URGENT)
Datum: dinsdag 11 juni 2019 08:57:35

Hoi 10.2.e,

Ik kreeg onderstaand antwoord van onze jurist. 11.1

[Redacted]

We hadden het vorige week al over het aankondigen van ons bezoek. Dat lijkt me in dit geval het beste. Kans is dat ze bepaalde onderdelen uit de show schrappen, maar dat zullen we wel zien. Ik had even kort op het internet gezocht naar filmpjes van de koepelshow van dit jaar en daar vond ik wel wat beeldmateriaal waarbij een trainer op de neus van een dolfijn de lucht in wordt geschoten. Dat was één van de onderdelen die ze zouden schrappen toch? Ik ga nog eens verder kijken.

Ik ben vandaag in principe vrij, maar ik houd mijn mail en telefoon in de gaten.

Groetjes 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 7 juni 2019 19:47
Aan: 10.2.e @rvo.nl> 10.2.e
CC: 10.2.e @rvo.nl>
Onderwerp: RE: Vraag mbt visitatiecommissie (URGENT)

Hoi 10.2.e,

11.1

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Ik heb je telefoontje van gisteren gemist. Ik ben dinsdag na Pinksteren vrij, maar je kunt me telefonisch wel bereiken mocht het dringend zijn.

Groeten
10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 7 juni 2019 14:34
Aan: 10.2.e @rvo.nl>; 10.2.e @rvo.nl>
CC: 10.2.e 0.2.e @rvo.nl>
Onderwerp: Vraag mbt visitatiecommissie (URGENT)

Urgentie: Hoog

Hoi 10.2.e / 10.2.e

Ik heb een hele urgente vraag met betrekking tot een politiek gevoelige zaak. Ik zie dat 10.2.e niet aanwezig is, maar we hebben eigenlijk dinsdag het antwoord hierop nodig.

De visitatiecommissie wil graag een onaangekondigd bezoek aan het Dolfinarium afleggen. Geen officiële visitatie, er worden kaartjes gekocht, er gaat een beleidsmedewerker mee. De beleidsmedewerker vroeg zich af of dit juridisch gezien in orde is.

Beetje achtergrond info:

De show in de koepel van het dolfinarium moet beoordeeld worden door de visitatiecommissie. Dit is een verzoek / opdracht van de minister. Er is geen aanvraag voor wijziging van de vergunning dus deze opdracht valt buiten de reguliere werkzaamheden. Omdat het een pittige klus is en politiek erg gevoelig, willen we dus aanstaande woensdag op eigen titel naar het Dolfinarium en naar de show kijken, samen met 3 leden van de visitatiecommissie, zodat we een goed beeld krijgen waar de visitatiecommissie op kan beoordelen, welke vragen er gesteld kunnen worden, hoe de officiële visitatie straks kan worden ingestoken. Er wordt namelijk nog een officiële visitatie gepland.

We willen graag weten of er juridische beperkingen zijn hieraan. Omdat het zo politiek gevoelig ligt, zal wellicht iedere stap onder een vergrootglas worden gelegd.

Alvast bedankt!!

Met vriendelijke groeten,

10.2.e

Adviseur Dierenwelzijn

.....
Uitvoeringskaders en Betaalorgaan
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Ministerie van Economische Zaken
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL | Den Haag
Postbus 19530 | 2500 CM | Den Haag

.....
M 06 - 10.2.e

[_rvo.nl](mailto:10.2.e@rvo.nl)

Woensdags ben ik afwezig

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Mogelijkheid voor informeel bezoek Dolfinarium
Datum: dinsdag 11 juni 2019 17:29:38
Bijlagen: [Overzicht dierverblijven Dolfinarium 2002.pdf](#)

Beste collega's,

Ik heb in het dossier nog wat extra informatie gevonden over de grote van de verblijven, zoals die in 2002 waren (zie bijgevoegd). Er bevindt zich nog wel wat extra informatie in het dossier, maar waarschijnlijk is destijds ook veel ter plekke ingezien en doordoor niet fysiek in het dossier opgenomen. Een gebruikelijke werkwijze destijds.

We zien elkaar morgen.

Groeten,
10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: dinsdag 11 juni 2019 14:31

Aan: 10.2.e @minInv.nl>; 10.2.e
 @rvo.nl>; 10.2.e @rvo.nl>; 10.2.e
 @yahoo.com>

Onderwerp: RE: Mogelijkheid voor informeel bezoek Dolfinarium

Beste 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e en 10.2.e,

Dank voor jullie reacties. Ook de juridische vraag is nu uitgezocht en dat levert geen problemen op. Wel was het verzoek om het Dolfinarium te laten weten dat wij het park zullen bezoeken. Ik heb 10.2.e net gesproken en uitgelegd wat onze bedoeling is. Hij legt entreekaarten voor ons klaar, zodat wij naar binnen kunnen. Hij gaf ook aan eventueel beschikbaar te zijn voor uitleg. Ik heb aangegeven dat ik niet verwacht dat wij direct vragen hebben, maar dat we, als we vragen hebben, graag op een later moment met hem in gesprek gaan. Ook heb ik afgesproken dat ik na morgen nog even een bericht stuur om een korte terugkoppeling te geven van ons bezoek. Verder heeft 10.2.e bevestigd dat de koepelshow om 16:00 uur is en de andere presentaties waarschijnlijk ook op de tijdstippen zoals ze op de website staan. Dit wordt alleen pas op de dag zelf besloten, dus 100% zekerheid kon hij niet geven over de dolfijnenpresentatie in de lagune en de walrussenpresentatie.

We treffen elkaar in ieder geval morgen om 13:00 uur bij het Dolfinarium. 10.2.e en ik reizen met het OV vanuit Den Haag naar Harderwijk volgens onderstaand reisschema. 10.2.e haakt aan in Utrecht. 10.2.e komt met de auto en zien we dus in Harderwijk. 10.2.e, hoe reis jij?

Verder had 10.2.e nog een terechte vraag om documenten. Ik heb de rapporten van de twee eerdere visitaties (2003 en 2006) en ons advies van december 2017 bijgevoegd. Ik pak vanmiddag nog even het dossier van het Dolfinarium erbij om te kijken of daar nog voor ons relevante stukken inzitten. Als ik nog iets vind, horen jullie van mij. Recente stukken over de shows zijn niet in mijn bezit. Als we op een later moment wel met het Dolfinarium in gesprek gaan, dan is het wel van belang om actuele stukken te krijgen.

Ik zie jullie morgen.

Groeten,
10.2.e

Vertrek: 10:55 - Den Haag Centraal - spoor 5 - (met de intercity naar Enschede)
 Aankomst: 11:32 - Utrecht Centraal - spoor 12

Vertrek: 11:48 - Utrecht Centraal - spoor 3 - (met de sprinter naar Zwolle)
 Aankomst: 12:38 - Harderwijk - spoor 1

Vertrek: 12:47 - Bushalte Busstation - halte B - (met buslijn 148)

Aankomst: 12:52 - Bushalte Dolfinarium

Van: 10.2.e

Verzonden: vrijdag 7 juni 2019 16:28

Aan: 10.2.e <@minlnv.nl>; 10.2.e

<@rvo.nl>; 10.2.e <@rvo.nl>; 10.2.e

<@yahoo.com>

Onderwerp: RE: Mogelijkheid voor informeel bezoek Dolfinarium

Beste 10.2.e, 10.2.e, 10.2.e en 10.2.e,

Ik heb zojuist 10.2.e gesproken. Zij vond het onderstaande een goed idee, maar wil nog één juridisch punt uitgezocht hebben. Als dat punt geen belemmering zal geven, kunnen we onderstaand plan ten uitvoer brengen. Persoonlijk verwacht ik geen problemen, maar dinsdag komt daar uitsluitsel over. 10.2.e gaat ook graag mee, maar heeft in de ochtend nog een afspraak staan. Daarom is nu het idee om te tweede presentatie te gaan bekijken. Die is om 16:00 uur. Ons bezoek zou er dan als volgt uit komen te zien.

13:00 uur verzamelen nabij Dolfinarium
14:00 uur presentatie in de lagune bijwonen
14:40 uur eventueel de walrussenshow bijwonen
16:00 uur dolfijnenshow in DolfijnDoMijn bijwonen
17:00 uur sluit het park.

Ik denk dat we na de laatste show het beste even buiten het park nog drankje kunnen doen om nog even na te praten over wat we hebben gezien. Dan verwacht ik dat we uiterlijk 18:00 uur weer op de terugweg kunnen.

@10.2.e, is dit programma ook voor jou haalbaar?

@10.2.e en 10.2.e, willen/kunnen jullie ook mee naar Dolfinarium?

Dinsdag laat ik jullie weten hoe het juridische punt is uitgevallen en of we woensdag definitief naar het dolfinarium gaan.

Alvast goed weekend.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Voorzitter Visitatiecommissie dierentuinen

.....
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL | Den Haag

Postbus 19530 | 2500 CM | Den Haag
.....

T 088 - 10.2.e

M 06 - 10.2.e

<@rvo.nl>

<http://www.rvo.nl>
.....

Van: 10.2.e

Verzonden: vrijdag 7 juni 2019 12:15

Aan: 10.2.e <@minlnv.nl>

cc: 10.2.e <@rvo.nl>; 10.2.e

<@rvo.nl>; 10.2.e <@yahoo.com>

Onderwerp: Mogelijkheid voor 11.1 bezoek Dolfinarium

Beste 10.2.e,

10.2.e heeft mij de afgelopen week op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen bij LNV rondom het Dolfinarium. Ik heb begrepen dat jij ons mogelijk gaat verzoeken om een visitatie bij het Dolfinarium uit te voeren om een herbeoordeling van de dolfijnenshow uit te voeren, zonder dat het Dolfinarium een wijziging aan RVO heeft doorgegeven. Ik denk dat het heel goed is om vooraf goed af te stemmen welke vragen jij door ons beantwoord wil hebben. Ter voorbereiding daarvan is het wellicht een idee dat jij en ik een keer samen informeel gaan kijken naar de dolfijnenshow in de koepel en de presentatie in de lagune.

Komende woensdag zou de commissie eigenlijk op visitatie gaan bij Buiten reikwijdte. Echter, deze visitatie is verplaatst naar eind juli. 10.2.e zou bij deze visitatie aanwezig zijn en had er al voor gezorgd dat hij in Nederland is. Doordat de plannen zijn veranderd, zouden jij en ik komende woensdag in gezelschap van 10.2.e naar het Dolfinarium kunnen gaan. Ook zouden 10.2.e en 10.2.e eventueel mee kunnen gaan als zij dat willen. Veel groter moeten we de groep ook niet maken denk ik.

De dolfijnenshow vindt plaats om 12:00 uur. De presentatie bij de lagune vindt plaats om 14:00 uur. Ik stel voor dat we om 11:00 bij het park proberen te zijn, zodat we rustig de entreetickets kunnen kopen en kunnen ervaren wat de bezoeker ervaart. Na de show in het park lunchen om vervolgens nog naar de lagune te gaan en eventueel de walrussenshow (14:40) of zeeleeuwenshow (15:10) bekijken.

Ik hoor graag hoe jij hier tegenover staat.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Voorzitter Visitatiecommissie dierentuinen

.....
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL | Den Haag

Postbus 19530 | 2500 CM | Den Haag

.....
T 088 - 10.2.e

M 06 - 10.2.e

.....
rvo.nl

<http://www.rvo.nl>
.....

BEVINDING(EN) VAN DE VISITATIECOMMISSIE

Dierentuinenbesluit

ALGEMENE GEGEVENS

Vergunningnummer:	DB/2003/035
Naam organisatie:	Dolfinarium Harderwijk BV
Plaats organisatie:	Harderwijk
Organisatiestructuur:	Besloten Vennootschap
Organisatievorm:	Dierentuin
Contactpersoon:	10.2.e
Datum visitatie:	9 juni 2006

Deelname visitatiecommissie:
10.2.e

Algemeen

Het Dolfinarium maakt deel uit van Grévin et Compagnie S.A. in Frankrijk. Het Dolfinarium is gespecialiseerd in zeezoogdieren, die voor een deel getraind zijn om verrichtingen te tonen. Dit 'edutainment' is een belangrijk onderdeel van het park voor de dieren, trainers en bezoekers.

Werkwijze

Het Dolfinarium heeft sinds 29 juli 2003, en gewijzigd op 29 oktober 2004, een vergunning volgens het Dierentuinenbesluit. De commissie beoordeeld de huidige status van situaties genoemd in de specifieke voorwaarden van de vergunning. Als basis wordt gebruikt het rapport van de Algemene Inspectie Dienst, opgemaakt na de inspectie van 4 maart 2005. Ook worden nieuwe situaties in het park, die nog niet onder de bestaande vergunning vallen, bekeken.

Het advies van de commissie bestaat uit het wijzigen, aanvullen of intrekken van de specifieke voorwaarde. Bij wijziging of aanvulling wordt een voorstel gedaan. Bij nieuwe situaties worden de bevindingen beschreven, eventueel advies uitgebracht en een voorstel gedaan voor een aanbeveling of voorwaarden.

Specifieke voorwaarden

Welzijn

1. De vergunninghouder dient de omvang van de populaties harders (*Chelon labrosus*, *Liza aurata* en *Liza ramada*) en zeebaarzen (*Dicentrarchus labrax*) in de lagune op dit niveau te houden of te verlagen.

Bevinding

De bezetting in de Krabbenkust (lagune) is aanzienlijk lager. Dit is door natuurlijk verloop bereikt. De populaties bestaan nu wel uit grotere exemplaren.

Advies

Wijzigen van de voorwaarde.

Voorstel

De bezetting van soorten en de populaties van die soorten op de Krabbenkust, moet in overeenstemming zijn met de capaciteit van dit verblijf.

2. De vergunninghouder dient de omvang van het visbestand en de paardeanemonen (*Actinea equina*) in het Roggenrif op dit niveau te houden of te verlagen.

Bevinding

De bezetting in het roggrenif is aanzienlijk lager. Dit is door natuurlijk verloop bereikt. De populaties bestaan nu wel uit grotere exemplaren. Er zijn geen huidirritaties waargenomen door neteling van de paardeanemoon.

Advies

Wijzigen van de voorwaarde.

Voorstel

De bezetting van soorten en de populaties van die soorten in het Roggenrif, moet in overeenstemming zijn met de capaciteit van dit verblijf.

Huisvesting

3. De vergunninghouder dient vóór 1 maart 2005 een verblijf voor de Pacifische walrussen (*Odobenus rosmarus divergens*) ontwikkeld te hebben dat voldoet aan de eisen die deze soort en populatie stelt.

Bevinding

In mei 2005 is het nieuwe verblijf de Walrussenwal in gebruik genomen. Een imposant verblijf met geïntegreerde stallen, keukens en kantoor. Zowel binnen als buiten is er mogelijkheid tot separatie. Vanuit het Odiezee Café is er een spectaculair zicht op zwemmende walrussen onderwater.

Advies

Intrekken van de voorwaarde.

4. De vergunninghouder dient vóór 30 april 2005 een permanent verblijf voor de bruinvissen (*Phocaena phocaena*) ingericht te hebben, aangepast aan de eisen die deze soort stelt, als bedoeld in artikelen 7 en 8 van het besluit. De vergunninghouder dient vóór 10 januari 2005 een kopie van de verleende bouwvergunning en een kopie van een overeenkomst met een aannemer naar LASER op te sturen. Indien de vergunninghouder niet aan deze voorwaarde kan voldoen, dient hij de dieren elders onder te brengen.

Bevinding

In mei 2005 is het nieuwe verblijf de Bruinvisbaai in gebruik genomen. Het verblijf is geschikt voor het permanent huisvesten van opgevangen bruinvissen die kansloos zijn bij het uitzetten na opvang. Het publiek krijgt zo toch de mogelijkheid kennis te maken met deze "Hollandse dolfin". Het betreft hier een moeilijk in gevangenschap te houden soort.

Advies

Wijzigen van de voorwaarde.

Voorstel

De Bruinvisbaai mag alléén gebruikt worden voor niet terug te plaatsen bruinvissen. Het maximaal te huisvesten aantal is 7 exemplaren.

5. De vergunninghouder dient het biotoop van het Roggenrif aan te passen, als bedoeld in artikel 8, eerste lid, onderdeel c, van het besluit, aan de voorkomende soorten, voornamelijk met betrekking tot schuilgelegenheid voor de spinkrab (*Hyas araneus*), de bodemsituatie voor de pollak (*Pollachius pollachius*) en de diepte voor de stekelrog (*Raja clavata*).

Bevinding

De spinkrab maakt nu geen onderdeel uit van de collectie. Wel is er schuilgelegenheid aangebracht voor een herintroductie van deze soort in het Roggenrif. De bezetting van het rif is aanzienlijk lager. Wel zijn er exemplaren van groter formaat. De licht gekleurde bodem (schittering) en beperkte diepte zijn besproken in de bezwarenprocedure, en worden als ondergeschikt belang gezien t.o.v. de bezetting.

Advies

Intrekken (zie **Welzijn**) van de voorwaarde.

Nieuwe bevindingen

Welzijn

- Opvallend is de matige vitaliteit van de beplanting, mogelijke oorzaak lijkt bodemverdichting en afsluiting door asfalt. Vooral de sequoia's rond de Zeeleeuwenzee en Dolfijnendelta lijden hieronder.
- De groep Stellar zeeleeuwen is teruggebracht naar ongeveer 8 stuks, deze bezetting is beter in overeenstemming met de capaciteit van het verblijf.

Huisvesting

- Het Dolfinarium zoekt naar oplossingen voor overmatige algenbloei. Mechanische verwijdering is te arbeidsintensief, het leeghalen van een bassin niet uitvoerbaar. Het laatste experiment, shock chlorering slaat goed aan. Aandacht op dit punt verdient de Dolfijnendelta.
- De Californische zeeleeuwen hebben een nieuw, maar aanmerkelijk kleiner, verblijf gekregen als gevolg van de aanleg van de Walrussenwal. Dit verblijf voldoet maar is, jammer genoeg, veel beperkter dan het oude verblijf. Een uitbreiding van mogelijkheden om te liggen, middels een zandstrandje of uitbreiding van de vlonders wordt aanbevolen.

Tot slot

De commissie heeft wijzigingen waargenomen die niet bij Dienst Regelingen gemeld zijn. Afgesproken is met 10.2.e dat dit alsnog schriftelijk gebeurt. De secretaris heeft aangegeven hoe hier in de toekomst mee om te gaan. Een duidelijke informatieve brief van Dienst Regelingen volgt.

ONDERTEKENING

Datum:

2-11-2006

Voorzitter:

10.2.e

Secretaris:

10.2.e

BEVINDING(EN) VAN DE VISITATIECOMMISSIE
Dierentuinenbesluit

ALGEMENE GEGEVENS

Aanvraagnummer: dierentuin\2002\035
 Naam organisatie: Dolfinarium harderwijk B.V.
 Plaats organisatie: Harderwijk
 Rechtspersoonlijkheid: Besloten Vennootschap
 Type organisatie: Dierentuin
 Aanvrager vergunning: 10.2.e
 Contactpersoon: 10.2.e
 Datum visitatie: 7 maart 2003

Deelname visitatiecommissie:

- 10.2.e

Algemeen:

Het Dolfinarium Harderwijk BV maakt deel uit van een grotere organisatie, genaamd Grévin et Campagnie S.A. in Frankrijk. Het Dolfinarium is gespecialiseerd in zeezoogdieren, die voor een deel getraind zijn om verrichtingen te tonen. Dit 'edutainment' is een belangrijk onderdeel van het park voor de dieren, trainers en bezoekers. Het Dolfinarium bestaat 38 jaar en trekt een kleine miljoen bezoekers per jaar.

Bevindingen**Welzijn:**

- Bevinding(en):
- Het dierenbestand vertoont een goede gezondheid, ontwikkeling en conditie. De gezondheid wordt dagelijks door observaties gecheckt en ook groei en fysieke ontwikkeling worden regelmatig gecontroleerd.
 - De kwaliteit en samenstelling van het water is goed en wordt regelmatig gecontroleerd.
 - Het Dolfinarium beschikt voor de verschillende onderdelen over los van elkaar functionerende filtersystemen.
 - De trainingen die bijna elke diersoort in Dolfinarium Harderwijk ondergaan zijn een onderdeel van hun verrijkings- en verzorgingsprogramma.

Aanbeveling(en): Geen

Voorwaarde(n): Geen

Huisvesting:

- Bevinding(en):
- Het lagunebiotoop met een inhoud van 15 miljoen liter zeewater heeft naast een populatie met tuimelaars (*Tursiops truncatus*) en Californische zeeleeuwen (*Zalophus californianus*) ook een zeer grote populatie van diverse soorten vissen, krabben en lagere dieren.
 - Ondanks het feit dat een technisch zeer goed toegerust filtersysteem ter beschikking staat en er tevens sprake is van een forse afvoer van biomassa, is het de vraag of de belasting van, met name, stikstof en fosfaat door deze populaties voor dit biotoop niet te groot is. In deze situatie is er sprake van een sterk groei van wieren, voorkomen van flab, niet of nauwelijks stromend water, een hoog risico op algenboei en een geschat visbestand van enkele duizenden individuen in diverse soorten.
 - De Californische zeeleeuwen in de lagune hebben een fraai bassin tot hun beschikking maar een kiezelstrand ontbreekt in het verblijf.
 - Het verblijf van de Pacifische walrussen (*Odobenus rosmarus divergens*) is voor deze soort en populatie te beperkt van grootte en uitvoering. Er leven 3 vrouwtjes en 2 mannetjes (vader en zoon) in een buitenverblijf wat in tweeën is gesplitst. Het betreft vooral de beperkte zwemruimte, het ontbreken van hoogteverschillen en een stenenstrand. Daarbij moet door de voor deze situatie erg beperkte

filtercapaciteit zeer frequent worden ververs. De 3 binnenverblijven zijn voor deze 5 individuen erg klein.

- Het verblijf van de Steller zeeleeuwen (*Eumatopias jubata*) heeft een vrij smalle zwemgeul en biedt de dieren weinig verrijking. Het verblijf heeft slechts één echte klauterrots, geen kiezelstrand en geen goede glijmogelijkheden.
- Het opvang- en onderzoekscentrum Fort Heerewich, opgezet voor de opvang en verzorging van zieke of gewonde, aangespoelde dieren herbergt momenteel een tweetal jonge bruinvissen (*Phocaena phocaena*) (genaamd Daan en Jordi) die niet meer uitgezet kunnen worden. Deze situatie is als opvang buitengewoon fraai maar als permanent verblijf niet geschikt.
- Het Roggenrif herbergt op 200m³ een zeer fors aantal dieren ongeveer 120 stuks in 20 soorten. Bij inachtneming van het aantal soorten, gedrag en de afmetingen van de dieren in volwassen toestand, is deze populatie maximaal te noemen.
- Het biotoop van het Roggenrif is voor diverse soorten zeer beperkt. Dit met betrekking tot schuilgelegenheid voor bijvoorbeeld de spinkrab (*Hyas araneus*), de bodemsituatie voor de pollak (*Pollachius pollachius*) en de zeer geringe diepte voor een rog als de stekelrog (*Raja clavata*).
- De populatie van paardeanemonen (*Actinea equina*) in het Roggenrif is op verschillende plaatsen zodanig dat door netelen nadelige effecten op kunnen treden.

Aanbeveling(en):

- Een afname van het visbestand in de lagunesituatie moet ernstig worden overwogen.
- Het verblijf van de Steller zeeleeuwen voor deze groep zodanig aanpassen dat een meer natuurlijk gedrag en een voor de soort uitdagender biotoop ontstaat.
- Het ontwikkelen van een kiezelstrand voor de Californische zeeleeuwen aan de zonzijde van het bassin.
- Het beperken van het aantal soorten dieren in het Roggenrif en aanpassing van het biotoop met betrekking tot schuilgelegenheid.
- De populatie van de paardeanemonen in het Roggenrif op bepaalde posities, in verband met netelen, beperken.

Voorwaarde(n):

- Een verblijf voor de walrussen ontwikkelen die voldoet aan de eisen die deze soort en populatie stelt.
- Het ontwikkelen van een goed perspectief voor de bruinvissen, in de eigen situatie of elders.

Conservatie:

Bevinding(en):

- Dolfinarium Harderwijk neemt deel aan ESB-programma's van de Californische zeeleeuwen, Steller zeeleeuwen, tuimelaars en de gewone (*Phoca vitulina*) en grijze (*Halichoerus grypus*) zeehonden.
- Dolfinarium Harderwijk ondersteunt natuurbeschermingsprojecten via het natuurbeschermingsfonds "Dierentuinen Helpen" en herintroductie van gestrande tandwalvissen.
- Dolfinarium Harderwijk is betrokken bij onderzoeksprojecten naar het gehoor van bruinvissen, weerstand en voorkomen van ziekten bij bruinvissen, pathologie bruinvissen, tuimelaars en Steller zeeleeuwen.
- Dolfinarium Harderwijk is lid van de NVD en EAZA.

Aanbeveling(en):

Geen

Voorwaarde(n):

Geen

Registratie:

Bevinding(en):

- De registratie vindt schriftelijk en per computer plaats.
- Gedetailleerde dagrapporten per dier zijn een goede basis voor een gedegen vastlegging van de relevante gegevens per dier.
- De dieren worden individueel gekend en de meesten hebben een naam ter identificatie.
- Wekelijks wordt de gezondheidssituatie per dier besproken tussen de dierenarts en de verzorger. Bij ziekte vindt dit dagelijks plaats. Alle memorabele gezondheidszaken worden vastgelegd in het dossier van het betreffende dier.
- De noodzakelijke documenten bij binnengekomen dieren zijn aanwezig.

Aanbeveling(en): Geen

Voorwaarde(n): Geen

Hygiëne:

- Bevinding(en):
- Voer en water worden op een voldoende hygiënische manier aangeboden.
 - Bij de voedselopslag en -verwerking wordt de hygiëne goed in acht genomen.
 - De diverse voedselkeukens waren goed uitgevoerd, schoon en gemakkelijk te reinigen.
 - De verblijven van de dieren zijn in goede hygiënische staat. Er wordt gewerkt met een checklist 'Schoonmaken'.
 - In alle gevallen zijn voetenbakken aanwezig.

Aanbeveling(en): Geen

Voorwaarde(n): Geen

Verzorging:

- Bevinding(en):
- De medewerkers voeren dagelijks controle uit op verzorging, conditie en gezondheid van de dieren. Deze is over het algemeen heel goed. De dieren zien er goed uit, levendig en vitaal. Daaruit kan worden afgeleid, dat de voeding zowel kwalitatief als kwantitatief goed is.
 - De voeding verloopt volgens een vaste instructie.
 - Er wordt gewerkt met heldere instructies en checklijsten.
 - Er zijn mogelijkheden voor scheiding van zieke en/of gewonde dieren van de andere dieren.

Aanbeveling(en): Geen

Voorwaarde(n): Geen

Veterinair:

- Bevinding(en):
- Dolfinarium Harderwijk heeft een dierenarts fulltime in dienst, die minstens één keer per week de verzorging en eventuele medische zorg met de verzorgers bespreekt. Hij begeleidt de dosering van voedingssupplementen, preventieve behandelingen en curatieve aanpak. Bloedonderzoek en dergelijke doet hij zelf.
 - Dagelijkse observatie door het personeel en bij afwijkingen wordt de dierenarts gewaarschuwd.
 - Routinematig vindt om de 100 dagen controle plaats van de cetaceae.
 - Er vindt drachtcontrole plaats middels hormoonbepalingen en/of ultrasound.
 - Voor specialistische gezondheidsproblemen raadpleegt de dierenarts externe veterinaire deskundigen of laat die komen. Als voorbeeld: voor de gebitsbehandeling van de walrussen komt een team uit Engeland naar Harderwijk.
 - Gestorven dieren worden in relevante gevallen en in overleg met de dierenarts aangeboden voor autopsie.
 - Dolfinarium Harderwijk werkt volgens een vast diergeneeskundig protocol.
 - Een behandelruimte is aanwezig in de 'Koepel'.
 - Een quarantaineruimte is aanwezig in het Dolfinarium.

Aanbeveling(en): Geen

Voorwaarde(n): Geen

Educatie:

- Bevinding(en):
- Dolfinarium Harderwijk verzorgt onder andere bebording, voorstellingen, shows, exposities, rondleidingen, werkstuk- en lespakketten en opdrachten waarin de biologie en ecologie van de desbetreffende soort centraal staat. Op dit moment wordt nieuwe bebording ontworpen waarop kort en duidelijk de biologie en ecologie van het desbetreffende dier wordt beschreven.

- De educatie is gericht op met name soorten, natuur- en milieubehoud. Er zijn lespakketten, lezingen, bebording en speurtochten aanwezig waarin aandacht geschonken wordt aan deze natuur- en soortbescherming.
- Er zijn speciale educatieve programma's voor onder andere groepen georganiseerd, zoals 'met de trainer mee', 'dichter bij de dolfijnen', dromen vangen'. Hierin wordt uitleg gegeven over de dieren zelf en hoe ze worden getraind.

Aanbeveling(en): Geen

Voorwaarde(n): Geen

Veiligheid

- Bevinding(en):
- Het bedrijf beschikt over diverse werkinstructies.
 - Er is een veiligheidsplan en noodplan aanwezig.
 - Eerste hulpfaciliteiten zijn beschikbaar.
 - De elektriciteit is goed en veilig weggewerkt.

Aanbeveling(en): Geen

Voorwaarde(n): Geen

ADVIES VISITATIECOMMISSIE

Vergunning onder voorwaarden:

Binnen één jaar dient te worden voldaan aan:

- Een verblijf voor de walrussen ontwikkelen die voldoet aan de eisen die deze soort en populatie stelt.
- Het ontwikkelen van een goed perspectief voor de bruinvissen, in de eigen situatie of elders.

ONDERTEKENING

Datum: 02.05.03

10.2.e

Secretaris:

10.2.e

Overzicht dierverblijven**Koepelverblijf:**

Plattegrond nummer: 4 en 7

Bassin naam	Diepte (m)	Minimale horizontale afstand (m)	Oppervlakte M ²	Volume M ³
Show	4	15	354	1416
Dolfijn	2.9	10	90	261
Orca	4	10	90	360
1A	1.9	6	46	88
2	1	6	27	27
2B	1	3	25	25
3	2.8	6	60	167
4	2.8	7.5	157	424

Alle bassins in het koepelverblijf kunnen naar keuze met elkaar in verbinding staan of gescheiden zijn.

In de koepel verblijven 8 dolfijnen (mannelijk)

Opvangcentrum

Plattegrond nummer: 9

Bassin naam	Diepte (m)	Oppervlakte M ²	Volume M ³
12 A	1.7	32	70
12 B	1.7	32	70

In het opvangcentrum worden gestrande dieren gehuisvest gedurende hun behandel periode. Meestal zijn dat bruinvissen soms witflank, witsnuit, gestreepte of gewone dolfijnen.

Nova Zembla

Plattegrond nummer:

6

Bassin naam	Diepte (m)	Oppervlakte M ²	Volume M ³
10	2.6	107	280
11	2.6	62	160

In dit verblijf worden 5 walrussen gehuisvest. Het verblijf heeft tevens drie nachthokken van 4 bij 4 meter en een landgebied naast het water waar de dieren kunnen verpozen.

Robarium

Plattegrond nummer:

5

Bassin naam	Diepte (m)	Oppervlakte M ²	Volume M ³
9	1,6	250	400

In het robarium zitten 8 Steller zeeleeuwen. Bij het verblijf is een landgebied.

Zeeleeuwentheater

Plattegrond nummer:

8

Bassin naam	Diepte (m)	Oppervlakte M ²	Volume M ³
13	2.4 max	166	400

In het zeeleeuwentheater zitten 2 Pathogonische zeeleeuwen en 5 Californische zeeleeuwen. Het verblijf kent een showpool en drie bijbassins welke naar keuze met elkaar in verbinding staan. De dieren hebben de mogelijkheid om op het land te verpozen.

Roggenrif

Plattegrond nummer: 12

Bassin naam	Diepte (m)	Oppervlakte M ²	Volume M ³
roggenrif	0,4	500	200

Het rogggenrif wordt bewoond door diverse soorten inheemse rogggen(Blonde, Stekel, Gevlekte, Klein oog en Golf rogggen) en haaien (honds en gevlekte gladde) plus een klein aantal beenvissoorten (w.o. harders, goudbrasems, koolvissen en platvissen)

Lagune

Plattegrond nummer: 20 17

Bassin naam	Diepte (m)	Oppervlakte M ²	Volume M ³
lagune	5 m diepste punt, 2 m gemiddeld	7500	15000

Dit verblijf kent vier bassins die m.b.v. hekken gescheiden dan wel in verbinding gezet kunnen worden. In het hoofdverblijf (10.000 m³) en winterbaai (2.500 m³) bevinden zich 17 tuimelaar dolfijnen in de multipool (2.500 m³) bevinden zich 5 Californische zeeleeuwen en 1 gewone zeehond. Tevens zit er een grote hoeveelheid vis en invertebraten in de lagune. Bij de multipool zijn twee nachtverblijven (4 bij 4 meter). Tevens is er een landgebied waar de dieren kunnen verblijven.

Het Wad

Plattegrond nummer: 16

Bassin naam	Diepte (m)	Oppervlakte M ²	Volume M ³
wad	1,5	1600	2400

Het Wad kent drie bassins die al dan niet met elkaar in verbinding staan. Op het wad verblijven 5 Grijs zeehonden en 9 Gewone zeehonden. Het wad heeft landgebied.

TER ONDERTEKENING

Aan Directeur DAD

Directoraat-generaal Agro

Auteur

10.2.e

T 070 10.2.e

10.2.e

@minInv.nl

Datum

20 juni 2019

Kenmerk

DGA / 19151093

nota

Verzoek visitatie dierentuinen (nota)

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

MT-lid DAD

10.2.e

Aanleiding

De minister heeft in de Kamervragen aangegeven het Dolfinarium te willen laten beoordelen door de visitatiecommissie aangezien er vragen zijn over de show en de educatie.

Advies

Je kunt de brief ondertekenen. De brief wordt per mail verstuurd.

Kernpunten

- De opdracht is algemeen gesteld om alles aan bod te laten komen wat is gewenst om tot een goed oordeel te komen. Educatie, shows en welzijn van de showdieren worden sowieso beoordeeld.
- Het is de eerste keer dat een dierentuin herbeoordeeld wordt. Daarom vroeg de voorzitter om meer motivering van dit verzoek. Het betreft ook de eerste stap in de dossieropbouw over het Dolfinarium.

10.2.e

Ontvangen BPZ

10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: vrijdag 2 augustus 2019 14:13
Aan: RVO dierentuincommissie
CC: 10.2.e)
Onderwerp: Voor 10.2.e 10.2.e : Brief over verzoek visitatie van het Dolfinarium
Bijlagen: Verzoek visitatie Dolfinarium.pdf

Bijgaand een brief over bovengenoemd onderwerp.

Met vriendelijke groet,
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Bezuidenhoutseweg 73, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag

10.2.e
T: 070-10.2.e
E: 10.2.e @minez.nl
Afwezig op woensdag

Bij een bezoek aan het ministerie is een geldig legitimatiebewijs verplicht

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

dierentuincommissie@rvo.nl.

t.a.v. de voorzitter van de Visitatiecommissie dierentuinen
de heer 10.2.e

Datum
Betreft Verzoek visitatie van het Dolfinarium

Geachte 10.2.e :

Op 29 maart jl. zijn aan onze minister vragen gesteld over het Dolfinarium door leden van de Tweede Kamer. Deze vragen zijn in juni 2019 beantwoord.

In de antwoorden kondigt de minister een visitatie aan van het Dolfinarium om het educatieve programma en de show door de visitatiecommissie te laten inspecteren. Op grond van het Besluit houders van dieren is in de vergunningvoorschriften onder meer bepaald dat het welzijn van de dolfijnen, de educatie, informatie en conservatie voldoende geborgd dienen te zijn. De minister is tot haar visitatiebesluit gekomen, omdat hier twijfels over bestaan. De minister heeft op dit moment geen goed beeld van de huidige stand van zaken omtrent de show en dierverblijven van het Dolfinarium. De minister wil nu weten hoe de Visitatiecommissie het Dolfinarium beoordeelt, aangezien deze een belangrijke rol heeft in de toetsing van dierentuinen bij afgifte of wijziging van een dierentuinvergunning.

Ik verzoek je om de Visitatiecommissie het Dolfinarium te laten beoordelen aan de hand van de volgende opdracht: "Hoe verhouden de dierpresentaties en de betreffende verblijven van het Dolfinarium zich ten opzichte van de huidige inzichten over het houden van dieren in dierentuinen en de doelstellingen van de dierentuinrichtlijn?"

Ik geef je in overweging om meer dan één onafhankelijke expert op zeezoogdieren uit te nodigen voor deze visitatie.

Zoals afgesproken met 10.2.e 0.2.e , kunnen de uren van RVO.nl voor deze opdracht worden betaald uit het bestaande pakket. De kosten van de externe deskundigen kunnen op de gebruikelijke wijze worden gedeclareerd.

Directoraat-generaal Agro

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/Inv

Behandeld door

10.2.e

T 070 10.2.e

n@minlnv.nl

Ons kenmerk

DGA / 19151067

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Directoraat-generaal Agro

Het is gewenst als de visitatie deze zomer plaatsvindt en het advies van de
Visitatiecommissie uiterlijk dit najaar wordt opgeleverd.

Ons kenmerk
DGA / 19151067

Met vriendelijke groeten,

10.2.e

10.2.e

Directeur Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Dolfinarium
Datum: woensdag 30 oktober 2019 11:11:13

Hoi 10.2.e,

Even een update in mijn functie als plv. voorzitter dierentuincommissie. Het advies is heeft nu de status 'eindconcept'. Helaas gaan we 1 november net niet halen. Op onze afdeling is een griepvirusje actief, waar onze secretaris ook door geveld is. We doen ons best om de zaak snel af te ronden.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
Uitvoeringsexpert

.....
Team Vergunningen Natuur
Afdeling Vergunningen & Handhaving
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
Postbus 40225 | 8004 DE Zwolle

.....
06 10.2.e
10.2.e @rvo.nl
www.rvo.nl
.....

Ik werk op: ma, di, wo en donderdagochtend.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: Visitatiecommissie dierenhuizen; Advies Dolfinarium
Datum: woensdag 6 november 2019 14:11:09
Bijlagen: [191105_advies Ministerie LNV_VCD.2019.020_Dolfinarium_DEF.pdf](#)

Beste 10.2.e ,

Als plaatsvervangend voorzitter visitatiecommissie dierenhuizen mag ik u het advies aanbieden waar u namens de minister van LNV een opdracht voor verstrekt heeft aan ons.

Wij kijken terug op een geslaagde inspectie, waar het Dolfinarium haar volledige medewerking aan verleende. Het Dolfinarium is benieuwd naar de resultaten van de inspectie en ontvangt graag een reactie van uw kant, over de verder te volgen procedure. Uiteraard kunt u op ons rekenen, als dit in het vervolgtraject nodig is.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

plv. Voorzitter visitatiecommissie dierenhuizen

.....
Team Vergunningen Natuur
Afdeling Vergunningen & Handhaving
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
Postbus 40225 | 8004 DE Zwolle

.....
06 10.2.e

@rvo.nl
www.rvo.nl

.....
Ik werk op: ma, di, wo en donderdagochtend.

10.2.e

Van: 10.2.e 10.2.e @minlnv.nl>
Verzonden: woensdag 6 november 2019 15:09
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: FW: Visitatiecommissie dieren tuinen; Advies Dolfinarium
Bijlagen: 191105_advies Ministerie LNV_VCD.2019.020_Dolfinarium_DEF.pdf

Hee,

Wil jij hier vervolg aan (laten) geven – nota minister voorbereiden met advies en reactie aan Dolfinarium en aan de visitatiecommissie? Hadden we hier ook wat over toegezegd aan TK? Misschien ook maar direct informeren?

Dank, 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 6 november 2019 14:11
Aan: 10.2.e
cc: 10.2.e
Onderwerp: Visitatiecommissie dieren tuinen; Advies Dolfinarium

Beste 10.2.e ,

Als plaatsvervangend voorzitter visitatiecommissie dieren tuinen mag ik u het advies aanbieden waar u namens de minister van LNV een opdracht voor verstrekt heeft aan ons.

Wij kijken terug op een geslaagde inspectie, waar het Dolfinarium haar volledige medewerking aan verleende. Het Dolfinarium is benieuwd naar de resultaten van de inspectie en ontvangt graag een reactie van uw kant, over de verder te volgen procedure. Uiteraard kunt u op ons rekenen, als dit in het vervolgtraject nodig is.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
plv. Voorzitter visitatiecommissie dieren tuinen

.....
Team Vergunningen Natuur
Afdeling Vergunningen & Handhaving
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
 Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
 Postbus 40225 | 8004 DE Zwolle

.....
 06 10.2.e
@rvo.nl
www.rvo.nl

Ik werk op: ma, di, wo en donderdagochtend.

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Visitatiecommissie dierenhuizen; Advies Dolfinarium
Datum: maandag 11 november 2019 11:43:38

Hoi 10.2.e,

11.1

Dit ga ik niet meer behandelen, maar mijn opvolger komt nog wel bij je terug, want er moeten nog aanbevelingen of opties komen voor de minister voor de nota.

Ik ben benieuwd wat de beslissing gaat worden. Zal het beslist in de krant lezen.

Met vriendelijk groeten,

10.2.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 070-10.2.e
 06-10.2.e
 Aanwezig: maandag, dinsdag en donderdag

Van: 10.2.e)
Verzonden: woensdag 6 november 2019 14:11
Aan: 10.2.e @minlnv.nl>
cc: 10.2.e @minlnv.nl>
Onderwerp: Visitatiecommissie dierenhuizen; Advies Dolfinarium

Beste mevrouw 10.2.e,

Als plaatsvervangend voorzitter visitatiecommissie dierenhuizen mag ik u het advies aanbieden waar u namens de minister van LNV een opdracht voor verstrekt heeft aan ons.

Wij kijken terug op een geslaagde inspectie, waar het Dolfinarium haar volledige medewerking aan verleende. Het Dolfinarium is benieuwd naar de resultaten van de inspectie en ontvangt graag een reactie van uw kant, over de verder te volgen procedure. Uiteraard kunt u op ons rekenen, als dit in het vervolgtraject nodig is.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
 plv. Voorzitter visitatiecommissie dierenhuizen

.....
Team Vergunningen Natuur
Afdeling Vergunningen & Handhaving
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
 Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
 Postbus 40225 | 8004 DE Zwolle

.....
 06 10.2.e
@rvo.nl
www.rvo.nl

Ik werk op: ma, di, wo en donderdagochtend.

Van: 10.2.e
 Aan: 10.2.e
 Onderwerp: Re: Persvragen Stentor
 Datum: woensdag 13 november 2019 18:49:44

Hallo 10.2.e

Ik zie je mail nu pas. 10.2.e had al gebeld maar ik heb haar toch maar naar jou doorverwezen.

Stand van zaken

10.2.e heeft aan RVO opdracht gegeven om onderdelen van het Dolfinarium te laten beoordelen door de visitatiecommissie dierenweldingen. Dat is inmiddels gebeurd. De rapportage hebben we onlangs ontvangen. Het dolfinarium heeft deze nog niet gezien. De minister moet nu eerst aangeven wat zij wil doen. Dan kan RVO afhandelen via een wijziging van de vergunning of de minister kan afspraken maken. Juridische implicaties moeten hierbij zeker bij betrokken worden.

Inhoudelijk kun je er dus niets over zeggen. Bovendien is zo n rapportage niet openbaar. Zelfs de vergunning is niet openbaar. Het Dolfinarium kan natuurlijk wel zelf bepaalde zaken openbaar maken.

Ik adviseer je aan te geven dat de minister opdracht heeft gegeven aan RVO om het Dolfinarium op een aantal aspecten te laten inspecteren door de visitatiecommissie dierenweldingen, zodat de situatie helder is. De rapportage hierover van de visitatiecommissie is inmiddels ontvangen. Nu moet worden gezien wat de bevindingen betekenen voor te nemen vervolgstappen. Er kunnen nu nog geen concrete afspraken worden gemaakt. We zijn er mee bezig.

Ik heb nog wat geschreven bij de vragen.

Goed om 10.2.e en 10.2.e hierbij te betrekken.

Groeten 10.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 13 nov. 2019 om 17:43 heeft 10.2.e [<@minlnv.nl>](mailto:@minlnv.nl) het volgende geschreven:

Hoi 10.2.e, zou jij hier vandaag of morgen even naar kijken? Anders even bellen morgen?

Dank! Groeten, 10.2.e

Coördinator Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
 M 06-10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 20 november 2019 23:09
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: Visitatiecommissie diertuinen; Advies Dolfinarium

Ho 10.2.e, zodat je alvast weet waar ik het morgen met je wil hebben: ik wil je vragen of je het advies van de visitatiecommissie over het Dolfinarium wil oppakken en verder wil brengen. Zie de gedachten daarover van 10.2.e. Laten we morgen bespreken over het hoe en wat. Het heeft enige urgentie. Ik vraag jou omdat we een ervaren iemand nodig hebben die deze gevoelige kwestie even onder zijn/haar hoede kan nemen. Spreek je morgenochtend (dan echt 😊) Groet, 10.2.e

Ps. Stuur je zo ook nog een documentje door waarin 10.2.e alvast wat op een rij heeft gezet.

10.2.e

Coördinator Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
 M 06 10.2.e
 @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 7 november 2019 11:01
Aan: 10.2.e 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Visitatiecommissie diertuinen; Advies Dolfinarium

Hallo 10.2.e,

Dit is de eerste keer dat een visitatie plaatsvindt zonder dat er een aanvraag is door een diertuin (in wording). Hangt ook af van de gebruikelijke werkwijze van RVO. Adviezen wordt niet openbaar gemaakt. Alleen naam van de vergunninghouder. Meer niet.

Hier zit zeker een privacy element waar we rekening mee moeten houden.

Ik zou het volgende doen:

1. Gesprek met 10.2.e. Hij verstrekt de vergunningen en is jarenlang voorzitter geweest. En 10.2.e
Hoe gaat RVO.nl met dit soort conclusies om? Bijv Een aanbeveling dat het verblijf in overeenstemming moet worden gebracht met de normen voor dierenwelzijn of iets dergelijks. Educatie verbeteren etc.
2. Andere opties bespreken bijv. sluiten koepel en zeeleeuwenshow veranderen en verblijf
3. Procedure bespreken met RVO
4. Nota met de acties en procedure aan de minister sturen.
5. Kan een brief zijn of een gesprek.
6. Acties formaliseren in brief of vergunning
7. Communicatie inlichten

Met vriendelijk groeten,

10.2.e

070-10.2.e

06-10.2.e

Aanwezig: maandag, dinsdag en donderdag

Van: 10.2.e

Verzonden: woensdag 6 november 2019 19:22

Aan: 10.2.e 10.2.e @minlnv.nl>

cc: 10.2.e @minlnv.nl>; 10.2.e

@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: Visitatiecommissie dierentuinen; Advies Dolfinarium

Hoi 10.2.e,

11.1 Vraagt om een nadere analyse en een voorstel aan de minister hoe we hiermee verder gaan. Even snel gescreend: 11.1

We gaan kijken wie dit kan oppakken.

We hebben in de laatste set Kamervragen niet toegezegd de TK te informeren.

@ 10.2.e, ik weet niet of een dergelijk rapport van de visitatiecommissie openbaar wordt gemaakt na een X aantal weken?

@10.2.e, morgen even bespreken in ons overleg wie dit kan oppakken.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: woensdag 6 november 2019 15:09

Aan: 10.2.e @minlnv.nl>

cc: 10.2.e @minlnv.nl>

Onderwerp: FW: Visitatiecommissie dierentuinen; Advies Dolfinarium

Hee,

Wil jij hier vervolg aan (laten) geven – nota minister voorbereiden met advies en reactie aan Dolfinarium en aan de visitatiecommissie? Hadden we hier ook wat over toegezegd aan TK? Misschien ook maar direct informeren?

Dank, 10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: woensdag 6 november 2019 14:11

Aan: 10.2.e 10.2.e @minlnv.nl>

cc: 10.2.e @minlnv.nl>

Onderwerp: Visitatiecommissie dierentuinen; Advies Dolfinarium

Beste mevrouw Hendrix,

Als plaatsvervangend voorzitter visitatiecommissie dierentuinen mag ik u het advies aanbieden waar u namens de minister van LNV een opdracht voor verstrekt heeft aan ons.

Wij kijken terug op een geslaagde inspectie, waar het Dolfinarium haar volledige medewerking aan verleende. Het Dolfinarium is benieuwd naar de resultaten van de inspectie en ontvangt graag een reactie van uw kant, over de verder te volgen procedure. Uiteraard kunt u op ons rekenen, als dit in het vervolgtraject nodig is.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

plv. Voorzitter visitatiecommissie dierentuinen

.....
Team Vergunningen Natuur
Afdeling Vergunningen & Handhaving
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
Postbus 40225 | 8004 DE Zwolle
.....

06 10.2.e
.....@rvo.nl
www.rvo.nl
.....

Ik werk op: ma, di, wo en donderdagochtend.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 9 december 2019 16:42
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: Team Natuur_D2019005832 Dolfinarium Harderwijk, dierenproject 2019
Bijlagen: DOMUS-19288648-v7-Advies_visitatiecommissie_Dolfinarium.docx

Van: 10.2.e)
Verzonden: maandag 9 december 2019 16:37
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: RE: Team Natuur_D2019005832 Dolfinarium Harderwijk, dierenproject 2019

Hoi 10.2.e,

Hierbij de nota terug met wat opmerkingen.

In zijn algemeenheid zou ik willen adviseren om te achterhalen wat het certificaat van de EAAM voor waarde heeft. Ik denk dat je hiervoor het beste contact met het Dolfinarium kunt zoeken. Is er door de EAAM een inspectie uitgevoerd? Zo ja, kan het Dolfinarium het rapport met LNV delen?

De nieuwste versie van de EAAM guidelines is van maart 2019. Het nieuwe certificaat van het Dolfinarium ook. Is dit toeval? Of zijn er nieuwe certificaten verstrekt aan de leden van EAAM? En zijn die certificaten dan misschien automatisch verstrekt?

Ik heb de EAZA en EAAM richtlijnen bekeken en het Dolfinarium voldoet niet overal aan. Ik vraag me daarom af hoe / waarom ze een nieuw certificaat hebben gekregen. Volgens mij is het Dolfinarium geen lid meer van EAZA, sinds ze uit de NVD zijn gestapt in januari van dit jaar. Maar ze zijn wel lid van EAAM en EAAM richtlijnen sluiten deels ook aan bij richtlijnen van EAZA. Helaas functioneert de website van EAAM niet naar behoren, dus ik kan niet verder zoeken in de guidelines van EAAM.

Groetjes 10.2.e

Van: 10.2.e @minlnv.nl>
Verzonden: vrijdag 6 december 2019 12:47
Aan: 10.2.e @rvo.nl>
Onderwerp: RE: Team Natuur_D2019005832 Dolfinarium Harderwijk, dierenproject 2019

Ik heb de nota weer aangepast om m voor nu simpel te houden.
 Heb m ook zo aan 10.2.e en mijn coordinator gestuurd, wil toch echt proberen het maandag de lijn in te doen.

Groetjes, 10.2.e

Van: 10.2.e @rvo.nl>
Verzonden: vrijdag 6 december 2019 11:35
Aan: 10.2.e @minlnv.nl>
cc: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: FW: Team Natuur_D2019005832 Dolfinarium Harderwijk, dierenproject 2019

En ter info nog het controleverzoek richting NVWA, voor de inspectie bij het Dolfinarium in het 4^e kwartaal.

Ik duik dit weekend even in alle guidelines en gegevens die je me gisteren hebt gestuurd en ik heb maandagochtend hopelijk even overleg met 10.2.e.

Fijn weekend alvast!

Groetjes 10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: donderdag 5 september 2019 14:09
Aan: 10.2.e @rvo.nl>
cc: 10.2.e @rvo.nl>
Onderwerp: Team Natuur_D2019005832 Dolfinarium Harderwijk, dierentuinproject 2019

Beste collega,

Hierbij ontvangt u een inspectieverzoek voor dierentuin D2019005832 Dolfinarium Harderwijk. Ik hoor het graag als het verzoek is doorgezet naar de NVWA. Daarnaast hoor ik graag welke inspecteur de inspectie gaat uitvoeren.

LET OP - VERTROUWELIJK:

Op 29 maart 2019 zijn er vragen gesteld over het Dolfinarium Harderwijk aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Deze vragen zijn in juni 2019 beantwoord. In de antwoorden kondigt de minister een visitatie aan van het Dolfinarium om het educatieve programma en de show door de Visitatiecommissie Dierentuinen te laten inspecteren. Deze inspectie zal in het najaar van 2019 plaatsvinden. Deze inspectie door de Visitatiecommissie Dierentuinen staat op de planning voor 3 oktober 2019. Ik zou dan ook willen adviseren om pas na deze inspectie de inspectie voor het Project Dierentuinen 2019-2020-2021 (D2019005832) uit te voeren. In de bijlage is het inspectieverzoek van de Minister terug te vinden ('Verzoek Visitatie Dolfinarium.pdf').

Let op de deadline voor dit inspectieverzoek is 31 december 2019.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
Adviseur
Bestuursrechtelijke handhaving Wet natuurbescherming
.....
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Team Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie
Postbus 40225 | 8004 DE | Zwolle
T: 0031 88 10.2.e
E: BHH@RVO.nl
www.rvo.nl

10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: woensdag 11 december 2019 18:43
Aan: 10.2.e)
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: DOMUS-19296073-v1-Overzicht_mogelijke_issues_tijdens_kerstreces_en_inzet_DC

Hi 10.2.e,

Dit onderwerp wordt waargenomen door 10.2.e, zie cc.

Groet,
 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 11 december 2019 13:37
Aan: 10.2.e)
cc: 10.2.e
Onderwerp: FW: DOMUS-19296073-v1-Overzicht_mogelijke_issues_tijdens_kerstreces_en_inzet_DC
Urgentie: Hoog

Hoi 10.2.e,

Met wie van woordvoering kunnen wij schakelen over het Dolfinarium in afwezigheid van 10.2.e?

Ik ben zelf vanaf volgende week woensdag afwezig, dan kan 10.2.e benaderd worden.

Mvg, 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 11 december 2019 13:33
Aan: 10.2.e @minInv.nl>; 10.2.e @minInv.nl>
Onderwerp: RE: DOMUS-19296073-v1-Overzicht_mogelijke_issues_tijdens_kerstreces_en_inzet_DC
Urgentie: Hoog

Hai, hoe ver is jullie nota aan de minister?

Want ik heb aanvullende info over de show van het dolfinarium..

- Dolfinarium heeft aangegeven dat de nieuwe voorstelling met dolfijnen in de koepel helemaal past binnen de EAAM Standards and Guidelines en de EAZA Marine Mammal Demonstration and Public Interaction Guidelines. Dit komt overeen met wat de visitatiecommissie graag wil zien.

Van: 10.2.e @minInv.nl>
Verzonden: vrijdag 6 december 2019 11:32
Aan: 10.2.e @minInv.nl>
Onderwerp: Re: DOMUS-19296073-v1-Overzicht_mogelijke_issues_tijdens_kerstreces_en_inzet_DC

Dank. Ze zijn verwerkt.

Op 6 dec. 2019 om 10:20 heeft 10.2.e @minInv.nl> het volgende geschreven:

Ho 10.2.e, 10.2.e,

Hierbij onze aanpassingen/aanvullingen.

Groeten, 10.2.e

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: aangepaste nota dolfinarium - reactie vandaag zou heel fijn zijn
Datum: dinsdag 17 december 2019 12:15:57

Van: 10.2.e

Verzonden: donderdag 5 december 2019 17:44

Aan: 10.2.e

Onderwerp: RE: aangepaste nota dolfinarium - reactie vandaag zou heel fijn zijn

Ha 10.2.e ,

Ik kreeg je niet te pakken, dus doe het even via de mail.

Zojuist heb ik met 10.2.e gesproken over de nota. Al pratende is onze inschatting dat de nota niet voor de kerst bij de minister terechtkomt, omdat er eigenlijk nog geen duidelijk beeld wordt gegeven van het rapport. Het leek ons een beter idee om in te zetten op een nota aan de minister voor na de kerst, waarin een inhoudelijke appreciatie wordt gegeven van het rapport. Dan kan ze gelijk instemmen met de LNV-inzet. Het rapport kan vervolgens met het Dolfinarium worden gedeeld.

Dat vergt dus een inhoudelijke analyse van de verschillende onderdelen van het rapport, waarbij uiteraard WJZ, maar ook de NVWA (JZ) betrokken zou moeten worden. 11.1

Dat is dus ook betrokkenheid van de NVWA hier op zijn plaats.

Als de lijn daarentegen is dat de doelvoorschriften anderszins ingevuld moeten worden, dan vraagt een dergelijke lijn om onderbouwing. Als de invulling door de Commissie te ambitieus is en dierenwelzijn met een lagere/andere standaard ook gewaarborgd is, waar denken we dan aan? Hoe moeten de doelschriften dan ingevuld worden? Is de EEZA en de certificering die het Dolfinarium heeft dan leidend? Beantwoording van dergelijke vragen helpt om te bepalen hoe om te gaan met het rapport. En vervolgens spelen handhavingsvragen en 'redelijke termijn' vragen om tot naleving van afspraken met het Dolfinarium dan wel het Besluit houders te komen.

Mijn voorstel is dat we de tijdslijn van de nota voor nu aanhouden en een afspraak met het Dolfinarium inplannen voor eind januari. Dat geeft tijd om een inhoudelijke analyse uit te werken met WJZ, RVO, en de NVWA en die beleidsinzet voor te leggen aan de Minister.

Hoe kijk jij hier tegenaan?

Fijne avond.

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e <10.2.e@minlnv.nl>

Verzonden: donderdag 5 december 2019 11:47

Aan: 10.2.e <10.2.e@minlnv.nl>; 10.2.e

<10.2.e@minezk> 10.2.e <10.2.e@rvo.nl>;
 10.2.e <10.2.e@rvo.nl>

Onderwerp: aangepaste nota dolfinarium - reactie vandaag zou heel fijn zijn

Urgentie: Hoog

Graag nog even jullie kritische blik, 11.1

10.2.e)

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 20 december 2019 15:34
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: RE: Aanpassing show Dolfinarium
Bijlagen: Woordvoeringslijn Dolfinarium.docx; 2019-04-EAZA-Standards-for-Accommodation-and-Care.pdf

Hoi 10.2.e,

Leuk, welkom op dit dossier! 11.1

Ik was wat lastig bereikbaar deze week, met 1001 te doen. Ik had je ook nog even willen mailen om te vragen of je het een goed plan vindt om in het nieuwe jaar even kennis te maken met een kopje koffie/thee.

10.2.e is plaatsvervangend voorzitter van de visitatiecommissie en heeft het adviesverzoek mbt het Dolfinarium op zich genomen. Hij is ook werkzaam als uitvoeringsexpert bij Vergunningen maar is in dit dossier alleen betrokken vanuit zijn rol als pvv voorzitter. De visitatiecommissie is een onafhankelijk adviesorgaan voor dierenentuinen, ondanks dat RVO.nl de voorzitter en secretaris levert. Daarom verwijst hij je naar mij. En voor DAD ben ik sowieso aanspreekpunt bij RVO.nl voor dierenentuinen, dus als je vragen hebt over dierenentuinen kan je bij mij terecht.

Maar eerst het Dolfinarium...

Op de eerste plaats houdt het advies van de visitatiecommissie (VCD) zoveel meer in dan alleen de show in de koepel. 11.1

11.1

Heeft het Dolfinarium aan LNV laten weten dat hun nieuwe show in lijn met EAZA richtlijnen is? Of hadden ze het alleen over de EAAM richtlijnen? Want sinds het Dolfinarium uit de NVD (NL vereniging voor dierenentuinen) is gestapt begin dit jaar, zijn ze ook niet meer aangesloten bij EAZA, voor zover ik weet. NVD tuinen zijn namelijk allemaal sowieso ook bij EAZA aangesloten. Voor zover ik heb gezien zijn de EAZA richtlijnen toch iets duidelijker / verregaander dan de EAAM richtlijnen, ook al sluit EAAM zoveel mogelijk aan bij EAZA.

Ik had 10.2.e ook aangeraden om aan het Dolfinarium te vragen wat dat EAAM certificaat nu precies inhoudt. Het certificaat is in maart afgegeven, maar is daar een inspectie van de EAAM aan te pas gekomen? Ik vermoed dat het 'gewoon' een verlenging is. Een EAAM certificaat is maar 2 jaar geldig. Ik vraag me af of er door EAAM echt is beoordeeld of het dolfinarium voldoet aan hun richtlijnen. Zo is in het advies van de VCD te lezen dat het verblijf van de Steller zeeleeuwen maar 1,6 meter diep is, terwijl het conform EAAM richtlijnen minimaal 4,4 meter diep moet zijn voor die soort.

Als het EAAM certificaat 'zomaar' aan het Dolfinarium is afgegeven wil dat certificaat dus eigenlijk niet zoveel zeggen. Als EAAM wel een bezoek heeft gebracht om te kijken of ze voldoen, dan zou ik LNV willen adviseren om het Dolfinarium te vragen of ze een verslag hiervan hebben en deze willen delen met LNV.

De show in de koepel is het hoofdonderwerp van discussie, maar het zeeleeuwentheater verdient dezelfde aandacht. Die show is ook zeker in strijd met EAZA richtlijnen en de doelstellingen van de Europese dieren tuinrichtlijn, net als het verblijf.

Fijn je net even gesproken te hebben en zie bijlagen! Die EAZA standards is nieuw en daarin zijn de EAZA richtlijnen over dieren in dierpresentaties (27 sept 2014) opgenomen. Dit heb ik van de EAZA website gehaald.

Fijn weekend!

Groetjes 10.2.e

Met vriendelijke groeten,

10.2.e

Adviseur Dierenwelzijn

.....
Uitvoeringskaders en Betaalorgaan
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Ministerie van Economische Zaken

Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL | Den Haag
Postbus 19530 | 2500 CM | Den Haag

.....
M 06 - 10.2.e

[@rvo.nl](mailto:10.2.e@rvo.nl)

Woensdags ben ik afwezig

Van: 10.2.e

Verzonden: donderdag 19 december 2019 10:08

Aan: 10.2.e)

Onderwerp: Aanpassing show Dolfinarium

Beste 10.2.e ,

Ik ben een nieuwe collega bij Dierenwelzijn bij LNV. Ik zal een deel van de werkzaamheden van 10.2.e m.b.t. het Dolfinarium overnemen. Tijdens haar vakantie van 18 dec t/m 6 januari zal ik aanspreekpunt zijn.

Wij hebben het Dolfinarium gevraagd naar de inhoud van de nieuwe voorstelling met dolfijnen in de koepel. Zij geven aan dat de nieuwe show past binnen de EAAM Standards and Guidelines en de EAZA Marine Mammal Demonstration and Public Interaction Guidelines. Dit zou mogelijk overeenkomen met de veranderingen die de visitatiecommissie graag wil zien

Zou je willen checken of we dit op de juiste manier in bijgevoegde woordvoeringslijn hebben verwerkt?

Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e [@rvo.nl](mailto:10.2.e@rvo.nl)>

Verzonden: maandag 16 december 2019 08:54

Aan: 10.2.e [@minlnv.nl](mailto:10.2.e@minlnv.nl)>

cc: 10.2.e [@rvo.nl](mailto:10.2.e@rvo.nl)>

Onderwerp: FW: Aanpassing show Dolfinarium

Beste 10.2.e ,

Welkom op dit altijd boeiende dossier.

Als de nieuwe show aan de genoemde richtlijnen voldoet, is het goed mogelijk dat de show binnen het advies van de visitatiecommissie past. Omdat het richtlijnen zijn, bestaat uiteraard de kans op interpretatie verschillen.

De beoordeling van de woordvoeringslijn laat ik graag aan mijn collega 10.2.e over. Zij is jullie contactpersoon bij RVO voor het uitvoeringsbeleid.

Zelf ben ik van 19 december tot 5 januari vrij.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 2 januari 2020 17:15
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: RE: EAAM richtlijnen Dolfinarium

Dank, mooi werk. Inderdaad apart. Goed om mee te nemen met het vervolg

10.2.e

Coördinator Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
 M 06-10.2.e
 @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 2 januari 2020 14:25
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: EAAM richtlijnen Dolfinarium

Hoi 10.2.e ,

Ik heb de richtlijnen van de EAAM vergeleken met het rapport van de visitatiecommissie. Jullie vinden het bij deze e-mail gevoegd.

Zoals jullie zien zijn er behoorlijk wat punten waarop het Dolfinarium niet voldoet aan de EAAM richtlijnen volgens het rapport van de commissie. De vraag blijft dus hoe ze het EAAM certificaat hebben kunnen krijgen.

Groeten,

10.2.e

Beleidsmedewerker Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
 M 06-10.2.e
 10.2.e @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

10.2.e

Onderwerp: Bezoek Dolfinarium
Locatie: Dolfinarium

Begin: wo 29-1-2020 11:00
Einde: wo 29-1-2020 13:00
Tijd weergegeven als: Voorlopig

Terugkeerpatroon: (geen)

Vergaderingsstatus: Nog niet gereageerd

Organisator: 10.2.e)
Verplichte deelnemers: 10.2.e)

Hoi 10.2.e ,

Bij deze de afspraak voor het bezoek aan het Dolfinarium.

Het start in ieder geval om 11 uur. Heb er nu twee uur voor gepland (exclusief reistijd natuurlijk) voor ingepland. Denk dat dit aardig realistisch is. Ik heb in ieder geval gevraagd of we de voorstelling kunnen zien, 10.2.e had ons hier eerder voor uitgenodigd. Die duurt al 30 minuten.

Zullen we de week ervoor nog even gaan zitten om het gesprek voor te bereiden, eventueel ook met 10.2.e , die namens de visitatiecommissie aanschuift?

Groeten,

10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e)
 Verzonden: vrijdag 17 januari 2020 15:33
 Aan: 10.2.e)
 Onderwerp: RE: Voorbereiding gesprek Dolfinarium

Beste collega's,

Ter voorbereiding van het gesprek van aanstaande dinsdag nog even de juridische kaders voor de omgang met het Dolfinarium. Hopelijk geeft dat enige houvast.

Vergunning

Het Dolfinarium is in bezit van een vergunning van onbepaalde tijd. De vergunning is verleend op 29 juli 2003, en gewijzigd op 29 oktober 2004 en 11 december 2006 op grond van het Dierentuinenbesluit. Sinds juli 2014 is het Besluit houders van dieren van kracht. In het Besluit houders van dieren wordt hetzelfde regime voor wijziging/intrekking van een dierentuinvergunning gehanteerd als in het Dierentuinenbesluit.

Juridisch kader

Artikel 4.13. Sluiting, aanpassing en intrekking

1 Indien de vergunninghouder niet voldoet aan de artikelen 1.6, 1.7 of 1.8 of aan de bij of krachtens deze paragraaf gestelde voorschriften kan de dierentuin op last van Onze Minister geheel of gedeeltelijk worden gesloten voor het publiek.

2 Onze Minister kan in het geval, bedoeld in het eerste lid, de exploitant verplichten tot het aanpassen, verwijderen of aanbrengen van specifieke voorzieningen binnen de daarbij vermelde termijn, die ten hoogste twee jaar bedraagt.

3 Indien een exploitant niet binnen de gestelde termijn voldoet aan de verplichtingen, bedoeld in het tweede lid, wordt de vergunning door Onze Minister ingetrokken of gewijzigd en wordt de dierentuin geheel of gedeeltelijk gesloten.

Op grond van bovenstaand artikel kunnen verschillende stappen worden onderscheiden:

1. Er wordt door LNV/RVO allereerst vastgesteld dat het Dolfinarium niet aan de artikelen 1.6, 1.7, of 1.8 van het Besluit houders van dieren voldoet. De grondslag voor een dergelijke constatering is het visitatierapport van het najaar 2019.
2. Vervolgens kan worden gekeken of er afspraken met het Dolfinarium kunnen worden gemaakt die ertoe leiden dat op termijn wel aan het Besluit houders wordt voldaan. Het Dolfinarium moet dan een aanvraag voor wijziging van de vergunning indienen bij RVO. Die afspraken worden daarmee onderdeel van de vergunning en is het aan de RVO om te constateren of die afspraken zijn nageleefd (door middel van visitatie).
3. Als het niet mogelijk is om tot dergelijke afspraken te komen, dan kan eenzijdig een aanwijzing worden gegeven aan het Dolfinarium op grond van artikel 4.14, tweede lid van het Besluit houders. Er wordt dan formeel een nieuw besluit genomen door de RVO. Het is aan de NVWA om die aanwijzing te handhaven, want dat besluit staat in beginsel los van de vergunning. Vanuit WJZ is het advies om een dergelijk aanwijzingsbesluit op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid te laten toetsen bij de NVWA.
4. Als de aanwijzing niet wordt nageleefd, dan zal de NVWA moeten constateren dat de aanwijzing niet is nageleefd en dan is het aan de RVO om de vergunning te wijzigen of in te trekken.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Trainee wetgevingsjurist

.....
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73 | 2595 EC | Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....

M 06 10.2.e
E 10.2.e @minezk.nl

.....

-----Oorspronkelijke afspraak-----

Van: 10.2.e)

Verzonden: woensdag 15 januari 2020 16:47

Aan: 10.2.e)

Onderwerp: Voorbereiding gesprek Dolfinarium

Tijd: dinsdag 21 januari 2020 14:00-16:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.

Locatie:

Beste allen,

Graag plan in een meeting ter voorbereiding op ons bezoek aan het Dolfinarium op 29 januari.
Hierin kunnen we onze inzet voor het gesprek met het Dolfinarium duidelijk krijgen en afspreken hoe we het gesprek in gaan steken.

Locatie volgt nog, het is wat lastig om een plek te vinden op dinsdag rond deze tijd.

Groeten,

10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 23 januari 2020 12:23
Aan: 10.2.e)
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Inspectie NVW bij Dolfinarium?

Hai 10.2.e

Ik heb het even nagekeken. Het dolfinarium is eind 2019 gecontroleerd en voldeed aan de voorwaarden. Er zijn een klein aantal bijt incidenten geweest met name met de roggen. Verder is er een overkapping gebouwd om geluidsoverlast te weren. Aan de dierverblijven zijn geen veranderingen gemeld.

Groeten 10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: donderdag 23 januari 2020 11:06
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: Inspectie NVW bij Dolfinarium?

Beste 10.2.e ,

Momenteel ben ik bezig met het dossier van het Dolfinarium. Aanstaaende woensdag gaan we daar op bezoek om te praten over een aantal gewenste aanpassingen n.a.v. een bezoek van de visitatiecommissie.

Heeft de NVWA het Dolfinarium ook al bezocht in het kader van het handhavingsprogramma dierentuinen? Ik hoorde dat een bezoek aan het Dolfinarium eind vorig jaar gepland was, maar dat het programma inmiddels is gepauzeerd door de vele overtredingen en benodigde hercontroles. Als het Dolfinarium bezocht is, voldeden zij aan de vergunning? Zo niet, wat is de nieuwe planning?

Alvast bedankt voor de informatie.

Groeten,

10.2.e

Beleidsmedewerker Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 06-10.2.e

10.2.e@minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 27 januari 2020 17:01
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: Geannoteerde agenda bezoek Dolfinarium
Bijlagen: Geannoteerde agenda bezoek Dolfinarium 290120.docx

Beste 10.2.e ,

Bijgevoegd de geannoteerde agenda voor ons bezoek aan het Dolfinarium.

Ik heb ook meteen de reactie van het dolfinarium en de vergelijking met de EAAM guidelines toegevoegd aan het bestand als bijlage, dan hebben we alles bij elkaar 😊

Ik heb helaas nog geen reactie gehad van het Dolfinarium op mijn vragen, die ik vorige week naar ze heb gestuurd.

Groeten,

10.2.e

Beleidsmedewerker Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 06-10.2.e

10.2.e@minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

Geannoteerde agenda bezoek Dolfinarium

Betreft: Bezoek aan en gesprek met het Dolfinarium n.a.v. visitatierapport

Datum: Woensdag 29 januari, 11.00u

Aanwezig: 10.2.e (DAD LNV), 10.2.e (DAD LNV), 10.2.e (DAD LNV), 10.2.e (RVO), 10.2.e (Dolfinarium), 10.2.e (Dolfinarium)

Agenda

1. Bekijken nieuwe dolfinenvoorstelling
2. Opening en rondje
3. Korte toelichting op visitatierapport door voorzitter visitatiecommissie
4. Reactie Dolfinarium op visitatierapport
5. Lange termijn visie Dolfinarium en termijnen
6. Visie LNV op aanpassen huisvesting
7. Inhoud voorstellingen
8. Vervolg proces
9. Rondvraag

Doel gesprek

Het gaat om een eerste verkennend gesprek, waarin de visie van het Dolfinarium en de visie van LNV op de huisvesting en voorstellingen worden gedeeld. Op de punten waar de visies van beide partijen overeenkomen kunnen direct afspraken worden gemaakt. Daarnaast zullen er afspraken gemaakt worden over het vervolg van het proces.

Inhoud en toelichting agendapunten**1. *Bekijken nieuwe dolfinenvoorstelling***

We beginnen het bezoek met het bekijken van de nieuwe dolfinenvoorstelling in de koepel. Het Dolfinarium heeft aangegeven dat de nieuwe voorstelling voldoet aan de richtlijnen van de EAZA en EAAM, en educatie centraal staat in de voorstelling. De vraag is of de voorstelling nu voldoet aan wat de visitatiecommissie graag wil zien. We kunnen hierover een mening vormen en er tijdens het gesprek op terugkomen. Opmerkingen:

- Dit is mogelijk een goed moment om te informeren naar de fotomomenten, zitten die nog steeds in de voorstelling?
- Ik heb aan het Dolfinarium gevraagd of we ook kort de verblijven kunnen bekijken, voor onze eigen beeldvorming. Hier heb ik helaas nog geen reactie op ontvangen.

2. *Opening en rondje*

Aanleiding dat we bij elkaar zitten is het visitatierapport over het Dolfinarium. De visitatiecommissie heeft het Dolfinarium bezocht en een rapport gemaakt. De commissie heeft een aantal problemen geconstateerd, die zullen zo toegelicht worden. Goed om hier aan te geven dat dit de laatste versie van het rapport is, en dat we nu aan de start van het proces zijn waarin we afspraken over het rapport gaan maken. Dat is een gezamenlijk traject, waarin ook het Dolfinarium input kan geven en hun zienswijze kan delen. Indien we tijdens dit gesprek al overeenstemming hebben over wijzigingen die doorgevoerd moeten worden, dat is als de visie van het Dolfinarium overeenkomt met de adviezen van de commissie, kunnen hier meteen afspraken over gemaakt worden. Over de overige punten kunnen we in de toekomst verder in gesprek. Het is de bedoeling dat de gemaakte afspraken uiteindelijk aan de vergunning van het dolfinarium worden toegevoegd.

- Ik heb gevraagd hoeveel tijd het Dolfinarium voor ons heeft ingepland, maar helaas nog geen reactie ontvangen.

3. *Korte toelichting op visitatierapport door voorzitter visitatiecommissie*

10.2.e zal het rapport van de visitatiecommissie kort toelichten. Het is belangrijk dat hierin de nadruk ligt op dat het belangrijk is dat dierenwelzijn met de tijd meegaan. De huidige richtlijnen en inzichten op het gebied van dierenwelzijn en educatie zouden moeten worden gevolgd, gezien de doelstellingen van het besluit houders van dieren. De huidige verblijven en de voorstellingen zijn niet in lijn met deze doelstellingen. Wel is de kwaliteit van verzorging hoog.

4. *Reactie Dolfinarium op visitatierapport*

Het Dolfinarium heeft via de email een uitgebreide reactie gegeven op het visitatierapport. Deze hebben jullie allemaal ontvangen en zit nogmaals als bijlage bij deze annotatie. Zij krijgen de mogelijkheid om deze reactie toe te lichten en vragen te stellen. Inhoudelijke vragen vanuit het Dolfinarium kunnen het beste door **10.2.e** beantwoord worden. Punten die het Dolfinarium mogelijk zal opbrengen:

- Zij kunnen zich vinden in veel van de opmerkingen van de visitatiecommissie. Deze komen overeen met de reeds ingezette beleidslijnen. Wij vinden dit heel positief om te horen, en willen graag afspraken hierover maken met het Dolfinarium.
- Het Dolfinarium heeft zelf al stappen gezet om de omstandigheden van de dieren te verbeteren, zoals verbredingen in de waterkwaliteit door filterinstallaties aan te passen en de dieren meer ruimte geven. Ook is het educatief programma aangepast en doorontwikkeld. Deze inzet waarderen wij ook zeker, maar er zijn meer stappen nodig om aan de doelstellingen van het besluit houders van dieren te voldoen.
- Ze willen voldoen aan alle wet- en regelgeving. Als de regelgeving wijzigt zullen zij daar gehoor aan geven. Wij kunnen aangeven dat van dierenwelzijn wordt verwacht dat zij zich blijven ontwikkelen en aan de huidige maatstaven op het gebied van dierenwelzijn voldoen. De huidige huisvesting en educatie blijven daar echter bij achter, en zijn niet in lijn met het de doelstellingen van het besluit houders van dieren.
- In het laatste kwartaal van 2019 is het Dolfinarium gecontroleerd door de NVWA, waarbij is gebleken dat het Dolfinarium zich aan de vergunning houdt. Wij kunnen aangeven dat de NVWA kijkt naar de inhoud van de vergunning, dus of de verblijven nog overeenkomen met wat in de vergunning staat, en er een vergunning is voor alle diersoorten. Hun inspecties focussen niet op dierenwelzijn, dit was echter wel de focus van de visitatiecommissie.
- Als er verandering in de publieke opinie is, het Dolfinarium kritisch naar zichzelf kijken. Wij kunnen aangeven dat de kamer al kritisch is op het Dolfinarium en dat het visitatierapport ook aan de kamer voorgelegd zal worden. Er zal dus mogelijk ook politieke druk komen om aanpassingen door te voeren.
- Zij zijn in het bezit van een EAAM certificaat, dat aangeeft dat het dierenwelzijn gewaarborgd is. Dat strookt niet met de bevindingen van de visitatiecommissie. Volgens het visitatierapport voldoet het Dolfinarium niet aan de EAAM richtlijnen, hiervan is eerder een vergelijking over rondgestuurd (zie ook Bijlage 2 bij deze annotatie). Er wordt in de dierenwelzijnwereld waarde gehecht aan dit certificaat, vergelijkbaar met de waardering van EAZA. Om dit certificaat te behouden moet het park iedere 5 jaar opnieuw geïnspecteerd worden door een visitatiecommissie. Dat zou in maart 2019 gebeurd moeten zijn bij het Dolfinarium. In de praktijk blijken herinspecties ook op papier te worden uitgevoerd. Wij willen graag van het Dolfinarium weten hoe de inspectie is verlopen, en of zij ons inzicht willen geven in het EAAM visitatierapport.
- De mogelijke opmerkingen over de voorstellingen (fotomomenten, voldoen aan richtlijnen, geluid, etc.) en huisvesting komen we later in het gesprek op terug, deze worden apart behandeld.

5. *Lange termijn visie Dolfinarium en termijnen*

In de inhoudelijke reactie die het Dolfinarium via de email gestuurd heeft geven zij aan dat zij een langetermijnvisie over het verbeteren van dierenwelzijn hebben en er beleidslijnen zijn op het gebied van dierenwelzijn en educatie. Wij hebben het Dolfinarium gevraagd om

hier toelichting tijdens dit gesprek toelichting op te geven. Wij willen graag weten wat zij willen veranderen en hoeveel tijd zij hiervoor nodig hebben. Opmerkingen:

- Het Dolfinarium geeft in de schriftelijke reactie aan dat zij wegens economische redenen niet alle veranderingen op korte termijn kunnen realiseren. Dit zou namelijk leiden tot een faillissement. Voor ons is het belangrijk om te weten wat de precieze planning van het Dolfinarium is. Wij moeten bedenken of deze termijn wenselijk is op het gebied van dierenwelzijn, en of de dingen die wij het meest belangrijk vinden op korte termijn worden aangepast. Dit is iets om na dit gesprek intern te bepalen. Als er belangrijke dingen op korte termijn kunnen worden aangepast, dan kunnen we hier mogelijk meteen afspraken over maken.
- De vraag is hoe de minister tegen de financiële argumenten van het Dolfinarium aankijkt. Zij stond hier stevig in en wil mogelijk afdwingen dat het Dolfinarium wel op korte termijn dingen aan zal passen. Wij kunnen dus nog niets toezeggen over veranderingen op de lange termijn.
- Het Dolfinarium biedt mogelijk als oplossing om dieren te verplaatsen naar andere dierenhuizen, zodat er minder dieren in Harderwijk komen en dieren intern verplaatst kunnen worden. Hierdoor zouden de dieren in verbeterde of beter passende huisvesting terecht komen. Ook hier willen wij graag een planning weten, en hoe zij denkt dat dit zal leiden tot welzijnsverbetering voor alle dieren. Zal er dan geen dier meer in een ongeschikt verblijf gehuisvest worden?
- Het is belangrijk om te beseffen dat de termijn voor aanpassingen die in het besluit houders van dieren genoemd staat, de 2 jaar, niet opgaat voor deze eerste afspraken die gemaakt worden. Die twee jaar is enkel van toepassing als geconstateerd wordt dat zij zich niet houden aan de vergunning. Bijvoorbeeld als wij afspraken maken, deze vastleggen in de vergunning en bij visitatie wordt geconstateerd dat het Dolfinarium zich niet aan de afspraken houdt. Dan hebben zij maximaal twee jaar om alsnog aan de vergunning te gaan voldoen.
- In het visitatierapport staan enkel de dieren die ook deelnemen aan de voorstellingen. Wij horen ook graag hun visie op de huisvesting van andere soorten. ¹⁰²⁶ 11.1

6. Visie LNV op aanpassen huisvesting

De huisvesting van de verschillende dieren, behalve dolfijnen in de delta, moet verbeterd worden. Zie hieronder de punten die uit het visitatierapport naar voren kwamen en als onvoldoende werden beschouwd, het lijkt me niet praktisch om alle punten stap voor stap door te nemen. We kunnen aangeven dat het verblijf van de Steller zeeleeuwen dieper en groter moet, en dat de verblijven van de Californische zeeleeuwen en de dolfijnen in de koepel natuurlijker moeten, zodat de dieren uitgedaagd worden natuurlijk gedrag te vertonen. We vinden dat alle punten die in het visitatierapport naar voren komen aangepast moeten worden.

- Indien hier punten in staan die het Dolfinarium zelf naar voren laat komen in hun visie, dan kunnen we daar mogelijk direct afspraken over maken. De overige punten moeten we in de toekomst bespreken.
- Voor punten die niet meteen worden opgelost moeten wij binnen LNV eerst een lijn in maken, en bepalen hoe en of we daarop kunnen handhaven als het Dolfinarium er niet in mee wil in de toekomst.
- De gewenste aanpassingen in de verblijven staan hieronder, mocht het Dolfinarium hier diep op in willen gaan. Met mogelijke inhoudelijke reactie van het Dolfinarium en aanvullende informatie.

Steller zeeleeuwen (*Eumetopias jubatus*)

- Het verblijf moet groter worden, minimaal 54m² land en 216m² water, in overeenstemming met de richtlijnen van de EAAM
 - Het Dolfinarium geeft mogelijk als optie om het aantal dieren te verminderen in het verblijf. Maar dan nog is het verblijf te klein, deze minimumeisen gelden voor groepen van 1-4 tot max 1-6 dieren.

- De bezoekers kunnen maar een bassin zien, dit geeft het beeld van veel dieren in een klein hokje. Dat is niet de educatieve boodschap die ze af zouden moeten geven. Achter de schermen zijn wel meer verblijven, kunnen ze deze meer zichtbaar laten worden?
- Het verblijf moet dieper (nu maar 1,6 meter), de commissie adviseert minimaal 3,0 meter. De EAAM heeft als richtlijn minstens 4,4 meter. Het Dolfinarium wil naar de 4,4 meter.
 - Waarom deze 4,4 meter? De richtlijnen van de EAAM worden wel eens bijgesteld. Is het kostentechnisch op de lang termijn niet beter om vooruit te lopen hierop?
 - Het Dolfinarium daar volgens de EAAM 10 jaar voor. Wat is de termijn die het Dolfinarium voor ogen heeft?

Californische zeeleeuwen (*Zalophus californianus*)

- De dieren moeten toegang krijgen tot een buitenverblijf. Ook volgens EAAM richtlijnen.
- Daarnaast moeten de dieren meer worden blootgesteld aan meer natuurlijk daglicht.
 - Het Dolfinarium zegt dat er daglicht naar binnen komt en dat het gebouw niet is afgesloten waardoor er buitenlucht naar binnen kan.
 - Hoe groot zijn de ramen?
- De verblijven zijn nu steriele bassins die weinig uitdaging bieden. De verblijven moeten uitdagender worden, en dieren stimuleren actief te zijn en natuurlijk gedrag te vertonen.
 - Het voorzien in de ethologische behoefte staat duidelijk als eis in het besluit houders van dieren.

Dolfijnen (*Tursiops truncatus*) in de koepel

- De dieren moeten zich altijd, ook tijdens presentaties, af kunnen zonderen van het publiek. Zij moeten altijd toegang hebben tot verblijven achter de schermen.
- De verblijven zijn nu steriele bassins die weinig uitdaging bieden. De verblijven moeten uitdagender worden, en dieren stimuleren actief te zijn en natuurlijk gedrag te vertonen.
 - De onnatuurlijke manier van huisvesten geeft geen goed beeld over de natuurlijke leefwijze van de dieren, en staat in groot contrast met de huisvesting in de dolfijnendelta. Past niet in de informatieverstrekking over de natuurlijke habitat van dolfijnen, waarover een duidelijke educatieve boodschap moet zijn volgens het besluit houders van dieren.
 - Het Dolfinarium zegt verbaasd te zijn dat de commissie zegt dat het verblijf in de koepel niet voldoet. Zij zijn van mening dat dit dolfijnen verblijf aan de wet- en regelgeving voldoet zoals in eerdere inspecties ook is vastgesteld. Naast de wet- en regelgeving vanuit de overheid voldoet het verblijf ook aan de strengere standards & guidelines van de Europese organisatie voor zeezoogdieren (EAAM) waar wij ook lid van zijn.
 - Hier kunnen we aangeven dat de inspecties van de NVWA niet gericht zijn op dierenwelzijn (zie hierboven), en de visitatiecommissie oordeelt aan de hand van voortschrijdende inzichten over dierenwelzijn. De koepel is achtergebleven.
 - Kan het Dolfinarium ons inzicht geven in het EAAM visitatierapport (zie hierboven)? Volgens onze eigen vergelijking voldoet het verblijf niet aan de EAAM richtlijnen omdat de dieren niet zo natuurlijk mogelijk kunnen leven in de steriele bassins.
- De ruimte is vrij donker, de dieren moeten **beschikken over meer natuurlijk daglicht**.
 - Het Dolfinarium is het niet eens hiermee. Zij geven in hun schriftelijke reactie aan dat de dieren in de koepel wel degelijk een dag- en nachtritme ervaren. De koepel wordt enkel verduisterd gedurende de voorstelling en daarnaast hebben de dieren toegang tot buitenverblijven aan de achterzijde van de koepel.
 - Is er natuurlijk lichtinval in de koepel? En waar zwemmen de dieren meer, in de koepel of achter de schermen? Kunnen ze altijd overal heen?

Walrussen (*Odobenus romarus*) en dolfijnen in de delta: geen opmerkingen over huisvesting

7. Visie LNV op voorstellingen (educatie)

Educatie moet centraal komen te staan tijdens de voorstellingen, het moet duidelijk zijn dat de dieren niet voor vermaak gebruikt worden. De dieren moeten niet meer als performers gebruikt worden en moeten minder onnatuurlijk gedrag gaan vertonen. De handelingen die de dieren verrichten moeten een duidelijke link hebben met de benodigde dagelijks verzorging. Het gaat voornamelijk om de voorstellingen met de steller zeeleeuwen en de dolfijnen in de koepel. De anderen in mindere mate. Ook hier hoeven we niet in detail op in te gaan. Maar belangrijk om aan te geven hoe we er in het algemeen in staan.

- Het Dolfinarium heeft zelf de voorstelling met de dolfijnen in de koepel al aangepast, waarin educatie centraal staat. Wij juichen dit toe. Maar kunnen nog niet zeggen of dit helemaal in de richtlijnen past, en of alle kritische punten zijn aangepast. We gaan dit goed naast het rapport leggen.
 - Hoe zit het met aanpassingen in de andere voorstellingen?
- Besluit houders van dieren zegt dat een dierentuin een informatief en educatief programma moet betrekking tot de tentoongestelde diersoorten moet hebben, waarbij onder meer informatie wordt verstrekt over de tentoongestelde dieren en hun natuurlijke habitat (4.10 BhvD). Er moet een beleidsprotocol zijn met daarin een eenduidig beleid met betrekking tot deze onderwerpen (4.12d BhvD). Hebben zij dat?
- Zijn de fotomomenten er nog? Wij vinden dat deze moeten verdwijnen. Het geeft een verkeerd beeld van de dieren en hoe je met ze om moet gaan, en het is een risico voor bezoekers i.v.m. zoönosen. Strookt ook niet met de educatieve boodschap die je als dierentuin af wil geven.
 - Hoe zien zij dit in het licht van de educatie? Het motiveert maar wat als mensen ook in het wild dolfijnen gaan opzoeken en er mee gaan zwemmen en aanraken?
- De gewenste aanpassingen in de verblijven staan hieronder, mocht het Dolfinarium hier diep op in willen gaan. Met mogelijke inhoudelijke reactie van het Dolfinarium en aanvullende informatie.

Steller zeeleeuwen (*Eumetopias jubatus*)

- De dieren springen uit het water, klimmen op een rots, klappen met de voorvinnen en steken de tong uit. Het educatieve doel moet duidelijk zijn hiervan, belangrijk dat dit gedrag gelinkt wordt aan de dagelijkse verzorging. Maar in principe niet zo veel mis met deze voorstelling.

Caliornische zeeleeuwen (*Zalophus californianus*)

- Ook tijdens de presentaties moeten dieren de mogelijkheid hebben zich af te zonderen van publiek. Kan dit nu?
 - De dieren kunnen nu al kiezen of ze mee willen doen aan de presentatie of niet, dat is goed.
- De dieren moeten niet meer als performers gebruikt worden en moeten minder onnatuurlijk gedrag gaan vertonen. De handelingen die de dieren verrichten moeten een duidelijke link hebben met de benodigde dagelijkse verzorging. De dieren moeten gebruikt worden voor educatie, niet voor vermaak.
- Educatie moet een integraal onderdeel zijn van de dierpresentaties, waarbij er een duidelijke boodschap moet komen over natuurbescherming en conservatie.
 - De educatieve boodschap is tijdens de voorstelling is nu ver te zoeken, nu komt enkel kort een recycle logo in beeld. Het is klein en er wordt niet specifiek naar gewezen.
- De fotomomenten moeten verdwijnen. Het geeft een verkeerd beeld van de dieren en hoe je met ze om moet gaan, en het is een risico voor bezoekers i.v.m. zoönosen. Strookt ook niet met de educatieve boodschap die je als dierentuin af wil geven.
 - Volgens EAAM guidelines moet duidelijk gecommuniceerd worden dat aanraken, verstoren en zwemmen met wilde dieren niet in belang is van het

dier, dat het in sommige landen illegaal is, en dat zwemmen met de dieren negatieve effecten kan hebben op mens en dier.

- Dit wordt mogelijk een belangrijk twistpunt in de toekomst. Het Dolfinarium geeft aan dat zij vinden het fotomoment een buitengewoon belangrijk onderdeel van de onze boodschap. Het gaat niet alleen om een onvergetelijke indruk, maar hierdoor raakt de persoon gesensibiliseerd om zich in te zetten voor de bescherming van zeezoogdieren en natuur in het algemeen. → inzetten voor bescherming en dieren aanraken en forceren met mensen interactie te hebben past niet bij elkaar.

Dolfijnen (*Tursiops truncatus*) in de koepel

- Ook tijdens de presentaties moeten dieren de mogelijkheid hebben zich af te zonderen van publiek. En de dieren moeten kunnen kiezen of ze mee willen doen met de presentaties of niet. Kan dit nu?
- De dieren moeten zich altijd, ook tijdens presentaties, af kunnen zonderen van het publiek. Kan dit nu?
- De commentaren op de voorstelling in het visitatierapport zijn gebaseerd op de vorige voorstelling, waaraan aan quiz vooraf ging. De commissie vond dat de boodschap die werd overgebracht tijdens de presentatie onduidelijk was. Ook de educatieve boodschap van de animatie op het scherm tijdens de voorstelling was onduidelijk.
 - Op welke inhoudelijke punten in de voorstelling aangepast? Is er een nieuwe quiz? Is de animatie op het scherm anders?
- De trainers zijn een groot gedeelte van de voorstelling in het water met de dieren. Ze hebben fysieke interactie met ze, zoals het staan rijden van de trainer op de dolfijnen, het hangen aan de vinnen van de dolfijnen, en verzorgers die zich uit het water laten lanceren door de dolfijnen. De interacties met de verzorgers moeten onderdeel worden van de educatieve boodschap. Het moet duidelijk worden waarom sommige interacties nodig zijn om het welzijn van de dieren te waarborgen.
 - Het moet volgens de EAAM duidelijk naar het publiek gecommuniceerd worden dat het voeren, aanraken, verstoren en zwemmen met wilde dieren niet in het belang is van het dier, het in sommige landen illegaal is, en dat zwemmen met de dieren negatieve effecten kan hebben op mens en dier.
 - Hoe is dit in de nieuwe voorstelling?
- De dieren moeten minder onnatuurlijk gedrag vertonen tijdens de voorstellingen. Het educatieve doel van de acties van de dieren moet duidelijk zijn. De handelingen met de dieren moeten gelinkt worden aan de dagelijkse verzorging. Ook volgens EAAM richtlijnen.
 - Hoe is dit in de nieuwe voorstelling?
- De volgorde van de handelingen moet tijdens iedere presentatie hetzelfde zijn, zodat er routine in komt en de dieren weten wat er van ze verwacht wordt.
 - Hoe is dit in de nieuwe voorstelling?
- De fotomomenten moeten verdwijnen. Het geeft een verkeerd beeld van de dieren en hoe je met ze om moet gaan, en het is een risico voor bezoekers i.v.m. zoönosen. Strookt ook niet met de educatieve boodschap die je als dierentuin af wil geven.
 - Volgens EAAM guidelines moet duidelijk gecommuniceerd worden dat aanraken, verstoren en zwemmen met wilde dieren niet in belang is van het dier, dat het in sommige landen illegaal is, en dat zwemmen met de dieren negatieve effecten kan hebben op mens en dier.
 - Dit wordt mogelijk een belangrijk twistpunt in de toekomst. Het Dolfinarium geeft aan dat zij vinden het fotomoment een buitengewoon belangrijk onderdeel van de onze boodschap. Het gaat niet alleen om een onvergetelijke indruk, maar hierdoor raakt de persoon gesensibiliseerd om zich in te zetten voor de bescherming van zeezoogdieren en natuur in het algemeen. → inzetten voor bescherming en dieren aanraken en forceren met mensen interactie te hebben past niet bij elkaar.
- Er wordt gebruik gemaakt van veel techniek, harde muziek en lichteffecten tijdens de presentaties. Dit staat haaks op de boodschap van natuurbeschermingsorganisaties die

het publiek bewust proberen te maken dat geluid en verstoren van dieren schadelijk is, vooral voor dieren met sonar. Wij willen dat dit minder wordt.

- o Het gebruik van geluid en licht is toegestaan volgens EAAM en EAZA richtlijnen, zolang de dieren er geen last van hebben. Het is niet bewezen dat de dieren er last van hebben (zie reactie Dolfinarium), maar wij vinden dat het de verkeerde boodschap afgeeft aan het publiek. Strookt niet met de educatieve doeleinden van de voorstelling, en de boodschap met betrekking tot natuurbescherming en conservatie.
- o De dieren moeten zo min mogelijk blootgesteld worden aan high intensity geluid volgens de EAAM guidelines. Er moet een plan zijn om geluid te meten, minstens eens per jaar, en wanneer er veranderingen worden aangebracht of er verbouwingen zijn. Heeft het Dolfinarium het geluid gemeten tijdens de shows? Eens per jaar? En hoe zit dat in de nieuwe show?

Walrussen (*Odobenus romarus*)

- Er is sprake van antropomorf en niet-natuurlijk gedrag, maar in mindere mate dan bij de zeeleeuwen en de dolfijnen. Wel wordt informatie gegeven over de opwarming en vervuiling van de aarde. Er moet duidelijk worden waarom het antropomorfe gedrag (bijvoorbeeld tanden poetsen) voor belang is voor de verzorging van de dieren. Anders komt het niet overeen met de inzichten van moderne dierentuinen, en geeft het een niet educatief verantwoorde boodschap.

Dolfijnen in de delta: geen opmerkingen over voorstellingen

8. Vervolg proces en gemaakte afspraken

Hier kunnen we de gemaakte afspraken nogmaals herhalen, indien die er al zijn. De punten die nog over zijn, gaan we bestuderen met behulp van de visie die het Dolfinarium ons gegeven heeft. Daar moeten we een nieuw gesprek voor inplannen, waarin we ook over deze punten een afspraak gaan maken. Uiteindelijk moeten we over alle punten in her rapport overeenstemming bereiken. De gemaakte afspraken worden dan aan de vergunning van het dolfinarium gehangen, zodat we erop kunnen toezien dat ze nageleefd worden.

- 11.1 [redacted]
- Wanneer nemen we weer contact op over een vervolgstap?

9. Rondvraag

Volgende punten kan het Dolfinarium mogelijk opbrengen:

- Hoe zit dat met controle op andere dierentuinen? We kunnen aangeven dat het Dolfinarium de eerste dierentuin is die op deze manier is gevisiteerd, maar dat we de manier van kijken naar dierentuinen breed gaan toepassen. Ook andere dierentuinen zullen bekeken worden, zodat de huisvesting blijft voldoen aan de huidige welzijnsstandaarden. Daarop zal ook gehandhaafd gaan worden, 11.1 [redacted].
- Er staan onjuistheden in het rapport over de veterinaire condities van de dieren. Wij hebben jullie opmerkingen genoteerd, ook in ons systeem. De commissie erkent dat het niveau van de veterinaire zorg en de diervverzorging hoog is. Dit zal dus geen punt zijn.

Bijlage 1: Inhoudelijke reactie van het Dolfinarium op het visitatierapport

1. Dank voor het vooraf toesturen van het rapport. Onduidelijk is of dit nu de definitieve versie is of dat het mogelijk is nog veranderingen aan te brengen naar aanleiding van onze opmerkingen of naar aanleiding van de discussie die wij binnenkort hebben tijdens een bezoek aan onze onderneming.
2. Vooraf verder willen wij aangeven dat wij een commerciële onderneming zijn waarbij onze gasten zeezoogdieren tonen, informatie aan over die dieren aan onze gasten geven en ze in staat stellen interactieve contacten te hebben met zeezoogdieren. Wij doen dit conform alle wet- en regelgeving en als de regelgeving wijzigt zullen wij gehoor aan geven.
3. Net als EAZA willen wij nogmaals het belang van presentaties met zeezoogdieren benadrukken. In maart 2019 zijn er namens EAZA en EAAM guidelines opgesteld voor het geven van presentaties en het aanbieden van interactie momenten met zeezoogdieren. Ook zij bevestigen daarin de belangrijke rol van dit soort presentaties in onze missie de gasten te inspireren en te verbinden met de natuur. Bij de ontwikkeling van onze nieuwe presentaties zullen we deze guidelines dan ook toepassen. Daarin worden onder andere de volgende punten vermeld:
 - Het gebruik van geluid en licht is toegestaan, zolang de dieren daar uiteraard geen hinder van hebben
 - Het gebruik van attributen is toegestaan, mits er een uitleg is bij voorzien wat voor vaardigheden van het dier worden getoond. Zo krijgt de gast een beter beeld van de natuurlijke capaciteiten van het dier, ze spelen geen rol
 - De dieren worden gepresenteerd als dieren en niet mensen
 - De dieren moeten centraal staan in de demonstratie. Verzorgers kunnen een 'personage' of 'acteerrol' spelen in de demonstratie om het publiek te betrekken om een specifieke boodschap over te brengen. Ze mogen de dieren en hun soortgenoten nooit vernederen
 - Gedragingen als sprongen van de dieren en waterwerk met de dieren vertegenwoordigen een natuurlijke vorm van communicatie en sociale interactie en bieden een goede vorm van verrijking voor de dieren. Dit soort gedragingen in een demonstratie laten de sterkte, behendigheid en groepscoördinatiecapaciteiten van een dier zien. In geen geval mag een gedrag dienen om alleen de acrobatische capaciteiten van een trainer te tonen
 - Een hechte ontmoeting met zeezoogdieren kan een levens veranderende ervaring voor bezoekers zijn
4. Als de maatschappelijke opvattingen wijzigen zullen wij ook zonder wijzigingen in de wet en regelgeving, onze diensten aanpassen teneinde voldoende gasten te kunnen trekken.
5. In dat licht hebben sinds 2015 (toen de huidige aandeelhouder de onderneming heeft overgenomen) al veel veranderingen ingezet of voltooid. Zo zijn er diverse maatregelen genomen om de omstandigheden van de dieren te verbeteren en ook toegepast. (investeringen in verbetering van waterkwaliteit door aanpassingen aan filterinstallaties, meer wateroppervlak per dier, educatief programma schoolreizen opgezet, educatieruimte dolfijnen ontwikkeld, enquête waarbij het effect van de aangeboden educatie wordt getoetst).
6. Verder hebben wij besloten om de huidige voorstellingen van dolfijnen en Californische zeeleeuwen, in samenwerking met ons zusterpark in Brugge (Boudewijn Seapark), te updaten. Op basis van hun eerste opzet hebben wij een verbeterde versie ontwikkeld van onze dolfijnen presentatie. We draaien try outs tot en met april en vanaf dan zal de definitieve versie te zien zijn voor onze gasten.

De presentatie heeft als doel het publiek te inspireren en emotioneel te raken, zodat ze zich meer verantwoordelijk gaan voelen voor het behoud van de natuur. In dierentuinen komen bezoekers kort oog in oog te staan met verschillende dieren. Tijdens een presentatie met

dolfijnen is dat moment langer. De presentatie biedt een platform om de bezoeker uitleg te geven over de soort. Tijdens de presentatie tonen we hoe deze dieren leven in de zee, hoe ze zich hebben aangepast aan hun leefomgeving in het water, hoe ze jagen, hoe ze communiceren, geboorte, etc. Ook wijzen we de bezoeker op de gevaren voor de dieren in de natuur; natuurlijke bedreigingen, maar ook bedreigingen die veroorzaakt worden door de mens. In 30 minuten wekt dit emoties op bij onze bezoekers. Het is een aanzet tot het nadenken over hun eigen rol in het behoud van de biodiversiteit.

7. Met nadruk willen wij aangeven dat wij deze ontwikkelingen wat betreft de dolfijnenvoorstelling al ingezet hebben sinds 2017 en niet naar aanleiding van een bezoeken of opmerkingen van het Ministerie zoals in de pers is gesuggereerd. Wij nodigen U graag uit om de nieuwe voorstellingen te komen bekijken in januari 2020. De definitieve voorstelling moet volgens planning gereed zijn op 1 april 2020.
8. De bewering dat het geluid niet goed zou zijn voor het welzijn van de dieren mist elke grond. Graag verwijzen wij naar wetenschappelijke studies waarbij het gehoor van dolfijnen boven- en onderwater is onderzocht. Hun gehoorgevoeligheid ligt op een andere frequentierange dan voor mensen. We houden de niveaus aan, die wettelijk zijn vastgelegd voor mensen, waarbij er geen gehoorschade kan optreden. Aangezien dolfijnen een lagere gevoeligheid hebben voor deze specifieke frequentierange zal dit voor hen dus geen nadelige effecten hebben. Om nog niet te spreken op over de speciaal ontworpen geluidsinstallatie die het geluid alleen richting het publiek uitstuurt en dat geluid veel energie verliest als het van het medium lucht overgaat in het medium water.
Klank, licht en geluid worden gebruikt om de educatieve boodschap te ondersteunen en beter uitgelegd te krijgen aan onze gasten.
Overigens steunen wij het onderzoek naar geluid op zeezoogdieren bij Seamarco in Nederland. Het onderzoek wat Seamarco doet wordt internationaal gebruikt om wet- en regelgeving te maken in de natuur.
9. Wij vinden het fotomoment een buitengewoon belangrijk onderdeel van de onze boodschap. Het gaat niet alleen om een onvergetelijke indruk, maar hierdoor raakt de persoon gesensibiliseerd om zich in te zetten voor de bescherming van zeezoogdieren en natuur in het algemeen.
10. Met betrekking tot de verblijven het volgende. Wij zijn het eens met uw opmerking dat sommige verblijven moeten verbeteren. Daartoe hebben een lange termijn visie, want om economische redenen kunnen wij dit in korte termijn niet allemaal realiseren. Het zou leiden tot een faillissement, waarbij het welzijn van de dieren zeer onder druk zou komen te staan. Wij zijn momenteel aan het onderzoeken en voeren besprekingen met derden om een aantal van onze dieren te verplaatsen naar andere locaties, waardoor de dichtheid van de dieren in Harderwijk sterk zou verminderen. Hierdoor kunnen we intern dieren verplaatsen in Harderwijk waardoor dieren in verbeterde of beter passende verblijven gehuisvest kunnen worden.
11. De dieren in de koepel ervaren wel degelijk een dag- en nachtritme. De koepel wordt enkel verduisterd gedurende de voorstelling en daarnaast hebben de dieren toegang tot buitenverblijven aan de achterzijde van de koepel. Ook bij de zeeleeuwen komt er daglicht naar binnen en is het gebouw niet afgesloten, waardoor er buitenlucht naar binnen kan stromen.
12. Overigens zijn we erg verbaast dat de commissie concludeert dat het dolfijnen verblijf bij de koepel niet zou voldoen. Wij van mening dat dit dolfijnen verblijf aan de wet- en regelgeving voldoet zoals in eerdere inspecties ook is vastgesteld. Naast de wet- en regelgeving vanuit de overheid voldoet het verblijf ook aan de strengere standards & guidelines van de Europese organisatie voor zeezoogdieren (EAAM) waar wij ook lid van zijn.
13. Wij verbazen ons overigens wel over de naïviteit die uit het rapport spreekt omtrent de Lagune. De visitatiecommissie gaat ervan uit dat de lagune een beter verblijf is als het dolfijn domein maar beide verblijven hebben positieve punten en eigen uitdagingen. Om te stellen

dat het ene verblijf beter is als het andere verblijf puur door de natuurlijkere uitstraling is wat ons betreft dan ook erg kort door de bocht.

Het volgende is door zeezoogdieren specialist 10.2.e opgemerkt gedurende één van de vergaderingen van de Werkgroep dolfijnen van de Belgische overheid: *‘Hij stelde geen welzijnsverbetering bij de dolfijnen vast bij hun overgang van een klassiek bassin naar een lagune’ (pers. comm. 10.2.e). Beide verblijven zullen nooit de natuurlijke habitat kunnen evenaren. Zolang het verblijf het welzijn van de dieren niet beïnvloedt is het eerder een discussie over menselijke interpretatie van de verblijven. De omgeving van de dieren is slechts één stimuli. Juist bij dolfijnen is één van de belangrijkste vormen van verrijking de verschillende interactie momenten tussen dier en verzorger. Daarbij wordt er gewerkt op basis van positieve conditionering, gevolgd door primaire en/of secundaire beloningen. Deze verschillende verrijkingsvormen zijn nodig voor een duurzame houderij.’*

In de natuur komen Tuimelaar dolfijnen komen voor in alle zeeën van de wereld, behalve de poolzeeën. Ze zijn te vinden in zowel ondiepe kustgebieden als in de open, diepe oceaan. Dit is een lege, monotone watermassa waar ze soms dagenlang moeten zwemmen in een relatief prikkel-loze omgeving voordat ze eten tegenkomen. Hierdoor zijn de hersenen van dolfijnen prima in staat om hier mee om te gaan. Anders dan de hersenen van bijvoorbeeld primaten, die gewend zijn aan een constant prikkelrijke (bos) omgeving. Zodra de prikkels wel verschijnen, positief of negatief, schakelen dolfijnen makkelijk uit de ‘zwem-trance’.

Het leven in het Dolfinarium komt veel meer overeen met het leven in een prikkelrijk kustgebied. De dolfijnen worden elke dag, de hele dag door uitgedaagd door middel van allerlei vormen verrijking en reageren hier dan ook positief op. Op momenten zonder verrijking, of als ze klaar zijn met de verrijking, merken we dat de dolfijnen veel interacteren in de sociale groep, rusten, of als op de open oceaan, samen in de zwem-trance kilometers gaan zwemmen.

14. Er zijn zaken door elkaar gehaald of onjuist begrepen wat betreft de veterinaire opmerkingen en notities. Zo staat er dat er veel tandproblemen zijn in het lagune gebied. Dit was in het verleden zo tegenwoordig is dit nog maar bij een enkele dieren. Ook klopt de opmerking dat er veel luchtproblemen zijn in Dolfijn Domijn niet. In het verleden was dit zo tegenwoordig komt dit zelden voor. Het zelfde geldt voor de schimmel in het lagune gebied. De opmerking over het bollengebied heeft betrekking op de schimmels in de lagune niet op de Dolfijn Domijn. Radboud doet geen onderzoek naar spirometrie voor Dolfinarium maar naar de schimmels. Spirometrie hebben we in het verleden in samenwerking met het St Jansdal ziekenhuis gedaan.
15. Tot slot : in veel opmerkingen van de Visitatiecommissie kunnen wij ons vinden, want ze komen overeen met de door ons al reeds ingezette beleidslijnen. Op andere punten hopen wij in de nabije toekomst verder te kunnen praten.

Bijlage 2: Vergelijking rapport met EAAM richtlijnen

Probleem: Het Dolfinarium heeft in 2019 het EAAM certificaat heeft ontvangen. In datzelfde jaar heeft de visitatiecommissie dieren tuinen een bezoek gebracht aan het Dolfinarium. Daarbij werk geconcludeerd dat het Dolfinarium niet voldoet aan de EU-richtlijn voor het houden van dieren in dieren tuinen en aan het besluit houders van dieren. Zowel het EAAM certificaat als de visitatiecommissie toetst het welzijn van de dieren. Hoe kan het dat de visitatiecommissie het welzijn van de dieren als onvoldoende beoordeeld, terwijl het welzijn van de dieren volgens het EAAM certificaat gewaarborgd is?

In onderstaande tabellen zijn de bevindingen van de visitatiecommissie puntsgewijs per diersoort uitgezet tegenover de richtlijnen van de EAAM zodat deze vergeleken kunnen worden.

<i>Steller zeeleeuwen (Eumetopias jubatus)</i>			
Bevindingen visitatiecommissie	EAAM richtlijnen		Past binnen richtlijnen?
Er bevinden zich 6 dieren in het verblijf, 4 vrouwen en 2 mannen.	Tabel 1	Groepsgrootte 1-4, tot maximaal 1-6	Ja
Er wordt selectief (alleen op aanvraag) gefokt. Het Dolfinarium wil geen grotere groep zeeleeuwen.			
De dieren leven sociaal, wanneer en jongen geboren worden, worden de dieren van elkaar gescheiden i.v.m. de veiligheid.	8.4.6	De sociale huisvesting van dieren waarmee gefokt wordt en zwangere en lacterende dieren moet het succesvol grootbrengen van nageslacht bevorderen.	Ja
Verblijf bevindt zich buiten, bestaat uit een bassin met rotspartijen, en een grote rotspartij met waterfontein. <i>De commissie oordeelt dat het buitenverblijf van de dieren te klein is voor de huidige maatstaven.</i>	Tabel 1	Dieren moeten zowel water als land toegang hebben. Minimaal 54m ² land en 216m ² water	? <i>Maten niet genoemd</i>
	5.5.3	De dieren moeten zich af kunnen zonderen van het publiek, ook tijdens presentaties.	Nee <i>Maar 1 bassin</i>
	5.5.6	Groepen met twee of meer volwassen mannen moeten gehuisvest worden in een verblijf met voldoende visuele barrières (bv rotsen) en verschillende bassins om agressieve dieren te kunnen ontwijken, met name tijdens het paarseizoen.	Nee <i>Maar 1 bassin, wel rotsen</i>
	3.3.5	De verblijven moeten zo ontworpen zijn dat de dieren zo natuurlijk mogelijk kunnen leven, en zoveel mogelijk natuurlijk gedrag kunnen vertonen.	Ja <i>Natuurlijk verblijf</i>
Het bassin is 1,6 meter diep, de commissie adviseert een diepte van 3,0 meter. Het Dolfinarium wil dit verdiepen tot 4,4 meter in toekomst. <i>De commissie oordeelt dat het verblijf van de dieren te ondiep is en niet voldoet aan de huidige maatstaven, de dieren horen diep te kunnen duiken.</i>	5.3.1, Tabel 1	Minimale diepte moet 4,4 meter zijn.	Nee <i>Krijgen 10 jaar om hieraan te gaan voldoen.</i>
	3.3.5	De verblijven moeten zo ontworpen zijn dat de dieren zo natuurlijk mogelijk kunnen leven, en zoveel mogelijk natuurlijk gedrag kunnen vertonen.	Nee <i>Dieren kunnen niet diep duiken</i>
De dieren worden gezien als gevaarlijke diersoort en hands-off getraind.			
De dieren worden gewogen op een ingebouwde weegschaal. De	7.1.3	Gewichtsverandering moet iedere week gemeten worden, voedselinname moet	Ja

hoeveelheid voedsel die zij krijgen wordt afgestemd op hun BMI.		bekeken worden t.o.v. verandering in gewicht.	
Tijdens de presentatie wordt informatie gegeven over het gedrag van de dieren, fysieke kenmerken van het dier, bedreiging door overbevissing of plastic, en het belang van vis als voeding.	3.6.6	Educatie moet een integraal onderdeel zijn van de dierpresentaties, waarbij er een duidelijke boodschap met betrekking tot natuurbescherming en conservatie moet zijn.	Ja
De handelingen die de dieren verrichten tijdens de presentatie zijn: uit het water springen, op een rots klimmen vanuit het water, klappen met de voorvinnen, en het uitsteken van de tong.	2.1	Dieren kunnen getraind worden om: <ul style="list-style-type: none"> 1) Gezondheid te kunnen controleren 2) Medische handelingen uit te kunnen voeren 3) Publieksdemonstraties te kunnen geven over dagelijks verzorging 4) Educatie en onderzoek te faciliteren 	Ja/Nee <i>Het educatieve doel moet duidelijk zijn, acties gelinkt aan dagelijks verzorging?</i>

Californische zeeleeuwen (<i>Zalophus californianus</i>)			
Bevindingen visitatiecommissie	EAAM voorschriften		Past binnen richtlijnen?
Er bevinden zich 6 dieren in het verblijf, 5 vrouwen en een man.	Tabel 1	1-4 tot 1-6 max aantal dieren	Ja
Buiten de dierpresentaties kunnen de dieren gebruik maken van het gehele verblijf, zowel voor als achter de schermen.	5.5.3	De dieren moeten de mogelijkheid hebben zich af te zonderen van publiek, ook tijdens voorstellingen.	Ja/Nee <i>Alleen buiten presentaties?</i>
Er is geen buitenverblijf. <i>De commissie geeft aan dat de dieren helemaal niet of te weinig worden blootgesteld aan natuurlijk daglicht, wat niet voldoet aan de dierentuinrichtlijn.</i>	5.5.3	Pinnipeds moeten toegang hebben tot een buitenverblijf, wanneer de temperaturen dat toelaten.	Nee
	5.4.1	De temperatuur, luchtvochtigheid, ventilatie en belichting in het verblijf moet comfortabel zijn voor het dier, het welzijn mag hierdoor niet worden aangetast.	? <i>Vage richtlijn</i>
Beide verblijven bestaan uit bassins (1 voor de schermen, 2 achter de schermen) en vlonders om op te liggen. Voor de schermen is er een podium voor de presentaties met een decor. <i>De commissie oordeelt dat de verblijven met steriele waterbassins weinig uitdaging geven voor de dieren.</i>	3.3.5	De verblijven moeten zo ontworpen zijn dat de dieren zo natuurlijk mogelijk kunnen leven, en zoveel mogelijk natuurlijk gedrag kunnen vertonen.	Nee <i>Verblijf niet natuurlijk</i>
	Tabel 1	De dieren moeten toegang hebben tot land en water. Minimaal 36 m ² land en 144 m ² water	? <i>Grootte verblijf niet genoemd</i>
Met welke dieren de presentaties worden gedaan wisselt. Als een dier niet mee wil doen, dan wordt hij niet geforceerd.	5.5.3	Een dier moet kunnen kiezen of hij wel of niet meedoet aan de presentatie.	Ja
Tijdens de bronstijd worden de dieren niet gesepareerd, maar de hormonen kunnen het gedrag veranderen, ook tijdens de presentaties.			
Tijdens de presentatie mag een bezoeker/kind op de foto met een zeeleeuw. Na de presentatie krijgen alle bezoekers om met de dieren op de foto te gaan. <i>Dit geeft volgens de commissie een verkeerd beeld van de dieren, staat</i>	10.3	Er moet duidelijk naar het publiek gecommuniceerd worden dat het voeren, aanraken, verstoren en zwemmen met wilde dieren niet in het belang van het dier is, het in sommige landen illegaal is, en dat zwemmen met de dieren	Nee

ver af van de educatieve boodschap die een dierentuin moet uitdragen en vormt een risico voor de bezoekers i.v.m. zoönosen. Daarnaast moeten interacties met de verzorgers onderdeel worden van de educatieve boodschap. Het moet duidelijk worden waarom sommige interacties in een dierentuin nodig zijn om het welzijn van de dieren te waarborgen.		negatieve effecten kan hebben op mens en dier.	
Tijdens de presentatie komt heel kort een emmer in beeld met een recycle logo. Het logo is klein en er wordt niet specifiek naar gewezen. De educatieve boodschap van de presentatie komt zo niet over. De commissie oordeelt dat de educatieve boodschap tijdens de voorstelling ver te zoeken is, terwijl hier de kans is om het verhaal van vervuiling en de plastic soep over te brengen op het publiek.	3.6.6	Educatie moet een integraal onderdeel zijn van de dierpresentaties, waarbij er een duidelijke boodschap met betrekking tot natuurbescherming en conservatie moet zijn.	Nee
De commissie oordeelt dat de dieren te veel worden gebruikt als performers en vertonen voornamelijk onnatuurlijk gedrag tijdens de voorstellingen. Dit brengt een verkeerde, niet educatief verantwoorde, boodschap over op het publiek en is niet in lijn met de huidige inzichten over moderne dierentuinen. Ook is bijvoorbeeld niet duidelijk dat het uitsteken van de tong een training voor veterinaire handelingen kan zijn.	2.1	Dieren kunnen getraind worden om: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gezondheid te kunnen controleren 2) Medische handelingen uit te kunnen voeren 3) Publieksdemonstraties te kunnen geven over dagelijks verzorging 4) Educatie en onderzoek te faciliteren 	Nee <i>Het educatieve doel moet duidelijk zijn, acties gelinkt aan dagelijks verzorging?</i>

Dolfijnen (<i>Tursiops truncatus</i>) – koepel			
Bevindingen visitatiecommissie	EAAM voorschriften		Past binnen richtlijnen?
Er bevinden zich 8 dieren in het verblijf, het gaat om alleen mannen.	5.4.6	Dieren moeten sociaal gehuisvest zijn	Ja
De dieren hebben toegang tot een binnenverblijf voor de schermen, en een binnen- en buitenverblijf achter de schermen. De commissie geeft aan dat de steriele waterbassins weinig uitdaging geven en de dieren onvoldoende blootstellen aan natuurlijk daglicht. De onnatuurlijke manier van huisvesten geeft geen goed beeld over de natuurlijke leefwijze van de dieren.	5.5.3	De dieren moeten zich af kunnen zonderen van het publiek, ook tijdens presentaties	Ja/? <i>Tijdens presentaties?</i>
	5.5.2	Cetaceans moeten minstens 3 bassins hebben, of 2 bassins met verschillende toegangsmogelijkheden om te voorkomen dat dieren door anderen kunnen worden ingesloten	Ja
	Tabel 4	Er moet 700 m ² , 2600 m ³ water zijn voor 8 dieren	<i>Maten niet genoemd</i>
	3.3.5	De verblijven moeten zo ontworpen zijn dat de dieren zo natuurlijk mogelijk kunnen leven, en zoveel mogelijk natuurlijk gedrag kunnen vertonen.	Nee <i>Niet natuurlijke bassins</i>
Voordat de voorstelling start is er een quiz op een groot scherm,	3.6.6	Educatie moet een integraal onderdeel zijn van de dierpresentaties, waarbij er	Nee

gebaseerd op educatie over dolfijnen en plastic in de zee. Vervuiling van de oceanen is ook het thema van het verhaal op het grote scherm tijdens de presentatie. <i>De commissie oordeelt dat de informatie/boodschap die overgebracht wordt tijdens de presentatie onduidelijk is. De educatieve boodschap van de animatie op het scherm tijdens de voorstelling is onduidelijk.</i>		een duidelijke boodschap met betrekking tot natuurbescherming en conservatie moet zijn.	<i>Educatie is integraal onderdeel, maar de boodschap is niet duidelijk</i>
De trainers zijn een groot gedeelte van de voorstelling in het water met de dieren. Ze hebben fysieke interactie met ze, zoals het staand rijden van de trainer op de dolfijnen, het hangen aan de vinnen van de dolfijnen en verzorgers die zich uit het water laten lanceren door de dolfijnen. <i>De commissie oordeelt dat de dieren te veel worden gebruikt als performers en vertonen voornamelijk onnatuurlijk gedrag tijdens de voorstellingen. Dit brengt een verkeerde, niet educatief verantwoorde, boodschap over op het publiek en is niet in lijn met de huidige inzichten over moderne dierentuinen. Daarnaast moeten interacties met de verzorgers onderdeel worden van de educatieve boodschap. Het moet duidelijk worden waarom sommige interacties in een dierentuin nodig zijn om het welzijn van de dieren te waarborgen.</i>	10.3	Er moet duidelijk naar het publiek gecommuniceerd worden dat het voeren, aanraken, verstoren en zwemmen met wilde dieren niet in het belang van het dier is, het in sommige landen illegaal is, en dat zwemmen met de dieren negatieve effecten kan hebben op mens en dier.	Nee
	2.1	Dieren kunnen getraind worden om: 1) Gezondheid te kunnen controleren 2) Medische handelingen uit te kunnen voeren 3) Publieksdemonstraties te kunnen geven over dagelijks verzorging 4) Educatie en onderzoek te faciliteren	Nee <i>Het educatieve doel moet duidelijk zijn, acties gelinkt aan dagelijks verzorging?</i>
De volgorde van de handelingen is tijdens iedere presentatie anders. Hierdoor weten de dieren niet wat er gaat komen en wordt de routine van de presentaties doorbroken.			
Tijdens de presentatie mag een bezoeker/kind op de foto met een dolfijn. Na de presentatie krijgen alle bezoekers om met de dieren op de foto te gaan. <i>Dit geeft volgens de commissie een verkeerd beeld van de dieren, staat ver af van de educatieve boodschap die een dierentuin moet uitdragen en vormt een risico voor de bezoekers i.v.m. zoönosen.</i>	10.3	Er moet duidelijk naar het publiek gecommuniceerd worden dat het voeren, aanraken, verstoren en zwemmen met wilde dieren niet in het belang van het dier is, het in sommige landen illegaal is, en dat zwemmen met de dieren negatieve effecten kan hebben op mens en dier.	Nee
Er wordt gebruik gemaakt van veel techniek, harde muziek en lichteffecten tijdens de presentaties. <i>De commissie stelt dat dit haaks staat op de boodschap van natuurbeschermingsorganisaties, die proberen het publiek bewust te maken van de schadelijke effecten</i>	5.4.1	De temperatuur, luchtvochtigheid, ventilatie en belichting in het verblijf moet comfortabel zijn voor het dier, het welzijn mag hierdoor niet worden aangetast.	? <i>Vage richtlijn</i>
	9.4.7 9.4.8	De dieren moeten zo min mogelijk worden blootgesteld aan 'high intensity' geluid, waardoor ongerief of stress kan ontstaan. Er moet een plan zijn om de	Nee?

van geluiden op zeezoogdieren met een sonar.		blootstelling aan geluid te meten. Het moet minstens eens per jaar gemeten worden, en wanneer er veranderingen worden aangebracht of verbouwingen zijn.	
	3.6.6	Educatie moet een integraal onderdeel zijn van de dierpresentaties, waarbij er een duidelijke boodschap met betrekking tot natuurbescherming en conservatie moet zijn.	Nee <i>Hard geluid en lichteffecten passen niet bij conservatie.</i>
De ruimte is over het algemeen vrij donker. <i>De commissie beoordeelt dat de dieren beschikken over onvoldoende daglicht.</i>	5.4.1	De temperatuur, luchtvochtigheid, ventilatie en belichting in het verblijf moet comfortabel zijn voor het dier, het welzijn mag hierdoor niet worden aangetast.	? <i>Vage richtlijn</i>

Walrussen (<i>Odobenus romarus</i>)			
Bevindingen visitatiecommissie	EAAM voorschriften		Past binnen richtlijnen?
Er bevinden zich 4 dieren in het verblijf, 3 vrouwen en een man.			
Het bassin heeft vele rondingen en een verhoogd plateau waarbij de dieren vrij in en uit het water kunnen. Ook onder water zijn de dieren zichtbaar voor het publiek. Een deel van het verblijf kan worden afgesloten van de rest, evenals de walrusstallen die zich binnen bevinden.	3.3.5	De verblijven moeten zo ontworpen zijn dat de dieren zo natuurlijk mogelijk kunnen leven, en zoveel mogelijk natuurlijk gedrag kunnen vertonen.	Ja? <i>Lijkt natuurlijk</i>
Er is veel interactie met het publiek tijdens de presentaties. Er wordt informatie gegeven over fysieke kenmerken van de walrus, gezondheidstraining van de dieren (bv tanden poetsen), en de opwarming en vervuiling van de aarde. <i>De commissie oordeelt dat er sprake is van antropomorf, niet-natuurlijk gedrag tijdens de presentaties. Maar in mindere mate dan bij de zeeleeuwen en dolfijnen. Dit komt niet overeen met de huidige inzichten over moderne dierentuinen en geeft een verkeerde, niet educatief verantwoorde, boodschap over. Het is bijvoorbeeld niet duidelijk waarom gebruik wordt gemaakt van een tandenborstel.</i>	2.1	Dieren kunnen getraind worden om: 1) Gezondheid te kunnen controleren 2) Medische handelingen uit te kunnen voeren 3) Publieksdemonstraties te kunnen geven over dagelijks verzorging 4) Educatie en onderzoek te faciliteren	Ja
	3.6.6	Educatie moet een integraal onderdeel zijn van de dierpresentaties, waarbij er een duidelijke boodschap met betrekking tot natuurbescherming en conservatie moet zijn.	Nee <i>Educatieve boodschap onduidelijk</i>
Het dier met slag tanden draagt bescherming om zijn slag tanden heen, ter bescherming van de verzorgers en om het splitsen van de tanden tegen te gaan,			
Er is een waterfiltersysteem achter de schermen. Eens per week wordt het bassin gereinigd met chloor. De			

dieren blijven dan binnen totdat het chloor is afgebroken.			
--	--	--	--

Dolfijnen (<i>Tursiops truncatus</i>) – dolfijnendelta			
Bevindingen visitatiecommissie	EAAM voorschriften		Past binnen richtlijnen?
Er bevinden zich 19 dieren in het verblijf, het betreft een gemengde groep.	5.4.6	Dieren moeten sociaal gehuisvest zijn	Ja
Het verblijf is buiten, het bassin is uitgestrekt en de dieren hebben veel ruimte om zich voort te bewegen. Oppervlakte van 7500 m ² , watervolume van 15.000 m ³ . De dieren zijn onder water ook zichtbaar voor de bezoekers.	Tabel 4	Er moet 1375 m ² , 5300 m ³ water zijn voor 19 dieren	Ja
De dieren hebben mogelijkheid natuurlijk gedrag te uiten door vele rondingen, rotsen, begroeiing, aanwezigheid van andere lagere diersoorten en weersinvloeden. Zo ontstaat een ecosysteem. <i>De commissie oordeelt dat de dieren voldoende ruimte hebben om hun natuurlijke gedrag te vertonen en dat het verblijf de juiste natuurlijke uitstraling heeft.</i>	3.3.5	De verblijven moeten zo ontworpen zijn dat de dieren zo natuurlijk mogelijk kunnen leven, en zoveel mogelijk natuurlijk gedrag kunnen vertonen.	Ja
Educatie, conservatie, training en onderzoek staan centraal in presentatie. De dieren laten tijdens de presentatie natuurlijk gedrag zien. De verzorgers gaan niet het water in met de dieren. De verzorger gebruikt een microfoon om boodschap over te brengen.	3.6.6	Educatie moet een integraal onderdeel zijn van de dierpresentaties, waarbij er een duidelijke boodschap met betrekking tot natuurbescherming en conservatie moet zijn.	Ja
	2.1	Dieren kunnen getraind worden om: 1) Gezondheid te kunnen controleren 2) Medische handelingen uit te kunnen voeren 3) Publieksdemonstraties te kunnen geven over dagelijks verzorging 4) Educatie en onderzoek te faciliteren	Ja
De glazen wand in het bassin wordt 3x per week schoon gemaakt, de temperatuur van het water moet minimaal 16 graden zijn.	6.3.1	Het verblijf moet zo vaak als nodig is worden schoongemaakt.	Ja
Achter de schermen in een waterfilter dat 24 uur per dag draait. De werking hiervan wordt overdag en tijdens de nacht in de gaten gehouden.			

Verzorging algemeen			
Bevindingen visitatiecommissie	EAAM voorschriften		Past binnen richtlijnen?
Het team diervverzorgers bestaat uit 30 fte, 50% is multi-inzetbaar bij alle diersoorten, 50% is dierenexpert bij een bepaalde			

diersoort. Elke dierenafdeling heeft een afdelingshoofd.			
Het Dolfinarium kijkt goed naar het gedrag en de gezondheid van de dieren, hierdoor oefent het goede controle uit op individuele dieren.	5.2.1	De conditie en gezondheid van de individuele dieren moet iedere dag worden gecontroleerd.	Ja
Training gebeurt op basis van het belonen van goed gedrag, er wordt niet gestraft en beloningen worden nooit onthouden.			
De verzorgers worden door het Dolfinarium gezien als verrijking voor de dieren.	6.1.1	Verrijking is een dynamisch proces waarbij de omgeving van het dier wordt aangepast binnen een dier zijn natuurlijke gedrag/biologie. Met als doel natuurlijk gedrag te stimuleren en welzijn te verbeteren.	Nee <i>Niet natuurlijk</i>
Elke maand wordt er 10.000 kilo vis gevoerd aan de dieren. Elke afdeling heeft een speciale viskeuken waar het eten wordt bereid.	6.2.1	Eten moet voldoende, voedzaam en afgestemd zijn op basis van individuele eigenschappen en de diersoort.	Ja
Er worden dagelijks logboeken bijgehouden over de zorg voor de dieren, hierdoor kunnen er patronen naar voren komen die aangeven dat een dier iets mankeert. Er is wekelijks overleg tussen de dierenartsen van de afdelingen, en medische zorg wordt gedeeld in ene whatsapp groep. 95% van de ziektegevallen kan op tijd worden aangepakt.	5.2.1	De conditie en gezondheid van de individuele dieren moet iedere dag worden gecontroleerd.	Ja
	7.1.2	Iedere faciliteit moet zijn eigen dierenarts hebben, die toezicht houdt op het beleid m.b.t het voorkomen en behandelen van ziektes.	Ja
	7.1.3	De gezondheid van de dieren moet regelmatig gecheckt worden door: 1) De dierenarts maakt regelmatig een ronde langs de dieren 2) Dagelijks monitoren van gezondheid/welzijn door de verzorgers 3) Regelmatige fysiek onderzoek op alle dieren.	Ja / ?
Bloed en uitademing van de dieren wordt preventief geanalyseerd in het eigen laboratorium van het Dolfinarium.	6.3.4	Er moet een effectief programma zijn om ziektes te voorkomen, beperken, en behandelen.	Ja
	7.1.3	Dieren moeten minstens eens per jaar bloedonderzoek krijgen.	
Het Dolfinarium doet onderzoek naar tandproblemen in de dolfijnendelta, een veelvoorkomend probleem. Recent onderzoek heeft een schimmelprobleem uitgesloten.			

10.2.e)

Van: 10.2.e)
Verzonden: dinsdag 4 februari 2020 12:20
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: DOMUS-19113756-v7-STUK_RETOUR_BEWINDSPERSOON_nota_Kamervragen_dolfijnen.PDF
Bijlagen: DOMUS-19113756-v7-STUK_RETOUR_BEWINDSPERSOON_nota_Kamervragen_dolfijnen.PDF

Dag 10.2.e,

Zoals zojuist besproken hierbij de laatste stukken die naar de minister zijn gegaan over het dolfinarium. Inclusief de extra info van 10.2.e .

Met vriendelijke groet,

10.2.e
Sr. beleidsmedewerker

.....
BPZ team minister LNV

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | 's Gravenhage
Postbus 20401 | 2500 EK | 's Gravenhage

.....
T 070 10.2.e
M 06 10.2.e
E 10.2.e [@minlnv.nl](mailto:10.2.e@minlnv.nl)

10.2.e,

Buiten reikwijdte

Als toelichting op de mogelijkheden rondom de vergunning van het Dolfinarium heeft DAD ook nog een extra notitie geschreven (ook hierachter).

Als je akkoord bent kan je de 'schone' versie ondertekenen.

10.2.e

10.2.e

all over

27-6

Oplegnota bij gewijzigde antw

- Naar aanleiding van uw opmerkingen op de nota en bij de antwoorden op de vragen over het Dolfinarium zijn de antwoorden aangepast.
- Daarnaast wordt hieronder ingegaan op verschillende mogelijkheden die u heeft om op te treden tegen het Dolfinarium, omdat zij niet hebben voldaan aan aanpassen van de show. 10.2.e
 Optie 1: De visitatiecommissie opdracht geven tot het doen van een visitatie bij het Dolfinarium en in het verlengde daarvan concrete afspraken maken over de dolfinijnenshow en het zeeleeuwentheater. Dit is op korte termijn haalbaar en uitvoerbaar. U wordt geadviseerd akkoord te gaan met deze optie. Aan het intrekken van de vergunning (optie 2) en inspectie door de NVWA (optie 3) kleven op dit moment zodanig veel bezwaren en risico's dat u wordt afgeraden om (in ieder geval op korte termijn) deze opties te kiezen. 27-6

Mogelijkheden voor ingrijpen bij het Dolfinarium

Optie 1: Visitatie door de visitatiecommissie dierenhuizen in opdracht van LNV en daaropvolgend afspraken maken over het aanpassen van de show en/of andere geconstateerde gebreken. RVO.nl kan in overleg met LNV de afspraken vastleggen in de dierenhuisvergunning.

- Enkele leden van de visitatiecommissie dierenhuizen hebben met RVO.nl en DAD op 12 juni jl. een bezoek gebracht aan het Dolfinarium met het doel een visitatie voor te bereiden. De eerste bevindingen zijn dat de show van de dolfinijnen in de koepel en de zeeleeuwenshow in het zeeleeuwentheater niet of onvoldoende educatief zijn ingestoken. De verblijven van de dolfinijnen en de zeeleeuwen die optreden vormen nog een vraagteken. De show van de dolfinijnen in de lagune gaat meer richting voedershow's, die wel educatief zijn. De walrussenshow is redelijk educatief. Bij een aantal verblijven ontbreekt informatie. De visitatiecommissie kan tijdens de officiële toekomstige visitatie (kan in de zomer van dit jaar) deze punten beoordelen en een niet bindend advies aan u geven waarin bevindingen, aanbevelingen en voorstellen voor vergunningvoorwaarden zijn opgenomen. Op basis van dit advies kunt u besluiten om de vergunning te wijzigen en aanvullende vergunningsvoorschriften op te nemen.
- Het Dolfinarium krijgt een redelijke termijn van ten hoogste twee jaar (conform het Besluit houders van dieren) om hieraan te voldoen. Indien na afloop van die redelijke termijn geen gehoor hieraan is gegeven, kan overgegaan worden tot bestuursrechtelijke handhaving (last onder bestuursdwang of dwangsom, e.d.).
- De te plannen visitatie is van een andere aard dan een reguliere visitatie. Normaliter komt RVO.nl als gemandateerd vergunningverlener in actie wanneer (een wijziging van de) vergunning wordt aangevraagd. Nu neemt u zelf het initiatief om een visitatie te laten uitvoeren, omdat er geen aanvraag voor wijziging van de vergunning is ingediend. DAD zal daarom rechtstreeks aan de visitatiecommissie de opdracht verstrekken om in ieder geval de educatie en de shows van de dolfinijnen in de koepel en van de zeeleeuwen te laten beoordelen en de verblijven waar de showdieren gehuisvest zijn. U zult over het resultaat van de toekomstige visitatie worden geïnformeerd.
 Een tijdspad voor deze optie ziet er dan als volgt uit:
 zomer 2019: opdrachtverlening en visitatie door de visitatiecommissie;
 oktober tot en met december 2019: rapportage aan LNV;
 begin 2020: beoordeling rapportage en mogelijk wijzigen vergunning Dolfinarium.

Optie 2: Intrekking van de vergunning

- Uit de nota van 2 mei jl. bleek dat u de vergunning van het Dolfinarium wenst in te trekken als het Dolfinarium zich niet aan de afspraken houdt.
- Het Dolfinarium heeft in 2003 een vergunning ontvangen voor onbepaalde tijd. Op grond van het Besluit houders van dieren heeft u wel de bevoegdheid om deze dierenhuisvergunning in te trekken.

- Intrekking van de vergunning is echter een ingrijpend besluit en slechts een optie voor de lange termijn onder de volgende voorbehouden:
 - Allereerst zullen er inhoudelijke eisen gesteld moeten worden waaraan de show moet voldoen op het gebied van educatie en conservatie en daarom moet eerst de visitatiecommissie langs geweest zijn.
 - Vervolgens zal vastgesteld en onderbouwd moeten worden dat het Dolfinarium zich niet houdt aan de gestelde voorschriften in het Besluit houders van dieren.
 - Daarop volgend zal het Dolfinarium een ruime hersteltermijn gegund moeten worden. Zie hierover optie 1.

Zelfs al zou een dergelijke termijn deze maand nog ingaan, dan is het niet redelijk om van het Dolfinarium te verwachten dat de show voor het einde van het jaar is aangepast. Des te meer nu er tot op heden niet is opgetreden tegen het Dolfinarium.
- Intrekking van de gehele vergunning is een verregaande maatregel. Er zijn ook verblijven en dierpresentaties waarbij wel sprake is van educatie.
- Bij eventuele intrekking op de lange termijn geldt bovendien dat van belang is of de intrekking van de vergunning in verhouding staat tot eventuele overtredingen van het Dolfinarium. Dit betekent dat uit de onderbouwing bij een besluit tot intrekking duidelijk moet blijken waarom intrekking van de vergunning een evenredige sanctie is. Een rechter zal mogelijk vragen waarom bijvoorbeeld wijziging van de vergunning geen optie is. Daarnaast is een ruime overgangstermijn noodzakelijk, zodat het Dolfinarium kan anticiperen op intrekking van de vergunning.
- Vanuit bedrijfseconomisch oogpunt speelt hier dat het personeel van het Dolfinarium bij sluiting zijn baan verliest en een bedrijf wordt gesloten. Intrekking zal dus goed voorbereid moeten worden.
- Als u op de lange termijn het voornemen heeft om de vergunning in te trekken, dan zal vroegtijdig in overleg met DAD, RVO.nl en het Dolfinarium bekeken moeten worden wat met de dolfijnen kan worden gedaan nu die niet meer legaal in het Dolfinarium gehouden kunnen worden.

Optie 3: Inspecties door de NVWA

- Een inspectie door de NVWA zal concreet inhouden dat er op drie punten wordt geïnspecteerd
 - Is de koepelshow gewijzigd ten opzichte van 2003?
 - Heeft het Dolfinarium een beleidsprotocol en handelt het daarnaar?
 - Hoe worden de dieren gehouden?
- Voor het inspecteren van het eerste punt is een beleidskader omtrent dierpresentaties nodig waaraan de NVWA kan toetsen. Op dit moment ontbreekt een dergelijk kader. Hierdoor is het op dit moment niet mogelijk voor de NVWA om aan de hand van concrete normstelling te onderbouwen dat de shows bij het Dolfinarium niet aan de gestelde eisen voldoen.
- De NVWA heeft wel de mogelijkheid het beleidsprotocol op educatie te inspecteren en om te inspecteren of conform het beleidsprotocol wordt gehandeld. Bij het ontbreken van een beleidsprotocol wordt RVO.nl geïnformeerd en worden er maatregelen getroffen.
- Bij voorgaande inspecties door de NVWA zijn geen overtredingen geconstateerd, wat de handhaving zal bemoeilijken.

Contact met het Dolfinarium 2017-heden

- Het laatste aanknopingspunt waarnaar eventuele afspraken met het Dolfinarium tot zijn terug te voeren is een verkennend gesprek van december 2017 over de toekomst van het Dolfinarium, mede naar aanleiding van een brief van de Tweede Kamer.
- In dit gesprek heeft het Dolfinarium de toezegging gedaan om de algemene educatie te verbeteren en educatie als uitgangspunt te nemen van de show en bepaalde gedragingen opnieuw te bekijken en/of achterwege te laten, zoals het staan op een dolfijn. Concrete eisen waar de show aan moet voldoen zijn niet afgesproken dan wel opgeschreven. Het verslag van dit gesprek is grotendeels een uitwisseling van standpunten van LNV en de Visitatiecommissie enerzijds en het Dolfinarium anderzijds, waarbij ook veel standpunten

verschillen. De enige afspraak die is gemaakt luidt als volgt:

"Het Ministerie van LNV ontvangt jaarlijks een update van het dolfinarium, hierin worden de onderwerpen 'het kunnen vertonen van natuurlijk gedrag' en 'het informatieve en educatieve programma' meegenomen." Het Dolfinarium heeft via latere mailwisseling een update gegeven over het informatieve en educatieve programma. De toezegging over het aanpassen van de show werd steeds vooruit geschoven.

- RVO.nl en WJZ beoordelen bovenstaande als juridisch te zwak om afdwingbare eisen op te leggen. Des te meer nu de toezeggingen en afspraken zijn gemaakt in de context van een 'verkennend gesprek'.
- De NVWA heeft vrij recentelijk tot twee maal toe geconstateerd dat er geen overtredingen waren.

Beleid dierpresentaties in dierentuinen

- In januari 2019 is er een paneldiscussie geweest met RVO.nl, de leden van de visitatiecommissie en DAD over doelstellingen educatie en conservatie in dierpresentaties in het Dolfinarium en andere dierentuinen, met in gedachten dat louter vermaak met dieren maatschappelijke en politieke discussie oplevert. Dit heeft een aantal gezichtspunten opgeleverd, maar deze moeten nog verder worden uitgewerkt om hier een interne lijn van te maken of misschien zelfs als beleidsregels te publiceren. Mocht het wenselijk zijn om beleidsregels te maken dan ontvangt u hierover een nota.

Beantwoording Kamervragen

- Optie 1 wordt ambtelijk als de beste optie gezien. De vragen zijn beantwoord langs de lijn van deze optie: dolfijnen mogen net als andere dierentuinendieren worden gehouden voor educatieve functies. De dolfijnenshow zal daaraan moeten voldoen. Het Dolfinarium heeft toegezegd de show te willen aanpassen net als de andere educatieve activiteiten, maar heeft de show nog niet aangepast. Daar komt bij dat het Dolfinarium het lidmaatschap van de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen (NVD) heeft opgezegd en voor meer vermaak kiest. Omdat de collegiale inspecties nu niet meer plaatsvinden zal het ministerie extra controleren. De show zal worden geïnspecteerd door de visitatiecommissie dierentuinen.

Ter info

- De Personeelsvereniging in Assen met leden van DICTU en [RVO.nl](https://www.rvo.nl) heeft een bezoek dat voor 26 juni gepland stond naar het Dolfinarium afgezegd.
- 13 dierentuinen van de 66 zijn lid van de NVD.

Deze oplegnota is opgesteld in samenwerking met RVO.nl en WJZ.

10.2.e

18 juni 2019

11.1

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur
drs. 10.2.e
T 010 10.2.e
10.2.e @minlnv.nl

Datum
2 mei 2019

Kenmerk
DGA / 19113756
BHM: 19083289

11.1

Parafenroute

DG Agro

10.2.e

DAD, directeur

10.2.e

DAD, MT-lid

10.2.e

WJZ, coördinerend jurist

10.2.e

RVO, directeur KPEU

10.2.e

NVWA, Divisiehoofd

10.2.e

BPZ

10.2.e

11.1

Aanleiding

Het Kamerlid van Kooten-Arissen (PvdD) heeft vragen gesteld over van dolfijnen in gevangenschap.

10.2.e

Advies

U kunt de brief ondertekenen.

29-5

Toelichting

Aanleiding

- Aanleiding is een uitspraak van de Belgische minister Ben Weyts (Nieuw Vlaamse Alliantie), Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn. Hij wil het houden van dolfijnen in gevangenschap op termijn verbieden. Hij wil geen nieuwe vergunningen en geen nieuwe kweek meer. Hij zei dat in het televisieprogramma "De zevende dag".
- Het Kamerlid levert een aantal artikelen bij de vragen aan, waarin staat dat het verblijf in een Dolfinarium schadelijk zou zijn voor het welzijn van de dolfijnen en zeeleeuwen.
- Het Kamerlid heeft wel een punt dat het natuurlijke gedrag van de dolfijnen in het Dolfinarium niet goed vergelijkbaar is met het natuurlijke gedrag in zee, maar in de antwoorden benadrukt u het feit dat het Dolfinarium een dierentuinvergunning heeft en daarom aan de voorschriften onder meer inzake dierenwelzijn, gezondheid en educatie moet voldoen. Hierdoor kan het brede publiek in aanraking komen met educatie over plasticsoup en andere bedreigingen van de natuur. Deze lijn is conform eerdere antwoorden op Kamervragen en vragen tijdens debatten.

Ontvangen BBR

11.1

Toezicht op het Dolfinarium

- De NVWA heeft een aantal controles uitgevoerd naar het welzijn en de gezondheid van de dolfijnen. Daarbij zijn geen overtredingen geconstateerd.
- De inhoud van het educatieprogramma van dierentuinen wordt niet wettelijk genormeerd, maar door middel van peerreview via de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen (NVD). Dit is het geval bij leden van de NVD, waar de grote dierentuinen bij zijn aangesloten. De NVWA kan controleren of het Dolfinarium handelt conform haar beleidsprotocol, zoals vastgesteld bij de vergunningverlening. In het beleidsprotocol moeten zowel het doel als een eenduidig beleid met betrekking tot een educatief en informatief programma worden vermeld.
- De Nederlandse Vereniging van Dierentuinen, waar het Dolfinarium tot voor kort lid van was, neemt educatie mee bij inspecties van de collega dierentuinen. De rapportages worden aan RVO.nl verstrekt.
- Het Dolfinarium heeft een dierentuinenvergunning voor onbepaalde tijd. Een wijziging van bijvoorbeeld de show kan alleen dan worden afgedwongen, indien blijkt dat het Dolfinarium ofwel algemene huisvestingsnormen- en verzorgingsnormen schendt, ofwel specifieke voorschriften (bijvoorbeeld op gebied van dierenwelzijn) voor het houden van dieren in dierentuinen schendt. Deze voorschriften staan in het Besluit houders van dieren die onder de Wet dieren hangt.
- In de dierentuinregelgeving is gekozen voor doelvoorschriften, omdat het over veel diersoorten gaat en dierentuinen vaak goed weten hoe dieren gehouden moeten worden. Dit heeft tot gevolg dat de handhavingstaak van de NVWA niet gemakkelijk is uit te voeren.
- Wijzigingen, bijvoorbeeld in het dierenbestand of de huisvesting, moeten worden gemeld bij RVO.nl, waarna RVO.nl bekijkt of de vergunning moet worden aangepast. Op dat moment kunnen aanpassingen worden afgekeurd of goedgekeurd, maar ook dan blijft staan dat gemotiveerd moet worden waarom niet aan bepaalde doelvoorschriften wordt voldaan.

Opzegging lidmaatschap Nederlandse Vereniging van Dierentuinen

- Op 1 januari 2019 heeft het Dolfinarium het lidmaatschap van de Nederlandse Vereniging van Dierentuinen (NVD) opgezegd. Dit heeft te maken met de wens van het Dolfinarium om een diverser aanbod en meer vermaak te bieden aan de bezoekers. Het opzeggen van het lidmaatschap van de NVD betekent dat de NVD geen visitaties / kwaliteitsscreening meer doet bij het Dolfinarium en dat de NVD ook niet meer het educatieve deel inspecteert en samenwerkt met het Dolfinarium. In het verleden benoemden bewindspersonen juist ook dit lidmaatschap. De NVD zegt wel dat het Dolfinarium nog steeds beschikt over deskundig personeel met betrekking tot dierenwelzijn.
- Het Dolfinarium heeft een strategische keuze gemaakt richting meer diversiteit van activiteiten op het gebied van vermaak. In ieder geval zal het Dolfinarium moeten blijven voldoen aan de voorschriften van het dierentuinenbesluit en algemene voorschriften voor houders van dieren, zoals het dierenwelzijn.

11.1

Acties

- Nu het Dolfinarium geen lid meer is van de NVD is de noodzaak toegenomen om in contact te treden met het Dolfinarium zelf als met RVO.nl over de toekomst en over toezicht op het educatieve programma.
 - Het Dolfinarium heeft in december 2017 beloofd aan DAD meer werk te maken van goede educatie en aanpassing van de show richting natuurlijk gedrag.
 - Tijdens het debat van 7 februari 2018 heeft u toegezegd met het Dolfinarium in gesprek te gaan over aanpassing van de educatie en de show. De afgelopen anderhalf jaar heeft DAD contact onderhouden met het Dolfinarium over de educatie, die naar eigen zeggen flink is verbeterd. De informatie bij de bassins zou nu wel de realiteit weergeven over de dolfijnen en hun natuurlijke leefomgeving. Ook zijn er permanente tentoonstellingsruimten ingericht. De aanpassingen van de show worden op lange baan geschoven, terwijl dit voor het welzijn belangrijk is. DAD zal weer in gesprek gaan met het Dolfinarium om het belang van een meer natuurlijke show te onderstrepen en de ontwikkelingsrichting van het Dolfinarium te bespreken.
- Bij het Dolfinarium staat voor het vierde kwartaal 2019 een controle gepland door de NVWA. DAD bekijkt nu met RVO.nl en de NVWA of een dolfijnenshow kan worden beoordeeld op dierenwelzijn.
- In 2016 trok het Dolfinarium ruim 586.000 bezoekers.(bron Dolfinarium)

11.1

11.1

10.2.e

Van: 10.2.e @eaam.org>
Verzonden: woensdag 12 februari 2020 13:50
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Re: New message from 10.2.e

Hi 10.2.e,
 Thursday will be OK, as on Friday I will be out of the office.
 We can talk tomorrow at 12:30 if you want (this is 11:30 at the Canary Islands if I am not wrong)
 You can call me at +34 10.2.e (Ext 202) or Skype at 10.2.e if you prefer.
 Best,

El 12 feb 2020, a las 12:43, 10.2.e @minlnv.nl> escribió:

Dear 10.2.e,

Thank you for your quick reply to my e-mail!

It would be great if we could schedule a phone call this week.
 I am available:

- Thursday 13th of February, between 12am and 2pm, or between 3pm and 4pm
- Friday 14th of February, between 9am and 1pm
-

Does any of these times suit you?

Kind regards,
 10.2.e

Beleidsmedewerker Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
 M 06-10.2.e
 minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 10.2.e @eaam.org>
Verzonden: maandag 10 februari 2020 19:15
Aan: 10.2.e @minlnv.nl>
Onderwerp: Re: New message from 10.2.e

Dear 10.2.e,

Many thanks for contacting us regarding the implementation of the Zoo Directive in the Netherlands. Our association has being created to improve the welfare of aquatic mammals under human care, hence all our guidance documents and the knowledge of our expert groups are at your disposal. We will be more than happy to cooperate with your ministry if you think we can be of any help in this process.

Let me know your availability and we can schedule a phone or skype call.

Sincerely,

10.2.e

President

Tel: +34 10.2.e - +34 10.2.e

Fax: + 34 10.2.e

Cell: +34 10.2.e

Skype 10.2.e

10.2.e t@eaam.org

www.eaam.org

----- Forwarded message -----

De: 10.2.e @eaam.org>

Date: lun., 10 feb. 2020 16:22

Subject: New message from 10.2.e

To: 10.2.e @eaam.org>

We have received a contact request message from 10.2.e via the EAAM.ORG website. The original message is below:

Dear Sir/Madam,

My name is 10.2.e, I work as an animal welfare policy officer for the ministry of Agriculture, Nature and Food Quality in the Netherlands. One of the topics I am working on is the implementation of the EU zoo directive in the Dutch laws and regulations.

One of the things I am currently looking into is whether we can use the knowledge of expert groups, such as the EAAM and the EAZA, in our policies on zoos and aquaria. Therefore, I have a few questions about the best practice guidelines produced by the EAAM, and about the process of keeping them up to date in a world with ever proceeding insights on animal welfare. Is it possible to discuss these topics with one of the EAAM board members on the phone, or with another expert within the EAAM?

Hopefully we can make an appointment to talk to each other soon. I am looking forward to your reply.

Kind regards,

10.2.e

Animal Welfare Policy Officer

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 06-10.2.e

minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/Inv

- 10.2.e @minInv.nl)

** End of Message ** 02/10/2020

10.2.e)

Van: 10.2.e
 Verzonden: maandag 2 maart 2020 16:00
 Aan: 10.2.e
 CC: 10.2.e)
 Onderwerp: RE: Update Buiten reikwijdte en Dolfinarium

Dank je, en de uitnodiging voor afspraken over de ontheffingen zien we graag tegemoet. Ook om bij te dragen aan een betere handhaafbaarheid van de voorwaarden van de vergunningen.

Groeten 10.2.e

Van: 10.2.e
 Verzonden: maandag 2 maart 2020 15:56
 Aan: 10.2.e)
 Onderwerp: Update Buiten reikwijdte en Dolfinarium

Beste 10.2.e ,

Zoals beloofd zou ik je op de hoogte houden over de ontwikkelingen op een aantal dossiers. De twee dingen die nu lopen en voor jou interessant zijn, zijn Buiten reikwijdte en het Dolfinarium.

Buiten reikwijdte

Dolfinarium

Ook op het gebied van het Dolfinarium zijn er stappen gemaakt. We hebben het adviesrapport van de visitatiecommissie bestudeerd en alle handelingsopties in kaart gebracht. We hebben een nota voor de minister geschreven, die hopelijk morgen de lijn in gaat, waarin we haar adviseren om afspraken te maken op het gebied van de dierverblijven, de dierpresentaties en de publieksinteracties (inclusief fotomomenten) bij het Dolfinarium. Een belangrijk uitgangspunt voor het maken van deze afspraken zijn de standaarden en richtlijnen van de European Association for Aquatic Mammals (EAAM). Deze organisatie heeft standaarden ontworpen voor het houden van zeezoogdieren. Deze standaarden zijn in maart 2019 geüpdatet, dus de meest recente inzichten op het gebied van dierenwelzijn en huisvesting zijn hierin verwerkt. We streven ernaar om deze maand weer met het Dolfinarium in gesprek te gaan, en in de zomer op alle punten afspraken te hebben gemaakt. In maart hopen we echter al afspraken te maken over de dolfijnenvoorstelling in de koepel, aangezien er in april 2020 een nieuwe voorstelling in première gaat. We streven er naar om het visitatierapport en het plan van aanpak voor de première van de voorstelling met de tweede kamer te delen. Dat wordt krap, maar hopelijk gaat we dat redden.

Op redelijk korte termijn willen we ook graag samen met jullie en de RVO het vergunning- en handhavingssysteem eens onder de loep nemen, om zo'n situatie als nu met het Dolfinarium hopelijk in de toekomst te kunnen voorkomen.

Dat is de huidige stand van zaken op beide dossiers. Als je nog vragen hebt n.a.v. deze flitsupdate, laat je het dan weten?

Groeten,
 10.2.e

Beleidsmedewerker Dierenwelzijn

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 06-10.2.e

minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/Inv

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 16 maart 2020 14:33
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Dolfinarium - gesprek gaat niet door!

Hoi 10.2.e

Zojuist heb ik gesproken met 10.2.e van het Dolfinarium over onze afspraak van woensdag. Hij gaf aan dat het momenteel een hele hectische tijd is en dat hij de afspraak van woensdag ook al wilde afzeggen. De afspraak van woensdag gaat dus niet door.

Het Dolfinarium is dicht, en ze verwachten dat dat nog de hele maand april gaat duren. Dat wil zeggen dat de première van de nieuwe dolfijnenvoorstelling ook is uitgesteld. Dat geeft ons net wat meer tijd om afspraken te maken. (voor het Dolfinarium is het uiteraard niet fijn, de sluiting behoorlijke financiële consequenties voor ze)

We hebben de volgende afspraken gemaakt:

- Dolfijnenvoorstelling: Hier zijn we al ver in, eigenlijk moeten de afspraken alleen nog op papier worden gezet. Het Dolfinarium schrijft op hoe zij hun voorstelling hebben aangepast, op eigen initiatief, na advies van commissie en na ons eerste gesprek. En hoe zij daaraan voldoen aan de eisen/wensen van de visitatiecommissie en van ons. Dat delen zij binnen twee weken met ons, dan kunnen het formaliseren (@10.2.e één week wat niet haalbaar door de corona-hectiek bij het Dolfinarium, en we hebben meer tijd nu de première is uitgesteld)
- Procesafspraken: We gaan weer met elkaar om de tafel zodra alles weer normaal draait (na corona). Mogelijk kunnen we eerder al verder praten via skype of conference call, om al wat meer afspraken te maken.

We hebben dus ook iets meer ruimte/tijd gekregen om te communiceren met de minister en ook de TK te informeren. De grootste druk is er vanaf nu de première van de voorstelling is verplaatst. De nota ligt overigens nu bij WJZ.

Groeten,
10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: donderdag 26 maart 2020 12:15
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: dolfijnen
Bijlagen: kamerbrief-over-vergunningverlening-aan-het-dolfinarium.pdf; 171221_advies VCD.2017.043 (002).pdf; RE: dolfijnen

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 4 juni 2019 11:18
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: FW: dolfijnen

Van: "10.2.e" <g@rvo.nl>
Verzonden op: dinsdag 4 juni 2019 10:17
Aan: DICTU Mobile Print <print@dictu.nl>
Onderwerp: dolfijnen

10.2.e

.....
Afdeling Concernstaf
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
 Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL | Den Haag
 Postbus 93144 | 2509 AC | Den Haag

M 06 10.2.e

www.rvo.nl
 10.2.e @rvo.nl

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
10.2.e

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland
Visitatiecommissie dierentuinen

Contactpersoon

10.2.e

Voorzitter

T 088 - 10.2.e

M 06 - 10.2.e

10.2.e@dvo.nl

Datum

21 december 2017

memo

Advies visitatiecommissie dierentuinen

Geachte mevrouw 10.2.e,

Op 24 oktober 2017 heeft u advies gevraagd van de Visitatiecommissie dierentuinen (hierna: de commissie) ten behoeve van het verkennend gesprek op 14 december 2017 met het Dolfinarium. Hierbij doe ik u het standpunt van de commissie toekomen m.b.t. de dolfijnenpresentatie. Bij dit advies houdt de commissie er rekening mee dat de dierpresentatie(s) bij het dolfinarium in het verleden reeds zijn beoordeeld, maar dat in de beoordeling door de commissie ook sprake is van voortschrijdend inzicht.

Bij de beoordeling van (nieuwe) dierpresentaties hanteert de commissie in het algemeen een aantal kernpunten:

- Het belang van educatie en conservatie als primaire doelstelling voor dierentuinen. Educatie en conservatie moeten het uitgangspunt zijn van de activiteiten van dierentuinen.
- Dierpresentaties moeten een duidelijke functie hebben die in lijn is met deze doelstelling. Een show die alleen entertainment als doel heeft, acht de commissie niet in lijn met de doelstelling van educatie en conservatie.
- De dieren moeten op geen enkele wijze aangezet worden om onnatuurlijk gedrag te vertonen. Waar de presentatie elementen bevat die minder natuurlijk kunnen overkomen, maar wel overeenkomen met natuurlijk gedrag van de dieren, moet duidelijk toegelicht worden hoe dit zich dan verhoudt tot het natuurlijk gedrag van de dieren. De nadruk moet echter altijd liggen op gedragingen die ook in het wild zijn te observeren, met een goede educatieve onderbouwing.
- Er mag geen wervend effect uitgaan van een dierpresentatie. Mensen moeten niet naar huis gaan met het idee dat een wild dier ook thuis gehouden kan worden. Of, in het geval van zeezoogdieren, dat het een goed idee is om (bijvoorbeeld op vakantie) te interacteren met wilde exemplaren.

Naast de omstandigheden tijdens de dierpresentatie zelf, moet uiteraard ook de huisvesting van de dieren voor en na de presentatie op orde zijn. Met betrekking tot zeezoogdieren komt hier ook de huisvesting van de dieren tijdens de dierpresentatie bij, aangezien een groot deel van dergelijke presentaties in een waterbassin worden gehouden.

Specifiek met betrekking tot de dolfijnenpresentatie in het Dolfinarium adviseert de commissie rekening te houden met de volgende aandachtspunten:

- De dolfijnen moeten worden gehouden in een zo natuurlijk mogelijk verblijf. Aspecten zoals natuurlijk (dag)licht, waterhuishouding en de akoestiek zijn daarbij belangrijk voor dolfijnen.
- De commissie vraagt zich verder sterk af in hoeverre sommige omgevingsfactoren tijdens de dierpresentatie, zoals luide muziek en indrukwekkende lichtshows, hinderlijk zijn voor de dieren. Daarnaast is de commissie van mening dat dergelijke zaken weinig relatie hebben met een natuurlijk verblijf of natuurlijke gedragingen van de dolfijnen.
- De commissie is van mening dat sommige handelingen die worden uitgevoerd te weinig relatie hebben met natuurlijke gedragingen door dolfijnen. Bepaalde activiteiten waarbij trainers directe interactie hebben met de dolfijnen, zoals trainers die op de rug staan van dolfijnen of door de dolfijnen de lucht in worden geworpen, behoren niet direct tot het natuurlijk gedrag van dolfijnen of kunnen op zijn minst onnatuurlijk overkomen.
- Sommige directe interacties tussen trainers en dolfijnen, met name de handelingen die nodig zijn voor het trainen van dolfijnen voor veterinaire handelingen en onderzoeken, kunnen wel passen in een educatieve presentatie.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**
Visitatiecommissie dierentuinen

Datum
21 december 2017

In het gesprek van 14 december 2017 zijn verschillende van bovenstaande punten met het Dolfinarium reeds besproken. De commissie is uiteraard bereid om verder te adviseren bij eventuele toekomstige gesprekken of ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e

Voorzitter visitatiecommissie dierentuinen

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: dolfijnen
Datum: maandag 3 juni 2019 15:35:31

Hoi 10.2.e,

In 2017 ben jij samen met de voorzitter van de visitatiecommissie 10.2.e langs gegaan bij het Dolfinarium. Naar aanleiding daarvan zijn afspraken gemaakt om de koepelshow aan te passen. Ze zouden een wijzigingsaanvraag indienen bij RVO.nl, heb ik mij laten vertellen. Deze aanvraag is nooit binnengekomen. Het Dolfinarium heeft geen actie ondernomen, de afspraken zijn tot op heden niet nagekomen.

In het advies van de VCD van december 2017 komt duidelijk naar voren dat een dierpresentatie in lijn moet zijn met de primaire doelstellingen (educatie, conservatie). Buiten de dierpresentatie zelf, heeft de VCD ook aangegeven dat dieren in een zo natuurlijk mogelijk verblijf moeten worden gehouden. Ik weet niet of het louter aanpassen van de show voldoende is? Willen we niet doorpakken met betrekking tot de huisvesting zelf (de koepel, als showarena)? Als het Dolfinarium de elementen surfen op dolfijnen en de lucht in schieten uit de show haalt, dan zijn we er namelijk nog niet.

LVN kan de visitatiecommissie verzoeken om, als vervolg op de afspraken van 2017, de koepelshow (en de koepel zelf als dierverblijf / showarena?) opnieuw te beoordelen. Dit valt niet onder de reguliere werkzaamheden van de visitatiecommissie, het moet goed gepland worden en er zal ook capaciteit voor nodig zijn.

Ik heb morgen een overlegje met 10.2.e gepland staan, dan zal ik het hier nog even met hem over hebben. We ontvangen alsnog wel graag een mail van je hierover, zoals afgesproken, waarin duidelijk wordt waar naar gekeken moet worden, op welke manier het ingestoken dient te worden.

Groetjes 10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: maandag 3 juni 2019 14:54
Aan: 10.2.e
Onderwerp: dolfijnen

Hallo allemaal,

Ik moet een kleine oplegger maken voor de minister bij de nieuwe antwoorden.

Daarin moet ook worden geschetst wat de juridische mogelijkheden zijn om het dolfinarium geheel of gedeeltelijk (Bijvoorbeeld alleen de koepel) te verbieden. Bijv. via bestuursrecht.

Lijn van beantwoorden is:

Dolfinarium mag wel dolfijnen houden

Dolfinarium moet goed voor ze zorgen (soort eigen gedrag, eten etc.)

Show in de koepel past nu niet bij soort eigen gedrag

Show aanpassen naar natuurlijk gedrag.

Anders Rvo.nl en WJZ Wat kan de minister dan doen, hoe zit dat proces in elkaar?

Ik hoor graag wie dit voor zijn rekening neemt. (hoeft niet heel uitgebreid)

Met vriendelijk groeten,

10.2.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

07010.2.e

0610.2.e

Aanwezig: maandag, dinsdag en donderdag

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 26 maart 2020 12:21
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: FW: kvdolfijnen 10.2.e
Bijlagen: kvdolfijnen 10.2.e.docx

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 6 juni 2019 10:31
Aan: 10.2.e 10.2.e
cc: 10.2.e)
Onderwerp: RE: kvdolfijnen 10.2.e

Ho 10.2.e,

Hierbij mijn suggesties.

Uiteindelijk wil ik graag een versie ontvangen, met daarin de revisies tov de versie die de minister eerder heeft gekregen. ZO kan zij en de DG zien wat er is aangepast.

Alvast bedankt!

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 4 juni 2019 17:40
Aan: 10.2.e 10.2.e @minlnv.nl>; 10.2.e @minlnv.nl>
cc: 10.2.e @rvo.nl>
Onderwerp: kvdolfijnen 10.2.e

Hallo,

Hierbij de gewijzigde dolfijnenvragen. Bijna klaar.

Idee is om de visitatiecommissie de show te laten toetsen en advies uit te laten brengen, maar dat moet eerst besproken worden met diverse mensen en daarom durven we dit niet zo maar in de antwoorden te zetten. En het is nog niet goed doordacht. We laten open wie dat dan gaat doen, maar er gaat wel getoetst worden.

1 januari noemen en dan de vergunning intrekken gaat al helemaal niet dus dat noemen we ook niet zo.

Ik zit daarom wel met vraag 17. Willen jullie kijken of de minister dit zou accepteren?

10.2.e, beantwoord jij nog de openstaande rvo vragen?

Ik maak donderdag nog een oplegger met in het kort de opties die de minister heeft en dan hoop ik het weer de lijn in te doen.

Ik hoor graag wat jullie zo van de antwoorden vinden.

Met vriendelijk groeten,

10.2.e
 Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 070-10.2.e

06-10.2.e

Aanwezig: maandag, dinsdag en donderdag

10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: donderdag 26 maart 2020 12:33
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW:
Bijlagen: 171221_advies VCD.2017.043.pdf

Van: 10.2.e)
Verzonden: dinsdag 18 juni 2019 17:18
Aan: 10.2.e
cc: 10.2.e
Onderwerp: RE:

Hallo 10.2.e

Dank voor jouw mail.

Zoals besproken kan de adviesvraag straks rechtstreeks aan de commissie worden gericht (via dierentuincommissie@rvo.nl).

11.1

Deze vraag bouwt niet alleen verder op ons advies uit 2017 (volledigheidshalve nog even bijgevoegd). Zoals in ons advies van 2017 is beschreven, behoren de punten die jij hieronder opsomt tot de kernpunten van een beoordeling van een dierpresentatie. Met deze vraag is een beoordeling van die punten gewaarborgd, waarbij je niet het idee wekt dat er criteria worden uitgesloten. Mocht dit wel de bedoeling van LNV zijn, dan hoor ik dat graag specifiek.

Wel wil ik nogmaals benadrukken dat dit de eerste keer is dat een diertuin een dergelijke "herbeoordeling" krijgt. Voor een goede start van het dossier, dient deze vraag daardoor te volgen uit een goede motivering. In onderstaande mis ik nog een beetje waarom de Minister ervoor kiest om de commissie op pad te sturen. Ik kan me voorstellen dat hierbij bijvoorbeeld de volgende punten een rol spelen:

- de veranderende inzichten over het houden van dieren (niet alleen binnen de diertuinsector, maar ook bijvoorbeeld zichtbaar in het circusverbod);
- de maatschappelijke positie van diertuinen; en
- de doelstellingen uit de diertuinrichtlijn.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Voorzitter Visitatiecommissie diertuinen

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL | Den Haag
 Postbus 19530 | 2500 CM | Den Haag

T 088 - 10.2.e

M 06 - 10.2.e

10.2.e@rvo.nl

<http://www.rvo.nl>

Van: 10.2.e)
Verzonden: dinsdag 18 juni 2019 14:22
Aan: 10.2.e) 10.2.e @rvo.nl>
Onderwerp:

Hallo 10.2.e,

Wat denk je van onderstaande tekst? (stop het straks in domus, brief 10.2.e)

11.1

Met vriendelijk groeten,

10.2.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

070-10.2.e

06-10.2.e

Aanwezig: maandag, dinsdag en donderdag

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 26 maart 2020 12:35
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: FW: DOMUS-19151067-v1-defVerzoek_visitatie_van_Dolfinarium
Bijlagen: DOMUS-19113756-v7-STUK_RETOUTR_BEWINDSPERSOON_nota_Kamervragen_dolfijnen.pdf

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 22 juli 2019 17:46
Aan: 10.2.e)
cc: 10.2.e)
Onderwerp: RE: DOMUS-19151067-v1-defVerzoek_visitatie_van_Dolfinarium

Hoi 10.2.e,
 De nota is retour met opmerkingen van de minister: optie 1.
 Ik zal zorgen dat de opdrachtbrief via de juiste weg bij jullie komt
 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 22 juli 2019 09:30
Aan: 10.2.e @minlnv.nl>
Onderwerp: RE: DOMUS-19151067-v1-defVerzoek_visitatie_van_Dolfinarium

Hoi 10.2.e

Bedankt, ik hoor het wel!

Groetjes 10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: maandag 22 juli 2019 09:29
Aan: 10.2.e @rvo.nl>
Onderwerp: Re: DOMUS-19151067-v1-defVerzoek_visitatie_van_Dolfinarium

Hoi 10.2.e
 Goede vraag, ik ga er achteraan. We hebben van de minister volgens mij niets teruggegooid maar ik ga het checken en laat weten hoe verder te gaan
 10.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 12 jul. 2019 om 15:12 heeft 10.2.e @rvo.nl> het volgende geschreven:

Hoi 10.2.e

Bijgevoegde brief is de laatste brief die we van 10.2.e hebben ontvangen met betrekking tot de opdracht voor de visitatie bij het Dolfinarium. Hierna hebben we niets meer vernomen hierover, en is het stil gebleven in de mailbox van de visitatiecommissie. Moeten we deze brief nu als opdrachtbrief aanmerken?

Ik heb ook niks meer vernomen over de reactie van de minister op de antwoorden van de kamervragen en oplegnota. We vroegen ons af of er nu officieel groen licht is vanuit LNV?

Ik hoor graag van je.

Groetjes 10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: maandag 24 juni 2019 11:43

Aan: 10.2.e) 10.2.e @rvo.nl>; 10.2.e
@rvo.nl>

Onderwerp: DOMUS-19151067-v1-defVerzoek_visitatie_van_Dolfinarium

Ho 10.2.e en 10.2.e,

Ik had de brief ook nog naar de jurist gestuurd. Die had een aantal opmerkingen die verwerkt zijn. Ik heb ook nog een zin van jullie overgenomen.

We willen nu niet koppelen aan het eerste gesprek aangezien omdat daar geen concrete afspraken uit naar voren zijn gekomen. Dat laten we ook weg in de Kamervragen. We hebben slechts "gesproken" .

Het bezoek van ons aan het Dolfinarium was de start van het proces.

Deze brief is voldoende zo. Ik had de opdracht een korte brief te schrijven.

Met vriendelijk groeten,

10.2.e

Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

070 10.2.e

06 10.2.e

Aanwezig: maandag, dinsdag en donderdag

10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: donderdag 26 maart 2020 12:40
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: Team Natuur_D2019005832 Dolfinarium Harderwijk, dieren tuinproject 2019
Bijlagen: DOMUS-19288648-v7-Advies_visitatiecommissie_Dolfinarium.docx

Ik denk dat dit het wel zo'n beetje was. Want de info van 10.2.e heb je wel ontvangen toch? Er zal ook wel wat dubbel bij zitten, sorry voor de spam, maar er stonden ook nog dingen in de mails en in de tussentijdse stappen met de nota's en kamervragen die van belang kunnen zijn.

Groetjes 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 6 december 2019 12:47
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Team Natuur_D2019005832 Dolfinarium Harderwijk, dieren tuinproject 2019

Ik heb de nota weer aangepast om m voor nu simpel te houden.
 Heb m ook zo aan 10.2.e en mijn coordinator gestuurd, wil toch echt proberen het maandag de lijn in te doen.

Groetjes, 10.2.e

Van: 10.2.e <[redacted]@rvo.nl>
Verzonden: vrijdag 6 december 2019 11:35
Aan: 10.2.e <[redacted]@minInv.nl>
cc: 10.2.e <[redacted]@minezk.nl>
Onderwerp: FW: Team Natuur_D2019005832 Dolfinarium Harderwijk, dieren tuinproject 2019

En ter info nog het controleverzoek richting NVWA, voor de inspectie bij het Dolfinarium in het 4^e kwartaal.

Ik duik dit weekend even in alle guidelines en gegevens die je me gisteren hebt gestuurd en ik heb maandagochtend hopelijk even overleg met 10.2.e.

Fijn weekend alvast!

Groetjes 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 5 september 2019 14:09
Aan: RVO CCTP controles <RVOCTPControles@rvo.nl>
cc: 10.2.e <[redacted]@rvo.nl>
Onderwerp: Team Natuur_D2019005832 Dolfinarium Harderwijk, dieren tuinproject 2019

Beste collega,

Hierbij ontvangt u een inspectieverzoek voor dieren tuin D2019005832 Dolfinarium Harderwijk. Ik hoor het graag als het verzoek is doorgezet naar de NVWA. Daarnaast hoor ik graag welke inspecteur de inspectie gaat uitvoeren.

LET OP - VERTROUWELIJK:

Op 29 maart 2019 zijn er vragen gesteld over het Dolfinarium Harderwijk aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Deze vragen zijn in juni 2019 beantwoord. In de antwoorden kondigt de minister een visitatie aan van het Dolfinarium om het educatieve programma en de show door de Visitatiecommissie Dierentuinen te laten inspecteren. Deze inspectie zal in het najaar van 2019 plaatsvinden. Deze inspectie door de Visitatiecommissie

Dierentuinen staat op de planning voor 3 oktober 2019. Ik zou dan ook willen adviseren om pas na deze inspectie de inspectie voor het Project Dierentuinen 2019-2020-2021 (D2019005832) uit te voeren. In de bijlage is het inspectieverzoek van de Minister terug te vinden ('Verzoek Visitatie Dolfinarium.pdf').

Let op de deadline voor dit inspectieverzoek is 31 december 2019.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Adviseur

Bestuursrechtelijke handhaving Wet natuurbescherming

.....
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Team Handhaving Dier, Natuur en Handhavingsregie

Postbus 40225 | 8004 DE | Zwolle

T: 0031 10.2.e

E: 10.2.e@RVO.nl

www.rvo.nl

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Onderwerp: DOMUS-20056301-v14-NOTA_Adviesrapport_visitatiecommissie_en_handelingsopties_Dolfinarium
Datum: donderdag 23 april 2020 10:26:42
Bijlagen: [DOMUS-20056301-v14-NOTA_Adviesrapport_visitatiecommissie_en_handelingsopties_Dolfinarium.docx](#)

hoi beiden

laten we proberen in deze coronatijd toch de dolfinariumnota naar 10.2.e te sturen. We kijken hoe ver we gaan komen.

Zeker met het oog op een mogelijke dierenwelzijnsbrief eind mei/juni is het wel handig om richting te krijgen

ik heb nog wat opmerkingen in de nota gemaakt. Voordeel van het lang laten liggen is dat je er weer met een frisse blik naar kan kijken.

zullen we anders dadelijk even kwartiertje facetimen? kan ik het toelichten

10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 29 april 2020 18:34
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Re: Dolfinarium voorstelling - opzet afspraken

Hoi 10.2.e,

Dankje!

Ik ga er morgen naar kijken en laten we dan idd ook even telefonisch bijpraten op dit dossier.

Fijne avond.

Groet, 10.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 29 apr. 2020 om 18:20 10.2.e [@minlnv.nl](mailto:10.2.e@minlnv.nl)> het volgende geschreven:

Hoi 10.2.e,

Welkom terug op het dossier van het Dolfinarium!

Aanstaande vrijdag hebben we een gesprek met het Dolfinarium, waarin we een eerste stap willen zetten in het vastleggen van de afspraken over de dolfijnenvoorstelling in de koepel. Zij hebben die al grotendeels aan onze wensen/eisen aangepast, we willen dit nu formaliseren voordat de nieuwe voorstelling in première gaat.

Ik heb daarvoor een opzet gemaakt, zie bijgevoegd. Hierin staan de opmerkingen van de commissie, hoe dit linkt aan het besluit houders van dieren, welke afspraken we daarover maken, en hoe het dolfinarium dit inmiddels geïmplementeerd heeft. Het is een eerste opzet, dus er kan nog veel aan geëuteld worden. Het Dolfinarium heeft wat vragen beantwoord in de voorbereiding, maar voor hun is dit detailniveau ook nieuw. Zou jij hier eens naar willen kijken? En denk je dat het handig is dat jij bij het gesprek met het Dolfinarium aansluit, voor het geval er juridische vragen komen?

Ik bel je morgen ochtend even om het hierover te hebben. Dan kan ik je ook updaten over de stand van zaken, want ik kan me voorstellen dat je hier wel wat vragen over hebt na je break.

Groetjes,
10.2.e

Beleidsmedewerker Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
 M 06-10.2.e
10.2.e@minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

10.2.e

Van: 10.2.e
 Verzonden: maandag 4 mei 2020 11:27
 Aan: 10.2.e
 Onderwerp: FW: Dolfinarium voorstelling - opzet afspraken

Hoi 10.2.e

Hoe is het gesprek gegaan met het Dolfinarium? Ik ben benieuwd.

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e
 Verzonden: donderdag 30 april 2020 17:06
 Aan: 10.2.e
 Onderwerp: RE: Dolfinarium voorstelling - opzet afspraken

Hoi 10.2.e,

Begrijpelijk dat jullie iets willen zeggen over het vervolgtraject. Die boodschap moet hoe dan ook een keer gebracht worden. 11.1

11.1

Mochten er morgenochtend nog juridische vragen zijn van jou en 10.2.e waarover ik op voorhand kan meedenken, schroom dan niet om te bellen. En ik kan achteraf meelesen op het gespreksverslag, als het gaat om bepaalde formuleringen etc.

Succes morgen en fijne avond.

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e <@minInv.nl>
 Verzonden: donderdag 30 april 2020 16:47
 Aan: 10.2.e <@minezk.nl>
 Onderwerp: RE: Dolfinarium voorstelling - opzet afspraken

Hoi 10.2.e,

Bedankt voor het overleggen en de terugkoppeling.

Ik heb n.a.v. je mail nog even overlegd met 10.2.e hierover. 11.1

Als er dan juridische vragen komen, kunnen we ze altijd naar jou doorzetten en later terugkoppelen.

Groeten,
 10.2.e

Van: 10.2.e <@minezk.nl>
 Verzonden: donderdag 30 april 2020 14:58

Aan: 10.2.e @minInv.nl>

Onderwerp: RE: Dolfinarium voorstelling - opzet afspraken

Ho 10.2.e,

Ik zou nog even terugkomen op het gesprek van morgen met het Dolfinarium.

Zoals we bespraken kan ik deelnemen aan het gesprek. 11.1

11.1 Mochten er toch vragen over het vervolgproces komen, dan beantwoorden jij en 10.2.e die vragen. Ik kan eventueel vragen beantwoorden over het Besluit houders van dieren en open normen. 11.1

Het vraagt dus wel een strakke regie en duidelijke introductie van jou o 10.2.e 😊. Als dat wat jullie betreft akkoord is, dan vind ik het geen probleem om deel te nemen.

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e)

Verzonden: donderdag 30 april 2020 11:50

Aan: 10.2.e @minInv.nl>

Onderwerp: RE: Dolfinarium voorstelling - opzet afspraken

Hoi 10.2.e,

Hierbij vast een aantal opmerkingen retour. Goed werk overigens!

Groet, 10.2.e

Van: 10.2.e @minInv.nl>

Verzonden: woensdag 29 april 2020 18:20

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: Dolfinarium voorstelling - opzet afspraken

Ho 10.2.e,

Welkom terug op het dossier van het Dolfinarium!

Aanstaande vrijdag hebben we een gesprek met het Dolfinarium, waarin we een eerste stap willen zetten in het vastleggen van de afspraken over de dolfinarienvoorstelling in de koepel. Zij hebben die al grotendeels aan onze wensen/eisen aangepast, we willen dit nu formaliseren voordat de nieuwe voorstelling in première gaat.

Ik heb daarvoor een opzet gemaakt, zie bijgevoegd. Hierin staan de opmerkingen van de commissie, hoe dit linkt aan het besluit houders van dieren, welke afspraken we daarover maken, en hoe het dolfinarium dit inmiddels geïmplementeerd heeft. Het is een eerste opzet, dus er kan nog veel aan gesleuteld worden. Het Dolfinarium heeft wat vragen beantwoord in de voorbereiding, maar voor hun is dit detailniveau ook nieuw. Zou jij hier eens naar willen kijken? En denk je dat het handig is dat jij bij het gesprek met het Dolfinarium aansluit, voor het geval er juridische vragen komen?

Ik bel je morgen ochtend even om het hierover te hebben. Dan kan ik je ook updaten over de stand van zaken, want ik kan me voorstellen dat je hier wel wat vragen over hebt na je break.

Groetjes,
10.2.e

Beleidsmedewerker Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 06-10.2.e
minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 4 mei 2020 22:14
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: afspraken dolfinarium

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

Hoi 10.2.e, nog even de punten uit het overleg dat we hadden met het Dolfinarium:

Datum 1 mei 2020, deelnemers: 10.2.e en 10.2.e (Dolfinarium), 10.2.e en 10.2.e (LNV)

Afspraken:

1 Dolfinarium is op hoofdlijnen inhoudelijk akkoord met het door LNV voorbereide concept met afspraken over de dolfinarievoorstelling

Buiten reikwijdte

7 Binnen 3 weken stuurt Dolfinarium de aangepaste, laatste versies van de video's die tijdens de dolfinarievoorstelling worden gebruikt

8 Binnen 2 weken stuurt Dolfinarium de genoemde tekstvoorstellen naar LNV. Kort daarop vindt een overleg plaats waarin de laatste punten en het totale document met afspraken definitief worden afgetikt. De definitieve wederzijdse afspraken zullen vervolgens per mail door LNV en Dolfinarium worden gedeeld en bevestigd. Dit gebeurt op uiterlijk 1 juni 2020.

Zoiets?

10.2.e

Coördinator Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
 M 06-10.2.e
 @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: dinsdag 9 juni 2020 15:15
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: RE: Contactpersoon handhaving?

Hoi 10.2.e,

Och, het zou toch niet? 11.1

Ik heb het doorgestuurd naar handhaving. 10.2.e behandelt dit dossier. En verder heb ik ook Vergunningen CC toegevoegd, ook zodat zij weten hoe het plan loopt met de aanvraag.

Inderdaad waren er geen overtreding tav zeezoogdieren geconstateerd. 11.1 Ik ben erg benieuwd hoe dit nu verloopt met de zeeleeuwen.

Groetjes 10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e @minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 9 juni 2020 13:54
Aan: 10.2.e @rvo.nl>
Onderwerp: RE: Contactpersoon handhaving?

Hi 10.2.e,

Top, dan stuur ik je later deze week de afspraken toe. Moet er nog iets aan sleutelen, weet niet wanneer ik daar precies tijd voor heb.

Na deze afspraken zal de vergunning nog niet worden gewijzigd. We zijn nu enkel bezig met de afspraken over de dolfijnenvoorstelling. Daarna moeten nog afspraken gemaakt worden over alle andere punten in het rapport. Dat kan pas als de minister daar iets over heeft gezegd, en dan moeten we daarna nog afspraken met het dolfinarium overeenkomen 11.1. De nota zit nog in de lijn en het is lastig om hem in deze tijd bij de minister te krijgen en reactie te krijgen. De afspraken zullen denk ik pas in het najaar echt vastgelegd kunnen worden (allemaal tegelijk). Ik weet niet of het voor jullie planning dan nog handig is om alles samen te nemen. Nog even dubbel checken: de onregelmatigheden uit de inspectie gingen niet over de zeezoogdieren toch?

Buiten reikwijdte

Groeten,
 10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e @rvo.nl>
Verzonden: maandag 8 juni 2020 13:59
Aan: 10.2.e @minInv.nl>
Onderwerp: RE: Contactpersoon handhaving?

Hoi 10.2.e,

Daarvoor kan je bij mij terecht, ik stem dat af met handhaving bij RVO. Ik vroeg me al af hoe het met het Dolfinarium ervoor staat. Ik had er niks meer over gehoord. Is de nota al bij de minister geweest?

En los van de herbeoordeling door de visitatiecommissie hebben we ook nog de onregelmatigheden die uit de inspectie naar voren zijn gekomen, die recht getrokken moeten worden. Ook hier zal het Dolfinarium een

aanvraag voor in moeten dienen, dus ons idee was dat het Dolfinarium ook dat gedeelte meteen in de aanvraag meeneemt. Dan is er 1 11.1 aanvraag, maar dan is het daarna wel allemaal in orde gemaakt en er worden dan verder geen handhavende maatregelen getroffen.

Groetjes 10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e @minInv.nl>

Verzonden: maandag 8 juni 2020 12:54

Aan: 10.2.e @rvo.nl>

Onderwerp: Contactpersoon handhaving?

Hoi 10.2.e,

Vraagje: we zijn bezig met het maken van afspraken met het Dolfinarium over de dolfijnenvoorstelling in de koepel. Aangezien RVO hier uiteindelijk op zal moeten handhaven wanneer het in de vergunning staat, lijkt het ons handig om dubbel te checken of jullie (dwz handhaving) hier ook mee uit de voeten kunnen. Aan wie kan ik dat het beste voorleggen?

Groeten

10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 10 juni 2020 11:43
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Geluidsonderzoek dolfinarium

Super, dan spreek ik je morgen.
 Ik zal je bellen rond 9 uur.

Hartelijke groet,
 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 10 juni 2020 11:43
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Geluidsonderzoek dolfinarium

Beste 10.2.e
 Prima ! Tot morgenochtend.
 Groeten van 10.2.e

To the optimist, the glass is half full.
 To the pessimist, the glass is half empty.
 To the engineer, the glass is twice as big as it needs to be.

10.2.e

SEAMARCO (Sea Mammal Research Company)
 Applied research for marine conservation
 Julianalaan 46
 3843 CC Harderwijk
 The Netherlands

Tel (Mobile): +31- (0)6 10.2.e
 E-mail: 10.2.e @zonnet.nl

Van: 10.2.e @minlnv.nl>
Verzonden: Wednesday, June 10, 2020 11:40 AM
Aan: 10.2.e '10.2.e @zonnet.nl>
Onderwerp: RE: Geluidsonderzoek dolfinarium

Beste 10.2.e ,

Excuses voor mijn wat verlate reactie.
 Morgenochtend zou ik van 9 tot half 10 kunnen. Is dit nog steeds een mogelijkheid voor jou?

Hartelijke groet,
 10.2.e

Van: 10.2.e <10.2.e @zonnet.nl>
Verzonden: woensdag 10 juni 2020 11:23

Aan: 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minInv.nl](mailto:[redacted]@minInv.nl)>

Onderwerp: RE: Geluidsonderzoek dolfinarium

Beste 10.2.e,

Vanmiddag heb ik ook tijd tussen 13.30 en 1800 uur.

Laat even weten of het een optie is, dan lees ik het rapport van-te-voren nog even door.

Groeten van 10.2.e [redacted]

To the optimist, the glass is half full.

To the pessimist, the glass is half empty.

To the engineer, the glass is twice as big as it needs to be.

10.2.e [redacted]

SEAMARCO (Sea Mammal Research Company)

Applied research for marine conservation

Julianalaan 46

3843 CC Harderwijk

The Netherlands

Tel (Mobile): +31- (0)6-10.2.e [redacted]

E-mail: 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@zonnet.nl](mailto:[redacted]@zonnet.nl)>

Van: 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minInv.nl](mailto:[redacted]@minInv.nl)>

Verzonden: Monday, June 08, 2020 12:33 PM

Aan: 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@zonnet.nl](mailto:[redacted]@zonnet.nl)> 10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@zonnet.nl](mailto:[redacted]@zonnet.nl)>

Onderwerp: Geluidsonderzoek dolfinarium

Beste 10.2.e,

Ik heb je contactgegevens gekregen van 10.2.e [redacted] van het Dolfinarium. Vanuit het ministerie van LNV heb ik contact met het Dolfinarium. We zijn in gesprek over de dolfinervoorstelling in de koepel.

Ik begreep dat jij onderzoek hebt verricht naar het voor dolfinen hoorbare geluid tijdens de voorstelling. Ik heb het onderzoeksrapport ingezien, maar het is voor mij wat lastig interpreteren omdat ik geen achtergrond heb in geluidsanalyses. Zou jij het rapport en de analyses aan mij toe kunnen lichten?

Komt eind deze week, bijvoorbeeld op donderdagmiddag of vrijdag, jou uit?

Hartelijke groet,

10.2.e [redacted]

[redacted]
Beleidsmedewerker Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 06-10.2.e

10.2.e [redacted] <[\[redacted\]@minInv.nl](mailto:[redacted]@minInv.nl)>

www.rijksoverheid.nl/Inv

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden,

10.2.e)

Van: 10.2.e)
Verzonden: donderdag 18 juni 2020 17:27
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: RE: Kleine vertraging dolfinarium

Prima! Ik plan wat in, kijk maar of dat uitkomt!

Groetjes 10.2.e

Van: 10.2.e)
Verzonden: donderdag 18 juni 2020 17:03
Aan: 10.2.e)
Onderwerp: RE: Kleine vertraging dolfinarium

Ho 10.2.e ,

Wat fijn dat je het zo snel hebt kunnen afstemmen! Mij komt maandag beter uit, is dat voor jou ook oké?
 Ik werk morgen maar een halve dag en heb een hele lange lijst van dingen die deze week nog zijn blijven liggen en echt opgepakt moeten worden.

Groeten,
 10.2.e

Van: 10.2.e @rvo.nl>
Verzonden: donderdag 18 juni 2020 17:00
Aan: 10.2.e @minInv.nl>
Onderwerp: RE: Kleine vertraging dolfinarium

Hoi 10.2.e ,

Dank voor je mail maar ik heb het inmiddels afgestemd met 10.2.e . Heb je morgen toevallig tijd om het even door te lopen? Dat ik een telefonisch overlegje inplan?

Groetjes 10.2.e

Van: 10.2.e @minInv.nl>
Verzonden: donderdag 18 juni 2020 10:09
Aan: 10.2.e @rvo.nl>
Onderwerp: RE: Kleine vertraging dolfinarium

Hoi 10.2.e ,

Als het niet lukt is het niet erg hoor. De afspraak met het Dolfinarium is verplaatst naar de 29^e. Dat geeft een beetje meer lucht.
 Als jullie begin volgende week reageren, kan het hopelijk voor die tijd hier de lijn door voor een definitief akkoord.

Groeten,
 10.2.e

Van: 10.2.e @rvo.nl>
Verzonden: dinsdag 16 juni 2020 16:40
Aan: 10.2.e @minInv.nl>
Onderwerp: RE: Kleine vertraging dolfinarium

Hoi 10.2.e ,

Ik zat vol met overleggen vandaag dus ik was er niet aan toe gekomen. Morgen ben ik vrij. Ik probeer er straks nog even naar te kijken en stuur hem ook door naar 10.2.e. Je hoort uiterlijk vrijdag van me.

Groetjes 10.2.e

Van: 10.2.e @minInv.nl>

Verzonden: maandag 15 juni 2020 17:59

Aan: 10.2.e @rvo.nl>

Onderwerp: RE: Kleine vertraging dolfinarium

Ho 10.2.e ,

Bijgevoegd het stuk met de afspraken over de dolfinarivoorstelling in de koepel van het Dolfinarium. Er staat nog een opmerking in (geel met rood gemarkeerd), die moet ik nog even aanvullen. Al het andere is in principe akkoord voor het Dolfinarium en al geïmplementeerd in de vernieuwde voorstelling. Het is al afgestemd met onze juridische zaken, dus we zijn er bijna! De afspraken over de andere voorstellingen, de verblijven en fotomomenten komen in een later stadium.

Mijn vraag aan jullie: Geeft dit document jullie voldoende handvatten om ook daadwerkelijk op te handhaven wanneer het onderdeel wordt van de vergunning? Of hebben jullie behoefte aan aanscherping of andere verwoording? Geef vooral in het document aan waar dat nodig is.

Lukt het jullie om er deze week naar te kijken? Volgende week zitten we weer om tafel met het Dolfinarium, dan willen we ze weer kunnen updaten.

Als je nog vragen hebt, dan weet je me te vinden.

Groeten,
10.2.e

Van: 10.2.e @rvo.nl>

Verzonden: maandag 15 juni 2020 13:15

Aan: 10.2.e @minInv.nl>

Onderwerp: RE: Kleine vertraging dolfinarium

Hoi 10.2.e ,

Dank je voor de info! Helemaal prima, ik zie het vanzelf wel verschijnen. Mooi stukje voor de kamerbrief!

Groetjes 10.2.e

Van: 10.2.e @minInv.nl>

Verzonden: vrijdag 12 juni 2020 16:41

Aan: 10.2.e @rvo.nl>

Onderwerp: Kleine vertraging dolfinarium

Hoi 10.2.e ,

Ik wil je even laten weten dat het iets langer duurt dan gepland om het stuk over het dolfinarium nog een laatste beetje aan te passen. Er komt steeds weer wat tussendoor.

Ben er nu mee bezig maar niet scherp genoeg om het helemaal af te maken. Maandag krijg je het van me 😊
Nog steeds work in progress dus. Ik heb ook goed nieuws: de nota weer een stapje verder is in de lijn!

We zijn trouwens voornemens onderstaande tekst in de kamerbrief dierenwelzijn op te nemen ten aanzien van het Dolfinarium. Dan zullen we het rapport ook delen met de TK.

11.1

11.1

Groeten en fijn weekend,

10.2.e

Beleidsmedewerker Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 06-10.2.e

minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/Inv

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 19 juni 2020 11:57
Aan: 10.2.e)
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: 20065792 m.b.t. Bhm
 NOTA_Adviesrapport_visitatiecommissie_en_handelingsopties_Dolfinarium

Ja, dat lijkt mij ook een goede aanpak.

Daar komen we vast samen wel uit. Zou al heel fijn zijn als dit bij 10.2 ligt en zij akkoord geeft 😊

Succes en fijn weekend straks!

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e @minInv.nl>
Verzonden: vrijdag 19 juni 2020 11:50
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
CC: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: 20065792 m.b.t. Bhm NOTA_Adviesrapport_visitatiecommissie_en_handelingsopties_Dolfinarium

Ho 10.2.e,

Bedankt voor het compliment en het doorzetten van de nota.

11.1

Goed om het scherp te hebben voordat we dit naar het dolfinarium presenteren.

Groeten,
10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: vrijdag 19 juni 2020 11:43
Aan: 10.2.e @minInv.nl>
CC: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: FW: 20065792 m.b.t. Bhm NOTA_Adviesrapport_visitatiecommissie_en_handelingsopties_Dolfinarium

Ho 10.2.e

Heb zojuist deze nota afgedaan. Heb nog een paar aanpassingen gedaan ter juridische aanscherping.

11.1

Maar
 dadelijk bij het verder uitwerken van de afspraken/vergunningvoorwaarden moeten we maar even kijken hoe we daar het beste invulling aan kunnen geven.

Verder overigens complimenten voor de nota. Hij leest echt fijn door 😊

Groet
10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: domus@minez.nl <domus@minez.nl>
Verzonden: donderdag 18 juni 2020 09:48
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: 20065792 m.b.t. Bhm NOTA_Adviesrapport_visitatiecommissie_en_handelingsopties_Dolfinarium

Er is een document ter behandeling aangeboden en toegevoegd aan uw werkvoorraad, met als onderwerp: Bhm
 NOTA_Adviesrapport_visitatiecommissie_en_handelingsopties_Dolfinarium

Via bovenstaande link kunt u de behandelmap direct openen.

In de route zijn de volgende notities opgenomen:

|>0<009=>Uitzetten route door Directie**DGA-DAD**18-06-20**10.2.e

Graag medeparaaf van 10.2.e

|>0<008=>Uitzetten route door Directie**DGA-DAD**17-06-20**10.2.e

10.2.e is telefonisch akkoord

|>0<007=>Uitzetten route door Directie**DGA-DAD**12-06-20**10.2.e

Akkoord door 10.2.e 12-6-2020

|>0<006=>Uitzetten route door Directie**DGA-DAD**01-04-20**10.2.e

Graag weer opnieuw de lijn in na afstemming met WJZ. Mag naar 10.2.e en 10.2.e

Accoord door 10.2.e 1-4-2020

|>0<005=>Uitzetten route door Directie**DGA-DAD**01-04-20**10.2.e

Retour van 10.2.e met opmerkingen

|>0<004=><ad-hoc> **DGA-DAD**01-04-20**10.2.e

Na overleg met DAD is de nota aangepast en zal de nota opnieuw de lijn in gaan

|>0<003=>Uitzetten route door Directie**DGA-DAD**12-03-20**10.2.e

Graag medeparaaf van 10.2.e

|>0<002=>Uitzetten route door Directie**DGA-DAD**11-03-20**10.2.e

Akkoord door 10.2.e 11-3-2020

|>0<001=>Uitzetten route door Directie**DGA-DAD**06-03-20**10.2.e

Ander schema

|><

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 23 juni 2020 17:10
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: DOMUS-20056301-v24-NOTA_Adviesrapport_visitatiecommissie_en_handelingsopties_Dolfinarium
Bijlagen: Buiten reikwijdte

Hoi 10.2.e,

Bedankt voor je uitgebreide reactie op de nota. Ik heb een deel van je opmerkingen verwerkt. Ik heb je een aantal keer geprobeerd te bellen, maar kon je niet bereiken. Omdat het belangrijk is dat deze nota in de laatste tas van de minister mee gaat, stuur ik je deze mail met toelichting n.a.v. de vragen die je stelde.

In 2017 is enkel met het Dolfinarium gesproken over de invulling van de dolfijnenvoorstelling in de koepel. Buiten reikwijdte

Pas na een later, verkennend, bezoek van de visitatiecommissie dierentuinen, RVO en DAD aan het Dolfinarium is besloten de visitatiecommissie breder te laten kijken. Daarom is in het rapport ook aandacht voor de andere voorstellingen, de fotomomenten en de verblijven. Opmerkingen hierover zijn dus nieuw voor het Dolfinarium, zij moeten dus een redelijke tijd krijgen om hieraan te voldoen. De voorstelling in de koepel is inmiddels wel aangepast, n.a.v. het traject at in 2017 was ingezet.

11.1

Wel is eind 2019 door RVO na een inspectie geconstateerd dat de vergunning niet werd overtreden.

Wat in de nota staat is het resultaat van zorgvuldige afwegingen en veel gepuzzel van ons en WJZ. 11.1

Ik heb de nota wat aangepast n.a.v. je opmerkingen, ik wacht nog even op definitief akkoord van WJZ en DAD voordat hij door kan met aanpassingen. Maar wilde je alvast op de hoogte stellen van bovenstaande informatie. Ik zal het je laten weten als de wijzigingen definitief akkoord zijn. Heb je de behandelmap naar mij teruggezet?

Hartelijke groet,
10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 22 juni 2020 18:12
Aan: 10.2.e
Onderwerp: DOMUS-20056301-v24-NOTA_Adviesrapport_visitatiecommissie_en_handelingsopties_Dolfinarium

Dag 10.2.e,

Ik heb best wat vragen bij deze nota, toevallig ken ik de inhoud goed. Daarnaast heb ik van de minister goed begrepen hoe serieus ze deze kwestie vindt.

Bel me vooral als je vragen hebt bij mijn opmerkingen/nota.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 25 juni 2020 09:50
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Contactpersoon handhaving?

Hoi 10.2.e,

Is het een probleem als ik maandag hierop terug kom bij je? Een collega bij vergunningen is deze week afwezig.

Groetjes 10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e @minInv.nl>
Verzonden: dinsdag 23 juni 2020 11:26
Aan: 10.2.e erts@rvo.nl>
Onderwerp: RE: Contactpersoon handhaving?

Ha 10.2.e,

Hierbij mijn aanpassingen in het document n.a.v. jullie opmerkingen. Je kan ik track changes zien wat ik heb aangepast.

Nog een aantal punten ter verduidelijking (sommigen al telefonisch besproken):

- Strekking afspraken: N.a.v. een politieke toezegging van de minister om afspraken te maken over de voorstelling in de koepel en het toenmalige vooruitzicht dat er de nodige media aandacht zou komen voor de première van de nieuwe dolfinenvoorstelling, is besloten eerst afspraken te maken over deze voorstelling. We gaan nu verder met het maken van afspraken over de andere voorstellingen, de dierverblijven en de dierpresentaties. Uiteindelijk komen alle afspraken in één bestand te staan, waarmee het dolfinarium in één keer een verzoek tot wijziging van de vergunning zal indienen.

- Elementen in de voorstelling: Met dit deel wordt aangegeven welke onderdelen onder de voorstelling vallen, en waarop de afspraken van toepassing zijn. Punt 1 is specifiek opgenomen na het gesprek in januari 2020 en het advies van de commissie, omdat duidelijk moet worden gemaakt waarom je in het Dolfinarium wel met de dieren moet omgaan en verzorgers een band moeten hebben met de dieren, terwijl dat in de natuur niet kan. Hoe deze onderdelen precies worden ingevuld (link met educatie en conservatie) op basis van de afspraken, is aan het Dolfinarium zelf. Wij kunnen niet gaan uittekenen hoe de voorstelling eruit moet zien, enkel aan welke basiseisen het moet voldoen. Dat is nu vastgelegd.

- Via deze afspraken is het nadrukkelijk niet de bedoeling dat de precieze invulling van de voorstelling wordt vastgelegd. Het dolfinarium moet vrij zijn de voorstelling aan te passen, zolang zij hiermee binnen de afspraken blijven. Als RVO meer precieze informatie nodig heeft voor vergunningverlening, kan RVO uiteraard om aanvullende informatie vragen bij vergunningverlening. Helaas staat het niet in de wet dat er geen niet-educatieve activiteiten ondernomen mogen worden met dieren in een dierentuin, anders zou het het allemaal een stuk simpeler maken.

- De gehoorgrens betekent vanaf waar je kan horen, dus 40 decibel harder is iets dat wij horen als 40 decibel (fluisterniveau). Uit onderzoek blijkt dat wilde dieren vaak wegzwemmen van geluid meer dan 40 decibel harder is dan de gehoorgrens. Dolfinarium heeft het geluidsniveau laten onderzoeken, en het geluid tijdens de voorstelling blijft onder water eigenlijk altijd onder dit niveau.

Zou je dit verder kunnen afstemmen binnen RVO?

Groeten,
 10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e @rvo.nl>
Verzonden: maandag 22 juni 2020 17:04
Aan: 10.2.e @minInv.nl>
Onderwerp: RE: Contactpersoon handhaving?

Hoi 10.2.e,

Hierbij!

Groetjes 10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e @minInv.nl>

Verzonden: dinsdag 9 juni 2020 13:54

Aan: 10.2.e @rvo.nl>

Onderwerp: RE: Contactpersoon handhaving?

Hi 10.2.e,

Top, dan stuur ik je later deze week de afspraken toe. Moet er nog iets aan sleutelen, weet niet wanneer ik daar precies tijd voor heb.

Na deze afspraken zal de vergunning nog niet worden gewijzigd. We zijn nu enkel bezig met de afspraken over de dolfijnenvoorstelling. Daarna moeten nog afspraken gemaakt worden over alle andere punten in het rapport. Dat kan pas als de minister daar iets over heeft gezegd, en dan moeten we daarna nog afspraken met het dolfinarium overeenkomen (wordt mogelijk lastig). De nota zit nog in de lijn en het is lastig om hem in deze tijd bij de minister te krijgen en reactie te krijgen. De afspraken zullen denk ik pas in het najaar echt vastgelegd kunnen worden (allemaal tegelijk). Ik weet niet of het voor jullie planning dan nog handig is om alles samen te nemen. Nog even dubbel checken: de onregelmatigheden uit de inspectie gingen niet over de zeezoogdieren toch?

Buiten reikwijdte

Groeten,
10.2.e

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 20 augustus 2020 11:28
Aan: 10.2.e
Onderwerp: RE: Visitatierapport Dolfinarium

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Dag 10.2.e,

Deze passage hebben we eerder over gesproken. Uiteraard is een reactie van een geïnspecteerde van belang. De gebruikelijke werkwijze is dat de opdrachtgever voor de inspectie – meestal RVO, nu DAD- de reactie met de voorzitter bespreekt en afhankelijk van de uitkomst de reactie aan het rapport toevoegt of indien nodig de voorzitter het advies herzielt. Dit is volgens mij ook ter sprake gekomen tijdens ons bezoek aan het Dolfinarium. Uitkomst was toen dat het rapport niet aangepast wordt, maar de reactie meegenomen wordt in de beoordeling door DAD.

Omdat het hier een korte passage in de bevindingen betreft, die het advies niet beïnvloed, stel ik voor de reactie in een door jullie gekozen vorm aan het advies toe te voegen. De beoordeling van het niet bindende advies is immers aan DAD. In het advies stelt de commissie zelf dat de verzorging van hoog niveau is, daar doet een bevinding niets aan af.

Zo werk je transparant en maak je gebruik van hoor (commissie) en wederhoor (Dolfinarium). De minister en de Tweede Kamer worden zo ook volledig geïnformeerd. De commissie blijft onafhankelijk.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
 Uitvoeringsexpert

.....
Team Vergunningen Natuur
Afdeling Vergunningen & Handhaving
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
 Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
 Postbus 40225 | 8004 DE Zwolle

.....
 06 10.2.e
 @rvo.nl
 www.rvo.nl

Ik werk op: ma, di, wo en donderdagochtend.

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 19 augustus 2020 14:37
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Visitatierapport Dolfinarium

Dag 10.2.e,

Volgende maand is er een AO dierenwelzijn in de Tweede Kamer, voorafgaand aan dit AO zal het visitatierapport van het Dolfinarium gedeeld worden met de Tweede Kamer (en dus openbaar gemaakt worden). Het Dolfinarium geeft aan dat er een aantal punten op veterinaire gebied door elkaar gehaald zijn in het rapport, of verkeerd zijn begrepen. Ze schrijven:

Er zijn zaken door elkaar gehaald of onjuist begrepen wat betreft de veterinaire opmerkingen en notities. Zo staat er dat er veel tandproblemen zijn in het lagune gebied. Dit was in het verleden zo tegenwoordig is dit nog maar bij een enkele dieren. Ook klopt de opmerking dat er veel luchtproblemen zijn in Dolfijn Domijn niet. In het verleden was dit zo tegenwoordig komt dit zelden voor. Het zelfde geldt voor de schimmel in het lagune gebied. De opmerking over het bollengebied heeft betrekking op de schimmels in de lagune niet op de Dolfijn Domijn. Radboud doet geen onderzoek

naar spirometrie voor Dolfinarium maar naar de schimmels. Spirometrie hebben we in het verleden in samenwerking met het St Jansdal ziekenhuis gedaan.

Over wat "veel" en wat "enkele dieren" zijn kan men natuurlijk twisten, maar er worden ook feitelijke punten genoemd. 11.1

Het Dolfinarium vraagt dan ook of er een kanttekening geplaatst kan worden bij dit stuk in het rapport. Ook voor ons in het natuurlijk van belang dat de minister de kamer goed informeert.

Hoe sta jij, als voorzitter van de commissie, tegenover de punten van het Dolfinarium? Zie jij mogelijkheden om een kanttekening hierbij te maken, bijvoorbeeld door hierover een korte brief bij te schrijven? Of heb je hier andere ideeën bij?

Ik hoor graag van je!

Hartelijke groet,

10.2.e

10.2.e

Beleidsmedewerker Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 06-10.2.e

@minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 21 september 2020 21:09
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Facstheet Dolfinarium AO 200929
Bijlagen: Facstheet Dolfinarium AO 200929.docx

dank
prima zo
1 klein taaldingetje
zal ^{10.2} bekend voorkomen 😊
10.2.e

Factsheet Dolfinarium

Beschrijving van het vraagstuk

- In de politiek en de maatschappij is de afgelopen jaren aandacht geweest voor dierenwelzijn in het Dolfinarium. Hierbij werd onder andere kritiek geuit op de dierverblijven en de dolfijnenvoorstelling, waarbij vermaak de boventoon leek te voeren en er te weinig aandacht was voor natuurlijk gedrag en educatie.

Stand van zaken

- Het Dolfinarium heeft zijn dierenruimtevergunning in 2003 ontvangen. De vergunning is afgegeven voor onbepaalde tijd. Wanneer verblijven worden aangepast of nieuwe diersoorten aan de collectie worden toegevoegd, moet een verzoek tot wijziging van de vergunning worden ingediend bij RVO. Dan kan de visitatiecommissie dierenruimten op dierenwelzijn, educatie en conservatie toetsen. Dit is bij het Dolfinarium voor het laatst gebeurd in 2006.
- Op 3 oktober 2019 heeft de visitatiecommissie dierenruimten op verzoek van de minister een bezoek gebracht aan het Dolfinarium. Zij hebben getoetst hoe de dierpresentaties en verblijven van het Dolfinarium zich verhouden ten opzichte van de huidige inzichten over het houden van dieren in dierenruimten en de doelstellingen van de dierenruimte-richtlijn.
- In het adviesrapport stelt de commissie dat het niveau van dierverzorging en training hoog is, maar dat Dolfinarium niet aan de hedendaagse normen voor huisvesting en educatie voldoet, en de fotomomenten (één van de publieksinteracties die het Dolfinarium aanbiedt) geen educatieve waarde hebben en een risico vormen voor de bezoekers.
- Het Dolfinarium moet dus verbeteren en is hierop aangesproken. 11.1
- De huidige vergunningsvoorschriften voorzien namelijk niet in een nadere invulling van de toepasselijke open normen uit het Besluit houders van dieren. Een dierenruimte kan bijvoorbeeld zelf bepalen hoe wordt voldaan aan de eis dat de dieren (en het verblijf) op zodanige wijze worden gehouden dat het soortelijke gedrag van de dieren wordt gerespecteerd (artikel 4.7, eerste lid, onderdeel a, van het Besluit houders van dieren).
- De NVWA inspecteert dierenruimten in opdracht van RVO en heeft het Dolfinarium in het laatste kwartaal van 2019 bezocht. Hierbij zijn m.b.t. de zeezoogdieren geen overtredingen van de dierenruimtevergunning geconstateerd.

Inzet LNV

- Er is aan het Dolfinarium duidelijk gemaakt dat niet verbeteren geen optie is. Het Dolfinarium moet met zijn tijd mee gaan en de ontwikkelingen en inzichten op het gebied van natuurlijk gedrag, educatie en conservatie volgen, zoals onder meer vastgelegd door de Europese organisatie EAAM (European Association for Aquatic Mammals), een private expertgroep waarbij het Dolfinarium is aangesloten.
- Over de dolfijnenvoorstelling in de koepel zijn reeds afspraken gemaakt en de voorstelling is door het Dolfinarium aangepast. Essentieel is dat de educatieve boodschap in de voorstelling is versterkt en dat het natuurlijk gedrag van de dieren centraal staat.
- Het Dolfinarium moet ook zijn dierverblijven en educatieve programma aanpassen, hierover worden momenteel gesprekken gevoerd. Afspraken daarover moeten dit jaar gereed zijn.
- De afspraken zullen als voorschriften (voorwaarden) aan de dierenruimtevergunning van het Dolfinarium worden verbonden, zodat er toezicht en controle is op de naleving.

Politiek en maatschappelijk krachtenveld

- GroenLinks, D66, PVDA, SP, PVV en PvdD hebben in het verleden zorgen geuit over het niveau van dierenwelzijn in het Dolfinarium. In 2016 zijn voor het eerst Kamervragen (PvdD) gesteld over het welzijn van de dolfijnen van het Dolfinarium.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 23 september 2020 11:34
Aan: 10.2.e
Onderwerp: FW: vraag M over Dolfinarium

Hi, heb ook nog even met 10.2.e gespard n.a.v. jouw voorstel. Zie onder. Ik check ook nog even bij 10.2.e

10.2.e

Coördinator Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
 M 06-10.2.e
 @minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van 10.2.e
Verzonden: woensdag 23 september 2020 11:27
Aan 10.2.e
cc: 10.2.e
Onderwerp: vraag M over Dolfinarium

Ho 10.2.e

Mbt de vraag van 10.2 "wat anders" bij de zin in de kamerbrief dat we gaan proberen afspraken met Dolfinarium in de vergunning op te nemen... zouden we M het volgende kunnen mee geven.

11.1

11.1

11.1

Groet

10.2.e
 Coördinerend jurist

.....
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 24 september 2020 10:25
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Dolfinarium tekst en rapport

hoi
 het lijkt me een beetje vreemd als wij hier nu een voetnoot bij maken
 het is aan het Dolfinarium om dit te duiden en mij lijkt het een optie dat je ze voorlegt dat ze zelf aangeven op hun site als er feitelijke onjuistheden instaan

groet
 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 23 september 2020 21:40
Aan: 10.2.e)
CC: 10.2.e)
Onderwerp: FW: Dolfinarium tekst en rapport

Hoi, rapport visitatiecommissie staat nu in de BHM. Zie onder de twee puntjes waar Dolfinarium nog een voetnoot wil vanwege feitelijke 'onjuistheden'. Maken wel deel uit van de bevindingen maar beïnvloeden de conclusie, afspraken e.d. niet. Wat denk jij? Leggen we/ze er zo juist niet erg de nadruk op? Zullen we hen anders morgenochtend vragen zelf in hun reactie (bv. op hun website) deze punten te noemen?
 Als we wel een voetnoot/bijsluiter o.i.d. doen – welke vorm is dan geschikt?

Gr, 10.2.e

Coördinator Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 06 10.2.e
 @minInv.nl
www.rijksoverheid.nl/Inv

Van: 10.2.e @minInv.nl>
Verzonden: woensdag 23 september 2020 13:05
Aan: 10.2.e @minInv.nl>
Onderwerp: Dolfinarium tekst en rapport

Hoi 10.2.e,

Bijgevoegd vind je het rapport van de visitatiecommissie. Hij staat ook al in domus, de minister heeft hem al gezien.
 Onderstaand ook de tekst (opmerkingen + onze appreciatie) n.a.v. de opmerkingen van het Dolfinarium. Ik heb het nog niet netjes in briefvorm gezet en afgestemd. Ik weet ook niet of een echte brief erbij handig is, of dat we er inderdaad een soort voetnoot van kunnen maken.

Groeten,
 10.2.e

Het rapport van de visitatiecommissie dierentuinen over het Dolfinarium is in januari 2020 gedeeld met de dierentuin. In een reactie op het rapport laat Dolfinarium weten dat een aantal punten op veterinaire gebied door elkaar zijn gehaald in het rapport of verkeerd begrepen zijn. Dit betreft:

- De commissie schrijft dat er veel tandproblemen zijn bij de dolfijnen in de Dolfijnendelta en luchtwegproblemen een veelvoorkomend probleem zijn bij de dieren in het koepel. Het Dolfinarium geeft aan dat deze problemen in het verleden inderdaad speelden, maar dat dit tegenwoordig nog maar bij enkele dieren voorkomt.
- De commissie schrijft dat de Radboud Universiteit onderzoek doet naar spirometrie (luchtwegproblemen) bij de dolfijnen. Het Dolfinarium geeft aan dat de universiteit onderzoek doet naar schimmels in het lagune gebied. Spirometrie is in het verleden onderzocht in samenwerking met het St. Jansdal ziekenhuis.

Deze opmerkingen hebben betrekking op een korte passage in de bevindingen en beïnvloeden de conclusies in het rapport en het advies van de commissie niet.

10.2.e .

Beleidsmedewerker Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 06-10.2.e

@minlnv.nl

www.rijksoverheid.nl/lnv

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 25 september 2020 10:10
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Informatie

Ho 10.2.e,

De stukken zijn gisteren naar de TK gegaan; hierbij de link naar de Kamerbrief:
https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z17153&did=2020D37154

Ik neem zo nog even contact met je op.

Groeten,

10.2.e

Coördinator Dierenwelzijn

.....
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....
M 06 10.2.e
@minlnv.nl
www.rijksoverheid.nl/lnv

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 25 september 2020 09:31
Aan: 10.2.e)
CC: 10.2.e
Onderwerp: Informatie

Hallo 10.2.e,

Gaan vandaag de stukken nog naar de kamer? Kunnen wij het begeleidend schrijven nog ontvangen?

Alvast bedankt.

Met vriendelijke groet, Kind regards,

10.2.e | General Manager

Dolfinarium
 Zuiderzeeboulevard 22
 NL - 3841 WB Harderwijk

Postbus 9114
 NL - 3840 GC Harderwijk

Tel: +31 (0) 341 10.2.e 1
Mobile: +31 (0) 10.2.e

Lees hier meer over het Dolfinarium

Ontdek • Beleef • Bescherm

Dit bericht (inclusief eventuele bijlagen) bevat vertrouwelijke informatie. Het is bedoeld voor gebruik door de ontvanger. Elke verspreiding, kopiëren of distribueren aan derden zonder de uitdrukkelijke toestemming van de afzender is strikt verboden. Als u dit bericht ten onrechte heeft ontvangen, wilt u dit dan onmiddellijk te verwijderen en de afzender op de hoogte stellen. Hartelijk dank voor uw medewerking.

This message (including any attachments) contains confidential information. It is intended for use by the recipient only. Any dissemination, copying or distribution to third parties without the express consent of the sender is strictly prohibited. If you have received this message in error, please delete it immediately and notify the sender. Thank you for your collaboration.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 11 november 2020 14:08
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: Vraagje

Hai 10.2.e ,

10.2.e heeft dolfinarium in haar dossier, maarde aanloop naar de adviesopdracht aan de visitatiecommissie durf ik niet te zeggen.

Ze is aan het promoveren vandaag en is afwezig, ze is er morgen weer.

10.2.e | ik doe haar ook in de cc.

Mvgr. 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 11 november 2020 14:03
Aan: 10.2.e
cc: 10.2.e
Onderwerp: FW: Vraagje

Hoi 10.2.e,
 Kun jij 10.2.e helpen? Deze details weet ik namelijk niet.

@10.2.e , Misschien kun je het ook even rechtstreeks aan 10.2.e vragen. Als zij het niet is dan weet ze wellicht wie wel 😊.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e @minInv.nl>
Verzonden: woensdag 11 november 2020 13:52
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: Vraagje

Ho 10.2.e ,

Doet 10.2.e de aanloop naar de adviesopdracht aan de visitatiecommissie inzake het Dolfinarium Harderwijk? Of zit dit ook bij Directie Natuur 10.2.e en nog andere personen?

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e
Aan: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Onderwerp: afspraken met Dolfinarium vervolg- ACTIE
Datum: zondag 15 november 2020 15:46:38
Bijlagen: [DOMUS-20055801-v2-STUK RETOUR BEWINDSPERSOON NOTA Advies visitatiecommissie en handelingsopties Dolfinarium.pdf](#)

hoi beiden,

Uitbesteden

Onderstaande heb ik vrijdag met 10.2.e besproken, maar ook even op de mail: in het kader van "wat doen we wel/niet voor einde jaar" heb ik met 10.2.e afgesproken dat we voor het maken van de afspraken met het Dolfinarium een bureau inschakelen om voor het einde van het jaar tot de (eerste) afspraken te komen. Dat is ook aan de minister gemeld.

Dit is dus een keuze om wel afspraken te maken, maar het uit te besteden. **Buiten reikwijdte** . De afspraken verschuiven naar volgend jaar levert publicitair veel gedoe op. En bovendien willen we Dolfinarium ook duidelijkheid verschaffen.

Ik heb vrijdag gesproken met 10.2.e (dierentuincie), om te vragen of RVO dit zou kunnen doen, maar zij zitten net als wij (te) vol. Wél kan RVO en de diertuincie bevestigd worden door een in te schakelen bureau. Daar zijn ze toe bereid. 10.2.e gaf aan dat de diertuincie voor verbetering van de verblijven zowel korte als lange termijn opties ziet.

Wat te doen?

- @ 10.2.e, wil je een korte opdracht formuleren en deze via het inkoopplein uitzetten?
- Mogelijke optie voor bureau is PWC.
- 10.2.e heeft hier ervaring mee voor 10.2.e en zij kan je helpen.
- het is wel goed om dat deze week meteen te doen, zodat ze ook snel aan de slag kunnen gaan.
- Vanuit DAD moeten de kaders komen en wat we willen bereiken > deze staan al in de nota aan M (nog even bijgevoegd). Die hoeven nu nog niet aan de opdracht toegevoegd te worden, maar we kunnen wel aangeven dat de kaders (onderhandelingsruimte) duidelijk is.
- mocht je ergens tegenaan lopen, wil je dit dan eerst kortsluiten met 10.2.e? Dank!

Buiten reikwijdte

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

groet,

10.2.e

MT lid dierenwelzijn en dierproeven

.....
 Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn
 Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
 Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B-noord 4
 Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M +31 (0)6 10.2.e

10.2.e [redacted]@minInv.nl

www.rijksoverheid.nl/inv

TER ADVISERING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

11.1

10.2.e

u-7

nota

Advies visitatiecommissie Dolfinarium

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur

10.2.e

T 0658161531
10.2.e
10.2.e@minlv.nl**Datum**

2 maart 2020

Kenmerk

DGA-DAD / 20055801

Bhm

20065792

Parafenroute**DGA**

10.2.e

DAD, directeur

10.2.e

DAD, MT-lid

10.2.e

WJZ, coördinerend jurist

10.2.e

BPZ

10.2.e

Bijlage(n)

2

Aanleiding

U heeft ervoor gekozen de Visitatiecommissie Dierentuinen (hierna: de commissie) het Dolfinarium te laten toetsen en daaropvolgend afspraken te maken. Op 5 november 2019 heeft de commissie haar advies uitgebracht over het Dolfinarium. Sindsdien zijn er gesprekken geweest met Dolfinarium en European Association for Aquatic Mammals (EAAM) en komen we tot onderstaand advies.

Advies

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met het voorstel om de volgende afspraken te maken n.a.v. het advies van de commissie:

- 10.2.g

Daarnaast wordt u geadviseerd om:

- Het adviesrapport, vergezeld van uw appreciatie en aanpak, met de Tweede Kamer te delen in de voortgangsbrief dierenwelzijn die voor het zomerreces wordt verzonden.

Kernpunten

Ontvangen BPZ

Bevindingen commissie

- In het adviesrapport stelt de commissie dat het Dolfinarium niet aan de hedendaagse normen voor huisvesting en educatie voldoet.
- De commissie stelt dat de fotomomenten, één van de publieksinteracties die het Dolfinarium aanbiedt, geen educatieve waarde hebben en een risico vormen voor bezoekers door de potentiële overdracht van zoonosen.
- De commissie stelt dat het niveau van diervverzorging en training hoog is.

Vergunning en handhaving

- Het Dolfinarium heeft zijn dierentuinvergunning in 2003 ontvangen. De vergunning is afgegeven voor onbepaalde tijd. Wanneer verblijven worden aangepast of nieuwe diersoorten aan de collectie worden toegevoegd, moet een verzoek tot wijziging van de vergunning worden ingediend bij RVO.
- De commissie inspecteert dierentuinen ten behoeve van advisering bij de vergunningverlening. De commissie toetst op dierenwelzijn, educatie en conservatie. Hierbij maakt zij onder meer gebruik van de expertise van haar leden en van door expertgroepen opgestelde standaarden.
- In 2006 heeft de commissie het Dolfinarium voor het laatst bezocht, de beoordeelde verblijven zijn toen voldoende bevonden. Sindsdien heeft het Dolfinarium geen wijzigingen aan de verblijven meer bij RVO gemeld.
- In het huidige vergunningstelsel worden enkel dierentuinen die hun verblijven aanpassen (en dus met de tijd mee gaan) door de commissie bezocht. Dit is onwenselijk, omdat dierentuinen die zich niet ontwikkelen hiermee onder de radar blijven. Daarom zal samen met RVO en de NVWA kritisch naar het vergunningstelsel worden gekeken.
- RVO is verantwoordelijk voor de handhaving op de naleving van de dierentuinvergunning en bijbehorende vergunningsvoorschriften. De NVWA inspecteert dierentuinen in opdracht van RVO en heeft het Dolfinarium in het laatste kwartaal van 2019 bezocht. Hierbij zijn m.b.t. de zeezoogdieren geen overtredingen geconstateerd.
- De huidige vergunningsvoorschriften voorzien niet in een nadere invulling van de toepasselijke open normen uit het Besluit houders van dieren. Een dierentuin kan bijvoorbeeld zelf bepalen hoe wordt voldaan aan de eis dat de dieren (en het verblijf) op zodanige wijze worden gehouden dat het soorteigen gedrag van de dieren wordt gerespecteerd (artikel 4.7, eerste lid, onderdeel a, van het Besluit houders van dieren).
- 10.2.g
- Er zullen deze zomer afspraken worden gemaakt tussen LNV en het Dolfinarium over hoe het Dolfinarium de open normen in het Besluit houders van dieren, m.n. ten aanzien van huisvesting en educatie, vorm geeft. De afspraken zullen als voorschriften (voorwaarden) aan de dierentuinvergunning van het Dolfinarium worden verbonden, zodat er toezicht en controle is op de naleving.
- Het Dolfinarium moet wanneer de afspraken zijn gemaakt een wijziging van zijn vergunning aanvragen, omdat de toepasselijke wetgeving geen bevoegdheid geeft om ambtshalve de vergunning te wijzigen.

- De afspraken met het Dolfinarium zullen geen directe consequenties hebben voor andere dierenparken, omdat deze aan de vergunning van het Dolfinarium worden verbonden. Het beeld is bovendien dat andere dierenparken over het algemeen beter met de tijd meegaan. Wel kunnen de aan de vergunning te verbinden voorschriften precedentwerking hebben.

Toelichting

Onderbouwing voorgestelde afspraken

- De European Association for Aquatic Mammals (EAAM) is een private organisatie toonaangevend op het gebied van huisvesting en dierenwelzijn van zeezoogdieren. Het Dolfinarium is lid van EAAM, aan dit lidmaatschap is kwaliteitscontrole en accreditatie verbonden. Leden zijn verplicht te voldoen aan door EAAM opgestelde normen en standaarden. Deze normering betreft nagenoeg alle aspecten die bij een moderne dierenpark aan de orde zijn.
- EAAM heeft haar standaarden in 2019 geüpdatet o.b.v. de meest actuele inzichten over dierenwelzijn. Wat betreft nieuwe huisvestingsstandaarden, krijgen leden 10 jaar, d.w.z. tot maart 2029, om te voldoen aan deze standaarden vanwege de grote investeringen die hiermee gepaard gaan. Het Dolfinarium voldoet momenteel niet aan deze nieuwe huisvestingsstandaarden.
- De huisvestingsstandaarden van EAAM bieden een adequate invulling van de open normen m.b.t. de diervverblijven. Door deze EAAM standaarden over te nemen en om te zetten in voorwaarden bij de vergunning, kan een voldoende niveau van dierenwelzijn worden gewaarborgd.
- 10.2.g
- Het Dolfinarium en de commissie verschillen fundamenteel van mening over de educatieve waarde van de publieksinteracties/fotomomenten. EAAM hanteert als richtlijn dat de educatieve waarde van iedere publieksinteractie moet worden geëvalueerd. Deze richtlijn van EAAM vormt de basis voor de voorgestelde afspraak m.b.t. de publieksinteracties.
- Naast de fotomomenten die genoemd worden in het adviesrapport biedt het Dolfinarium nog andere publieksinteracties aan. Bezoekers kunnen 'in het water met dolfijnen' en 'dichter bij zeeleeuwen' komen. Ook van deze interacties wordt het Dolfinarium gevraagd de educatieve waarde en de impact op het dierenwelzijn te onderzoeken. Er zijn geen directe aanwijzingen dat de publieksinteracties het dierenwelzijn schaden.
- N.a.v. eerdere gesprekken heeft het Dolfinarium de dolfijnenvoorstelling in de koepel vernieuwd. Deze is 6 juni in première gegaan. De precieze invulling van de voorstelling is met het Dolfinarium afgestemd, momenteel wordt de laatste hand gelegd aan deze afspraken.
- De gesprekken met Dolfinarium over de te maken afspraken over de overige diervverblijven, de publieksinteracties vinden deze zomer plaats.
- Het Dolfinarium zegt bezig te zijn met het verbeteren van de huisvesting van de dieren. Ze willen het aantal gehouden dieren verminderen, zodat er meer dieren naar geschikte verblijven geschoven kunnen worden. Kanttekening hierbij is dat er een dierenpark gevonden moet worden die deze dieren een geschikte

verblijfsplaats kan aanbieden. Dit is doorgaans lastig, maar het Dolfinarium is in een vergevorderd stadium van besprekingen met een partij. Dit proces loopt vertraging op door de coronacrisis

Communicatie

- U heeft op 07-02-2018 toegezegd de Tweede Kamer te informeren over de voortgang van de gesprekken met het Dolfinarium. Op 02-07-2019 heeft u de kamer laten weten afspraken te willen maken over het aanpassen van de dolfijnenvoorstelling in de koepel en de educatieve activiteiten van het Dolfinarium te laten toetsen.
- GroenLinks, D66, PVDA, SP, PVV en PvdD hebben in het verleden zorgen geuit over het niveau van dierenwelzijn in het Dolfinarium. In 2016 zijn voor het eerst Kamervragen (PvdD) gesteld over het welzijn van de dolfijnen van het Dolfinarium.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 17 november 2020 16:42
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e)
Onderwerp: RE: gesprekken

Hoi 10.2.e,

Dank voor je snelle reactie, ik heb jullie een uitnodiging gestuurd.
Fijne avond!

Groeten,
10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 16 november 2020 15:36
Aan: 10.2.e
cc: 10.2.e
Onderwerp: RE: gesprekken

Hallo 10.2.e,

Wij kunnen woensdag om 13:00 uur.

Spreek jullie dan.

Met vriendelijke groet, Kind regards,

10.2.e | General Manager

Dolfinarium

Zuiderzeeboulevard 22
NL - 3841 WB Harderwijk

Postbus 9114
NL - 3840 GC Harderwijk

Tel: +31 (0) 341 10.2.e
Mobile: +31 (0) 610.2.e

Lees hier meer over het Dolfinarium

Ontdek • Beleef • Bescherm

Van: 10.2.e <@minlnv.nl>

Verzonden: maandag 16 november 2020 15:20

Aan: 10.2.e <@dolphinarium.nl>

CC: 10.2.e <@boudewijnseapark.be>; 10.2.e

<@minlnv.nl>

Onderwerp: RE: gesprekken

Ho 10.2.e,

Goed dat je mailt. Het stond op mijn lijstje om je vandaag een mailtje te sturen. Er zijn binnen LNV weer wat ontwikkelingen, waar we jullie graag over bijpraten.

Lukt het jou en 10.2.e om deze week een half uurtje te overleggen. Wij hebben een aantal opties:

- Dinsdag 17 november, van 14.30 tot 15.00 uur
- Woensdag 18 november, tussen 13.00 en 15.00 uur
- Donderdag 19 november, tussen 13.00 en 15.00 uur

Zit hier een moment tussen dat jullie goed uitkomt? Dan zal ik weer een webex uitnodiging sturen.

Groeten,
10.2.e

Van: 10.2.e <@dolphinarium.nl>

Verzonden: maandag 16 november 2020 15:16

Aan: 10.2.e <@minlnv.nl>

CC: 10.2.e <@boudewijnseapark.be>

Onderwerp: RE: gesprekken

Hallo 10.2.e,

Kunnen wij nog een moment plannen?

alvast bedankt.

Met vriendelijke groet, Kind regards,

10.2.e | General Manager

Dolfinarium

Zuiderzeeboulevard 22
NL - 3841 WB Harderwijk

Postbus 9114
NL - 3840 GC Harderwijk

Tel: +31 (0) 341 10.2.e

Mobile: +31 (0) 610.2.e

Lees hier meer over het Dolfinarium

Ontdek • Beleef • Bescherm

Van: 10.2.e

Verzonden: maandag 26 oktober 2020 16:49

Aan: 10.2.e [<@minlnv.nl>](mailto:@minlnv.nl)

CC: 10.2.e [<@boudewijnseapark.be>](mailto:@boudewijnseapark.be)

Onderwerp: gesprekken

Hallo 10.2.e,

Zou jij nog een voorstel kunnen doen zodat we onze gesprekken weer kunnen hervatten?

Alvast bedankt.

Met vriendelijke groet, Kind regards,

10.2.e | General Manager

Dolfinarium

Zuiderzeeboulevard 22
NL - 3841 WB Harderwijk

Postbus 9114
NL - 3840 GC Harderwijk

Tel: +31 (0) 341 10.2.e

Mobile: +31 (0) 610.2.e

Lees hier meer over het Dolfinarium